

BETÆNKNING

AFGIVET AF DET AF FORSVARSMINISTEREN
UNDER 30. JANUAR 1961
NEDSATTE UDVALG VEDRØRENDE

YDELSER

UDEN FOR DEN FASTE LØNNING
TIL PERSONEL I FORSVARET

BETÆNKNING NR. 299

KØBENHAVN 1961

Indholdsfortegnelse.

KAPITEL 1.

Indledning.

Udvalgets nedsættelse og sammensætning.....	5

KAPITEL 2.

Redegørelse vedrørende de gældende ydelser, tillæg m. v.

Godtgørelse for udgifter.

I. Time- og dagpenge på tjenesterejser og under udstationeringer.....	8
II. Udkommandotillæg og kostgodtgørelse.....	10
A. Militære tjenestemænd.....	10
B. Andet personel.....	14
III. Flyttegodtgørelse m. v.....	14
IV. Godtgørelse for tjeneste i garnisoner på afsides beliggende steder («ødetillæg».).....	15
V. Repræsentationstillæg og bordholdspenge.....	16
VI. Tillæg for tjeneste i Grønland og på Færøerne.....	17

Vederlag for særlig tjeneste, ulemper m. v.

I. Rådighedstillæg, merarbejdstillæg, overarbejdsbetaling.....	17
1. Rådighedstillæg.....	17
2. Merarbejdstillæg og overarbejdsbetaling.....	17
II. Bestillingstillæg og honorarer.....	20
III. Flyvertillæg.....	22
IV. Tillæg for særlig tjeneste.....	23
1. Tillæg for tjeneste i U-både og motortorpedobåde.....	23
2. Tillæg for særlig tjeneste under udkommando.....	24
3. Tillæg for vagttjeneste.....	24
4. Vederlag for dykkerarbejder m. v.....	24
5. Vederlag for uskadeliggørelse af efterladt tysk ammunition og miner.....	24
6. Søriskotillæg.....	24
7. Udrustningshjælp under tjeneste i Grønland.....	24
8. Særligt tillæg til civile tjenestemænd m. fl. i flyvevåbnet.....	25

KAPITEL 3.

Redegørelse vedrørende udvalgets overvejelser og forslag.

I. Generelle synspunkter.....	26
II. Udvalgets forslag til nyordning.....	27

Gruppe 1.

Godtgørelse for udgifter som følge af tjenstlige fravær fra det faste tjenestested og andre godtgørelser.

A. Time- og dagpenge m. v. under tjenesterejser og udstationeringer.....	27
B. Godtgørelse m. v. under udkommando.....	28
C. Godtgørelse ved hyppige uansøgte forflytninger.....	29
D. Godtgørelse for repræsentationsudgifter.....	29
E. Godtgørelse for tjeneste på afsides beliggende steder.....	30

Gruppe 2.

Vederlag for forskellige arbejdsydelser, ulemper m. m., der ikke dækkes af tjenestemandslønnen.

A. Døgnstillæg.....	31
B. Søtillæg.....	32
C. Flyvertillæg.....	34
D. Vederlag for dykkerarbejder m. v.....	36
E. Vederlag for uskadeliggørelse af ammunition og miner samt for sejlads i ikke-minestrøgne områder.....	36
F. Bestillingstillæg.....	36
G. Militærtillæg.....	39
H. Merarbejdstillæg.....	40
III. Forslag vedrørende visse overgangsordninger m. v.....	42

KAPITEL 4.

<i>Redegørelse vedrørende de med udvalgets forslag forbundne udgifter.....</i>	<i>43</i>
<i>Mindretalsudtalelser.....</i>	<i>43</i>

Bilag 1. Forsvarsministeriets skrivelse af 13. november 1959 til Tjenestetidsudvalget af 1958 vedrørende tjenestetidsundersøgelsen i efteråret 1959.....	45
Bilag 2. Forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.....	48
Bemærkninger til lovforslaget.....	50
Bilag 3. Forslag til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af statstjenestemandsstillinger.....	55
Bemærkninger til lovforslaget.....	56
Bilag 4. Forslag til bestemmelser for ydelse af flyvertillæg.....	60

KAPITEL 1.

Indledning.

Ved skrivelse af 11. januar 1961 tilskrev Forsvarsministeriet konsulent O. I. Mikkelsen, Finansministeriet, således:

»Efter de med hjemmel på de årlige bevilningslove gældende ordninger, ydes der dels rådighedstillæg og merarbejdstillæg til henholdsvis militært og civilt personel, dels en særlig godtgørelse til militært og civilt personel for tjeneste i garnisoner på afsides beliggende steder, dels endelig en forhøjet supplerende procentgodtgørelse til militære tjenestemænd, der inden for en periode af 4 år forflyttes uansøgt uden forbindelse med forfremmelse mere end 1 gang.

Det var ved nævnte ordningers forlængelse indtil udgangen af indeværende finansår forudsat, at disse derefter skulle optages til revision.

Endvidere var det ved gennemførelsen af Lov (nr. 137 af 31. marts 1960) om Forsvarets Organisation m. v. forudsat, at garnisoneringsforholdene og de i forbindelse hermed stående særlige ydelser til personellet blev optaget til undersøgelse.

I forbindelse med den almindelige gennemgang af gældende tjenestetidsnormer for statens tjenestemænd er der fremkommet forslag om forhøjelse af de inden for forsvarrets område ydede bestillingstillæg og en udvidelse af disses antal, ligesom der er modtaget forslag om visse ændringer i bestemmelserne om nedsat udkommandotillæg for deltagelse i fuld døgntjeneste på kaserneetablissementer el. lign.

Det skal endelig bemærkes, at de hidtidige regler vedrørende ydelse af flyvertillæg ved lønningsloven af 1958 afløstes af en bestemmelse, hvorefter Forsvarsministeren er bemyndiget til efter indhentet udtalelse fra Lønnings-

rådet at fastsætte de nærmere regler vedrørende nævnte tillægs størrelse og ydelse m. v. I den herefter forløbne tid har de hidtidige regler vedrørende omhandlede tillæg i alt væsentligt været fulgt, men det er nu fundet ønskeligt, at disse gennemgås og eventuelt revideres.

På denne baggrund og i tilslutning til forhandlinger med Finansministeriet har Forsvarsministeren fundet det ønskeligt - til undersøgelse af de ovenfor nævnte spørgsmål - under Forsvarsministeriet at nedsætte et udvalg. I udvalget påregnes at indtræde repræsentanter for Finansministeriet og Forsvarsministeriet samt en repræsentant fra hver værnskommando og 4 repræsentanter for de forhandlingsberettigede personelorganisationer.

Det skal være udvalgets opgave at foretage en gennemgang af bestemmelserne vedrørende særlige ydelser til forsvarets personel, herunder bl. a. rådighedstillæg, merarbejdstillæg, nedsat udkommandotillæg for deltagelse i fuld døgntjeneste, bestillingstillæg og flyvertillæg samt den særlige godtgørelse for tjeneste i garnisoner på afsides beliggende steder og den forhøjede supplerende procentgodtgørelse ved visse uansøgte forflytninger.

Udvalget forventes at fremsætte forslag om sådanne ændringer i gældende love og bestemmelser, som efter nævnte gennemgang findes nødvendige eller ønskelige.

Udvalget kan tilkalde særligt sagkyndige til midlertidig deltagelse i dets møder, endvidere kan der til behandling af specielle områder nedsættes underudvalg, i hvilke - foruden medlemmer af udvalget - repræsentanter for særligt interesserede myndigheder og organisationer kan indtræde.

Under henvisning til foranstående skal Forsvarsministeriet herved anmode hr. konsulenten om, som repræsentant for Finansministeriet at ville indtræde i udvalget og som formand lede forhandlingerne.«

For Finansministeriet:	Konsulent O. I. Mikkelsen, formand.
For Forsvarsministeriet:	Kontorchef, oberstløjtnant A. H. Christensen.
For Hærkommandoen:	Oberst O. Blixenkrone-Møller.
For Søværnskommandoen:	Kaptajn N. F. Olsen.
For Flyverkommandoen:	Oberst E. G. F. P. Christensen.
For de forhandlingsberettigede personelorganisationer:	Oberst H. C. B. Engell. Kaptajnløjtnant af specialgruppen P. B. H. Nielsen. Topograf H. Elkjær. Flyverløjtnant af specialgruppen J. R. S. Fogde.

Til varetagelse af udvalgets sekretærforretninger beskikkedes fuldmægtig K. J. Christensen, Finansministeriet, kaptajn S. O. Østergaard og fuldmægtig G. Fält-Jensen, begge Forsvarsministeriet.

Pr. 15. marts 1961 er kaptajn N. F. Olsen fratrådt og kommandør F. Riise tiltrådt som Søværnskommandoens repræsentant i udvalget.

Til behandling af spørgsmålene vedrørende flyvertillæg og grønlandstillæg har der været nedsat underudvalg med følgende sammensætning:

Underudvalget vedrørende flyvertillæg:
Oberst E. G. F. P. Christensen,
Oberst H. C. B. Engell,
Flyverløjtnant af specialgruppen J. R. S. Fogde.

Endvidere har oberst i flyvevåbnet K. van Wylich-Muxoll deltaget i forhandlingerne i dette udvalg.

Underudvalget vedrørende grønlandstillæg:
Kommandør F. Riise,
Oberst H. C. B. Engell,
Kaptajnløjtnant af specialgruppen
P. B. H. Nielsen,
Topograf H. Elkjær.

Endvidere har oberstløjtnant i flyvevåbnet F. W. Bistrup og orlogskaptajn J. O. Bay-Schmith samt kontorchef O. Jensen og fuldmægtig H. J. Lassen, begge Ministeriet for Grønland, deltaget i forhandlingerne i dette udvalg.

Underudvalgenes forhandlinger er blevet ledet af fuldmægtig K. J. Christensen, og sekre-

Under 30. januar 1961 nedsatte Forsvarsministeriet herefter omhandlede udvalg vedrørende ydelser uden for den faste lønning til personel i forsvaret med følgende sammensætning:

tærforretningerne er varetaget af kaptajn S. O. Østergaard og fuldmægtig G. Fält-Jensen.

I dagene 17.-18. april 1961 har hovedudvalgets medlemmer for at gøre sig bekendt med forholdene på militære tjenestesteder og vilkårene for det militære personel aflagt besøg ved en række tjenestesteder og ført samtaler med det dér tjenstgørende personel. Det har herved drejet sig om følgende tjenestesteder: De militære etableringer i Fredericia, Flyvestation Karup, Flyvestation Tirstrup, Flyvestation Værløse, Flyverdetachmentet i Kagerup, Jægersprislejren samt en bivaklejr i det militære område ved Jægerspris.

Med samme formål er der den 29. august 1961 aflagt besøg ved Flådestation Korsør og Torpedostation Kongsøre samt foretaget sejlads med fregatten »Valdemar Sejr« og minelæggeren »Vindhunden«.

Som grundlag for sit arbejde har udvalget bl. a. haft den undersøgelse vedrørende tjenestetiden for forsvarets personel, der i 1959 — efter anmodning fra Finansudvalget - foretoges til brug ved overvejelserne af spørgsmålet om forlængelse af ordningerne med rådighedsstillæg til militært personel og merarbejdsstillæg til civilt personel. Denne undersøgelse, der foretoges i tidsrummet 29. juni - 18. oktober 1959, og som omfattede et repræsentativt udsnit af forsvarets militære og civile personel, viste især for førstnævnte personel et betydeligt merarbejde, jfr. iøvrigt bilag nr. 1.

På denne baggrund har udvalget anmodet værnskommandoerne om en redegørelse for personelsituationen.

Ved opgørelsen, der er udarbejdet uden de forhandlingsberettigede personelorganisationers

medvirken, er der taget hensyn til de ved Lov af 31. marts 1960 om Forsvarets Organisation afstukne rammer for forsvaret. Opgørelsen viser en mangel på ca. 25 pct. for de faste befalingsmænds vedkommende.

Henset til de arbejdstidsnedsættelser, der er gennemført inden for statstjenesten efter forslag af det af Finansministeriet nedsatte tjenestetidsudvalg, samt til de pr. 1. oktober 1960 og 1. april 1961 gennemførte bestemmelser vedrørende forbedret betaling og kompensation for overarbejde m. v., har det i udvalget været nærmere overvejet, om de - senest for finansåret 1960-61 - fastsatte særlige ordninger vedrørende rådighedstillæg til militært personel og merarbejdstillæg til civilt personel burde søges revideret under hensyn til den nævnte udvikling. Der har imidlertid i udvalget været enighed om, at der

ikke, medens udvalgsarbejdet stod på, burde søges gennemført en revision isoleret på det ovennævnte grundlag, og de nævnte ordninger er i overensstemmelse hermed blevet søgt forlænget uændret for finansåret 1961-62, hvilket er tiltrådt af Finansudvalget.

For de forhandlingsberettigede organisationers repræsentanter i udvalget har det imidlertid herved været en forudsætning, at de forslag, der som resultat af udvalgsarbejdet bliver stillet på dette område, gennemføres med virkning fra 1. april 1961, og udvalget har arbejdet ud fra denne forudsætning.

Udvalget anser sit arbejde for afsluttet med afgivelsen af nærværende betænkning, der i kapitel 3 indeholder udvalgets forskellige forslag og i bilagsafsnittet de forslag til ændringer i love, bestemmelser m. v., der af udvalget er fundet påkrævet.

KAPITEL 2.

Redegørelse vedrørende de gældende ydelser, tillæg m. v.

Bestemmelserne vedrørende ydelser uden for den faste lønning har senest været genstand for en samlet behandling i et den 12. januar 1949 af de daværende militære ministerier (Krigsministeriet og Marineministeriet) nedsat udvalg, der havde til opgave at foretage en gennemgang af de i tjenestemandslovens (1946) 3. del, for hæren og søværnet fastsatte bestemmelser om særlige ydelser.

Det fremgår af den skrivelse, hvorved nævnte udvalg blev nedsat, at det som et led i øvrige forarbejder vedrørende en ny forsvarsordning var fundet ønskeligt at få foretaget en undersøgelse af, hvorvidt de i tjenestemandslovens 3. del for hæren og søværnet fastsatte bestemmelser om særlige ydelser uden for den faste lønning var tidssvarende, og om der eventuelt burde søges tilvejebragt overensstemmelse mel-

lem størrelsen af forskellige tillæg ved de to værn.

I overensstemmelse med det givne kommissorium udarbejdede udvalget sine forslag således, at der i videst muligt omfang blev ydet samme tillæg til værnenes personel under ligeartede forhold, og udvalget udtalte som sin opfattelse, at de bestemmelser om ydelser uden for den faste lønning, der efter forsvarslovens vedtagelse ville være at optage i tjenestemandslovens 3. del, burde være fælles for værneene.

De af dette udvalg stillede forslag er grundlaget for de nu gældende ydelser og tillæg, der i det følgende opdeles således:

Godtgørelse for udgifter, side 8 til side 17.

Vederlag for ulemper m. v., side 17 til side 25.

GODTGØRELSE FOR UDGIFTER.

I. Time- og dagpenge på tjenesterejser og under udstationeringer.

De i lønningslovens § 98 indeholdte almindelige bestemmelser vedrørende time- og dagpenge gælder principielt også for tjenestemænd i forsvaret.

Inden for flyvevåbnet og søværnet har anvendelsen af time- og dagpenge været af betydeligt mindre omfang, end tilfældet har været inden for hæren. Dette må ses på baggrund af, at de to førstnævnte værns militære tjenestemænd som hovedregel er ansat med tjenestested i København og under ophold ved disse værns

etablissementer uden for København - i stedet for time- og dagpenge m. v. - oppebærer udkommandotillæg m. v., jfr. neden for side 10.

I tilslutning til lønningslovens almindelige bestemmelser vedrørende time- og dagpenge har Forsvarsministeriet udsendt forskellige administrative bestemmelser, der er optaget i Kundgørelse for Forsvaret A. Af disse bestemmelser anføres følgende, der indeholder særlige regler for militære tjenestemænd:

- a. Til militære tjenestemænd uden forsørgerpligt ydes der - uanset om udstationeringen strækker sig ud over 28 døgn - kun time- og

dagpenge i indtil 28 døgn. Midlertidige afbrydelser på grund af udlægning i lejr, tjenesterejser eller lignende medfører ikke adgang til efter tilbagekomsten at oppebære dagpenge for en ny 28-døgns-periode. (Kundgørelse for Forsvaret A. 56-1951, pkt. 1. E.).

Endvidere bemærkes, at de pågældende, såfremt tjenesten under en udstationering medfører adgang til udkommandotillæg m. v. for fuld døgn-tjeneste, mister retten til time- og dagpenge i ovennævnte 28 døgn. (Kundgørelse for Forsvaret A. 30-1953, pkt. 2).

- b. Til militære tjenestemænd med forsørgerpligt, der beordres til midlertidig tjeneste uden for det faste tjenestested i mere end 24 måneder, ydes der under den midlertidige tjeneste ikke time- og dagpenge, men der ydes de pågældende flyttegodtgørelse, herunder godtgørelse for dobbelt husførelse efter de for forflyttelse fastsatte regler. Såfremt der i forbindelse med den midlertidige tjeneste kræves en prøvetid (normalt indtil 6 måneder), ydes der dog i prøvetiden time- og dagpenge efter de sædvanlige regler. (Kundgørelse for Forsvaret A. 56-1951, pkt. 1. E.).

- c. Når militære tjenestemænd, der under midlertidigt fravær fra det faste tjenestested oppebærer dagpenge, benytter sig af adgangen til mod betaling at deltage i militær kostforplejning eller forplejning i garnisonsmessen, ydes der for sådanne dage — i stedet for fulde dagpenge — et beløb svarende til nedsatte dagpenge. (Kundgørelse for Forsvaret A. 56-1951, pkt. 1. E.).

(De under a—c. nævnte bestemmelser finder i hovedsagen kun anvendelse inden for hæren).

- d. Ved beordring til midlertidig tjeneste på steder, der er beliggende inden for en kortere afstand fra det faste tjenestested, bør det i hvert enkelt tilfælde af den myndighed, der beordrer sådan tjeneste, tilkendes gives de pågældende, hvorvidt den midlertidige tjeneste skal være en egentlig udstationering eller skal bestrides ved daglige hen- og tilbagerejser.

Myndighedernes afgørelse af, om den midlertidige tjeneste vil være at bestride ved daglige hen- og tilbagerejser må i det enkelte tilfælde ske under hensyn til de tjenst-

lige forhold, tjenestestedernes indbyrdes beliggenhed samt de tilstedeværende befordringsmidler, men i den udstrækning, disse hensyn ikke stiller sig hindrende i vejen, bør tjenesten beordres udført ved daglige hen- og tilbagerejser.

Når den midlertidige tjeneste udføres på denne måde, vil der udover befordringsgodtgørelse - eventuelt i form af tog- eller buskort, når dette er det mest økonomiske — kun kunne ydes de pågældende timepenge for det daglige fravær fra det faste tjenestested. (Kundgørelse for Forsvaret A. 33-1957, pkt. 4).

- e. Under hensyn til, at egnede indkvarteringsmuligheder på kaserner og i lejre m. v., hvor forholdene ikke taler imod det, i videst mulig udstrækning bør benyttes til underbringelse af personel, som under tjenesterejser eller udstationering må foretage overnatning, bør de myndigheder m. fl., der beordrer tjenesterejser eller udstationering, på forhånd give de militære etablissementer, der agtes besøgt, meddelelse om forestående tjenesterejser eller udstationeringer, for at de pågældende etablissementer i givet fald kan anvise kvarter, mod at nattillægget til time- og dagpenge bortfalder. (Kundgørelse for Forsvaret A. 33-1957, pkt. 4).

(De under d. og e. nævnte bestemmelser finder anvendelse inden for alle tre værn).

Om baggrunden for disse bestemmelser skal iøvrigt oplyses følgende:

Tjenestemandsløven af 1931 havde i § 827 en bestemmelse om udbetaling af opholdstillæg til tjenestemænd i hæren. Bestemmelsen gik ud på, at disse tjenestemænd ved midlertidig tjeneste i anden garnison, som forud var bestemt at skulle vare over 60 døgn, men ikke udover 1 år, i stedet for dagpenge modtog et dagligt tillæg — opholdstillæg - svarende til 1 1/4 % af månedens pensionsgivende lønning.

Det var efter lovbestemmelsen en forudsætning for udbetaling af dette tillæg, at tjenestemanden havde egen husstand, samt at der ikke blev tilstået flyttegodtgørelse for flytning til den midlertidige garnison.

Ved tjenesterejser, udkommando eller orlov fra den midlertidige garnison bevarede den pågældende opholdstillægget i indtil 14 dage, uanset om der tilkom ham time- og dagpenge.

For tjenestemænd uden egen husstand gjaldt

den administrativt fastsatte regel, at de under udstationeringer, der forud var bestemt at skulle vare under 14 dage, modtog time- og dagpenge, medens de ved udstationeringer af længere varighed normalt betragtedes som forflyttet til det midlertidige tjenestested.

Om opholdstillægget anførtes det i ovennævnte udvalgs betænkning, at administrationen af reglerne voldte hærens afdelinger ikke ubetydelige vanskeligheder, samt at tillægget i størrelse efterhånden svarede til de på tjenestemandsrådet iøvrigt gældende nedsatte dagpenge.

Udvalget fandt derfor, at hverken praktiske eller finansielle grunde talte for tillæggets opretholdelse, og stillede forslag om, at bestemmelsen om opholdstillæg udgik af tjenestemandsløven, således at dagpengereglerne fremtidig kom til anvendelse på alle udstationeringer.

Samtidig afgav udvalget dog forslag til forskellige administrative bestemmelser, der i det væsentlige svarer til de oven for under pkt. a.-c. gengivne.

De ovenfor omtalte ordninger for tjenestemænd er anvendt for forsvarets øvrige personel, så som befalingsmænd af reserven m. fl.

II. Udkommandotillæg og kostgodtgørelse, jfr. lønningslovens §§ 115 og 116.

A. Militære tjenestemænd.

Udkommandotillæg og kostgodtgørelse ydes under 3 former, således:

- 1) *almindeligt* udkommandotillæg og kostgodtgørelse, jfr. lønningslovens § 115, stk. 1, og § 116, stk. 1.a.
- 2) *forhøjet* udkommandotillæg og kostgodtgørelse, jfr. lønningslovens § 115, stk. 2, og § 116, stk. 1.b.,
- 3) *nedsat* udkommandotillæg og kostgodtgørelse, jfr. lønningslovens § 115, stk. 3, og § 116, stk. 1.b.

Satserne for udkommandotillæg og kostgodtgørelse dyrtidsreguleres i takt med pristallet, jfr. note 1) til § 115 og note 1) til § 116 i den kommenterede udgave af lønningsloven 1958.

ad 1).

Bestemmelserne vedrørende udkommandotillæg og kostgodtgørelse er sålydende:

§ 115, stk. 1.

»Under udkommando til fuld tjeneste ved lejre, flyvestationer, torpedostationer, minestationer, forter eller tilsvarende militære etableringer (jfr. dog stk. 2 og 3), under udlægning i kantonnement eller bivouak, under tjeneste ved vagt detachementer ved de kongelige slotte uden for København samt under udkommando med flådens skibe på togt (jfr. dog stk. 2) ydes der militære tjenestemænd et tillæg - udkommandotillæg - der i forhold til den ved nærværende lovs ikrafttræden gældende årlige lønning, jfr. § 84, udgør følgende daglige beløb:

Lønning :	Udkommandotillæg:
Indtil 13.799 kr.....	3 kr.
13.800-16.099 ».....	4 »
16.100-20.999 ».....	5 »
21.000-23.999 ».....	6 »
24.000-29.999 ».....	7 »
30.000-34.999 ».....	8 »
35 000 kr. og derover.....	9 »

Satserne reguleres efter nærmere af finansministeren fastsatte regler.«

§ 116, stk. 1.a.

»Når udkommandotillæg udbetales i henhold til § 115, stk. 1, ydes der personel, for hvilket der er oprettet messe, til bespisning et dagligt beløb - kostgodtgørelse — på 4 kr. 50 øre. I skibe på togt fastsættes godtgørelsen dog til 5 kr. 10 øre.

Satserne reguleres efter nærmere af finansministeren fastsatte regler.«

Disse bestemmelser svarer i alt væsentligt til de forslag, der blev stillet af det af de militære ministerier i 1949 nedsatte udvalg.

Af dette udvalgs betænkning fremgår det, at udkommandotillægget inden for hæren afløste et »kommandotillæg«, der havde sin oprindelse langt tilbage i tiden, og som havde til formål dels at yde dækning for de merudgifter, der påførtes befalingsmændene ved udlægning i lejr m. v., dels at give en vis kompensation for de med denne særlige tjeneste forbundne ulemper.

Det fremgår endvidere, at udkommandotillægget inden for søværnet på samme måde afløste et »søtillæg«, der ligeledes havde sin oprindelse langt tilbage i tiden, og hvis formål stort set var sammenfaldende med hærens »kommandotillæg«.

For så vidt angår kostgodtgørelsen fremgår det af udvalgets betænkning, at den afløser hærens hidtidige »kosttillæg« og søværnets hid-

tidige »bordholdspenge«, der ydedes som supplement til henholdsvis »kommandotillæg« og »søtillæg«.

Efter den pr. 1. april 1961 foretagne regulering er satserne for almindeligt udkommandotillæg således:

Pensionsgivende lønning (angivet med årlige og månedlige beløb) :	
Indtil 13.799 kr.	
» 1.149 »	4,50 kr. pr. døgn
13.800-16.099 »	
1.150-1.341 »	6,25 kr. pr. døgn
16.100-20.999 »	
1.342-1.749 »	8,00 kr. pr. døgn
21.000-23.999 »	
1.750-1.999 »	9,75 kr. pr. døgn
24.000-29.999 »	
2.000-2.499 »	11,50 kr. pr. døgn
30.000-34.999 »	
2.500-2.916 »	13,25 kr. pr. døgn
35.000 kr. og derover	
2.917 » og derover	15,00 kr. pr. døgn

Almindelig kostgodtgørelse udgør fra 1. april 1961 under tjeneste i land 7,20 kr. pr. døgn og under tjeneste i skibe på togt 8,25 kr. pr. døgn.

Der vil normalt ikke kunne beregnes kostgodtgørelse for personer, der med husstand tager ophold på eller i umiddelbar nærhed af vedkommende militære etablisement m. v., dog vil der, når de pågældende af tjenstlige grunde (vagtjeneste, beredskabstjeneste el. lign.) afskæres fra at indtage deres måltider i hjemmet, kunne beregnes kostgodtgørelse for de pågældende dage.

Når udkommandotillæg oppebæres, ydes der militære tjenestemænd frit kvarter, jfr. lønningslovens § 115, stk. 5, 1. stk.

Kan passende kvarter ikke stilles til rådighed, kan der eventuelt blive tale om at yde nattillæg efter de almindelige regler, jfr. i det hele lønningslovens § 115, stk. 5, 2. og 3. stk.

ad 2).

Bestemmelserne vedrørende forhøjet udkommandotillæg og kostgodtgørelse er sålydende:

§ 115, stk. 2.

»Under udkommando til militære etablisementer m. v. på Færøerne og i Grønland samt under udkommando med flådens skibe, når disse befinder sig i udenlandske havne eller uden for det område, der i vest begrænses af

linien Lindesnæs-Textel og i øst af linien Kalmar-Rügenwalde, forhøjes udkommandotillægget med halvdelen. Tilsvarende regler gælder under udkommando med militære luftfartøjer«.

§ 116, stk. 1.b.

»Når udkommandotillæg udbetales i henhold til § 115, stk. 2, forhøjes de under a. (§ 116, stk. 1.a., jfr. side 10) anførte ydelser med 1/3,«

Bestemmelserne om forhøjet udkommandotillæg og kostgodtgørelse gælder - som det vil fremgå af paragrafferne - forsvarrets militære tjenestemænd i det hele og er herved i overensstemmelse med det forslag, der blev stillet af det tidligere omtalte udvalg af 1949, samt med de forud herfor alene for søværnets militære tjenestemænd gældende regler.

Efter den pr. 1. april 1961 foretagne regulering er satserne for forhøjet udkommandotillæg således:

Pensionsgivende lønning i henhold til lønningslovens § 84, angivet med årlige og månedlige beløb:	
Indtil 13.799 kr.	
» 1.149 »	6,75 kr. pr. døgn
13.800-16.099 »	
1.150-1.341 »	9,40 kr. pr. døgn
16.100-20.999 »	
1.342-1.749 »	12,00 kr. pr. døgn
21.000-23.999 »	
1.750-1.999 »	14,65 kr. pr. døgn
24.000-29.999 »	
2.000-2.499 »	17,25 kr. pr. døgn
30.000-34.999 »	
2.500-2.916 »	19,90 kr. pr. døgn
35.000 kr. og derover	
2.917 » og derover	22,50 kr. pr. døgn

Forhøjet kostgodtgørelse udgør fra 1. april 1961 under tjeneste i land 9,60 kr. pr. døgn og under tjeneste i skibe på togt 11,00 kr. pr. døgn.

Når militære tjenestemænd oppebærer forhøjet udkommandotillæg, ydes der yderligere frit kvarter, jfr. lønningslovens § 115, stk. 5, 1. stk.

Kan passende kvarter ikke stilles til rådighed, kan der eventuelt blive tale om at yde nattillæg efter de almindelige regler, jfr. i det hele lønningslovens § 115, stk. 5, 2. og 3. stk.

ad 3).

a. Bestemmelserne vedrørende nedsat udkommandotillæg og kostgodtgørelse er sålydende:

§ 115, stk. 3.

»Når militære tjenestemænd med tjenestested i København er udkommanderet til fuld tjeneste ved efternævnte militære etablissementer:

Avedørelejren,
Jægersborg Kaserne,
søværnets kaserne og kaserneskebe samt
søværnets officersskole på Holmen,
Kystflåden med underlagte afdelinger (herunder skibe, der med kommando hejst midlertidigt henlægges under afdelingerne),
Tårbækdepotet,
Lynetten,
Middelgrundsfortet,
Flakfortet,
Dragørfortet,
Kongelundsfortet og
Flyvestation København,

ydes der et udkommandotillæg svarende til halvdelen af de beløb, der kommer til udbetaling i henhold til stk. 1.

Under tjeneste ved de af de nævnte etablissementer, der er beliggende inden for den i § 98, stk. 1, fastsættes grænse, kan tillægget dog ikke ydes, når tjenesten i det væsentligste er begrænset til bestemte tider af døgnet.....«

§ 116, stk. 1.b.

»Når udkommandotillæg udbetales i henhold til § 115, stk. ... og 3., ... nedsættes de under a. (§ 116, stk. La., jfr. side 10) anførte ydelser med $\frac{1}{3}$, idet nedsættelsen for så vidt angår skibe, der med kommando hejst midlertidigt henlægges under afdelingerne, foretages i forhold til satsen for skibe på togt.«

Disse bestemmelser svarer i alt væsentligt til de af det tidligere omtalte udvalg foreslåede og er i princippet en videreførelse af de for hæren og for søværnet gældende ordninger, hvorefter der udbetaltes $\frac{1}{8}$ - for søværnets vedkommende i visse tilfælde $\frac{1}{4}$ — af lønningen under tjeneste på nogle nærmere angivne tjenestesteder. Det drejede sig herved for hærens vedkommende om fuld tjeneste i de i Københavns nærmeste omegn beliggende lejre og for søværnets vedkommende om fuld tjeneste ved søværnets kaserne, kaserneskebe og divisionerne.

Det var for ydelsen af disse tillæg en forudsætning, at tjenesten ikke forud var begrænset til bestemte tider af døgnet.

Af det nævnte udvalgs betænkning fremgår

det, at tillæggene, hvor de blev ydet for tjeneste på militære etablissementer m. v. uden for København, nærmest havde karakter af en udstationeringsgodtgørelse, der trådte i stedet for time- og dagpenge, medens begrundelsen for tillæggenes ydelse under tjeneste i København, hvilket kun forekom for søværnets vedkommende, måtte søges i tjenestens særlige karakter (hyppigt forekommende vagttjeneste, udvidet tjenestetid m. v.).

Udvalgets betragtninger vedrørende disse ordninger fremgår af følgende citat fra udvalgsbetænkningen:

»Da en anvendelse af dagpengereglerne på de etablissementer, der ligger uden for den gældende 4-km-grænse, vil medføre udbetaling af beløb, der i de fleste tilfælde formentlig vil overstige de befalingsmændene faktisk påførte merudgifter, må udvalget mene, at kommandotillægsordningen er at foretrække for disse etablissementer, også henset til at tjenesten på etablissementerne i alt væsentligt har samme karakter som i de lejre, hvor der ydes $\frac{1}{4}$ kommandotillæg.

For så vidt angår udbetaling af tillægget til søværnets personel under tjeneste i København, har udvalget - da det principielt må anses for uheldigt, at kun søværnets personel har adgang til at opbære kommandotillæg på hjemstedet — været inde på tanken om at begrænse udbetalingen af kommandotillægget til de uden for 4-km-grænsen beliggende etablissementer. Imidlertid må det forekomme rimeligt og også nødvendigt, at der i de tilfælde, hvor der af personellet kræves en meget omfattende vagttjeneste, og hvor tjenesten iøvrigt ikke kan begrænses til bestemte tider af døgnet, ydes de pågældende et særligt vederlag. Den ved søværnet gældende kommandotillægsordning må i det store og hele siges at have løst dette vederlags-spørgsmål på en rimelig og i administrativ henseende meget praktisk måde. Endvidere bemærkes, at forholdene ved de fleste af søværnets militære etablissementer i København ikke umiddelbart kan sammenlignes med hærens forhold.«

Under hensyn hertil fandt udvalget, at de gældende ordninger kunne bibeholdes.

Personel af hæren, der under garnisonsforhold beordres til vagttjeneste m. v. af længere varighed, blev således ikke medtaget i udvalgets forslag til bestemmelser om nedsat udkommandotillæg, idet udvalget fandt det tilstrækkeligt

at stille forslag om lovfæstelse af et tidligere etableret vagtillæg, jfr. iøvrigt nedenfor.

b. I lønningslovens § 115, stk. 3, 3. stk., sammenholdt med § 116, stk. 1.b., er der endvidere en bestemmelse om nedsat udkommandotillæg og — i forbindelse hermed — nedsat kostgodtgørelse.

Bestemmelsen i § 115, stk. 3, 3. stk., er sålydende:

»Samme tillæg kan efter Forsvarsministerens nærmere bestemmelse ydes til personel, der på kaserneetablissemeter el. lign. deltager i fuld døgn tjeneste og derved påføres særlige ulemper, såsom forskudt og uregelmæssig arbejdstid, nat-tjeneste, vagttjeneste, vagtinspektioner m. v. samt merudgifter til befordring og kost.«

Det her omhandlede udkommandotillæg for fuld døgn tjeneste på kaserneetablissemeter m. v. er blevet udbetalt siden 1. april 1953, idet hjemlen, indtil lønningsloven af 1958, fandtes i en på bevillingslovene optaget tekst-anmærkning.

Ved ordningens forelæggelse for Finansudvalget anførte Forsvarsministeriet bl. a. følgende:

»I tjenestemandenslovens §§ 984 og 985 er der fastsat regler for ydelse af henholdsvis udkommandotillæg og kostgodtgørelse til forsvarers personel. Disse ydelser, der er specielle for forsvaret, kan komme til udbetaling under tjeneste såvel på det faste tjenestested som udenfor dette sted. På det faste tjenestested har ydelserne alene til formål at give personel, der deltager i fuld døgn tjeneste, kompensation for de med denne tjeneste forbundne ulemper og merudgifter, medens ydelserne ved udkommandoen til andre steder tillige får karakter af en udstationeringsgodtgørelse, der træder i stedet for de sædvanlige time- og dagpenge m. v. Afhængig af tjenestens art er udkommandotillægget m. v. inddelt i 3 grupper (almindeligt, forhøjet eller nedsat udkommandotillæg m. v.).

Hvor det har drejet sig om tjeneste på det faste tjenestested, har reglerne hidtil kun været gældende ved søværnet (de sømilitære etablissemeter på Holmen) og ved flyvevåbnet (Flyvestation København), medens hærens garnisoner i København og provinsen ikke har været inddraget under ordningen. Udenfor det faste tjenestested, d. v. s. f. eks. i hærens lejre, ved søværnets etablissemeter i provinsen og ved flyvevåbnets flyvestationer i provinsen kommer reglerne derimod til ensartet anvendelse.

Ved det forberedende arbejde til den i 1951 gennemførte militære lønningslovgivning, jfr. Lov nr. 278 af 18. juni 1951, var man opmærksom på den eksisterende ulighed i værnenes særlige ydelser, for så vidt angik det faste tjenestested, men da der på daværende tidspunkt kunne påvises en forskel i beredskabskravet mellem søværnet og flyvevåbnet på den ene side og hæren på den anden side, fandt man ikke tidspunktet inde til en udvidelse af udkommandotillægsordningen til også at gælde hærens garnisonstjeneste, men det ansås for tilstrækkeligt at lovfæste et tidligere etableret vagtillæg i tjenestemandenslovens § 986, stk. 4.

Udviklingen har imidlertid medført, at man ved hærens troppeenheder på samme måde som ved de to andre værn tilsigter et permanent beredskab. Befalingsmandspersonellet udsættes herved dels for en række forøgede ulemper så som forskudt og uregelmæssig tjenestetid, natøvelser i hidtil ukendt omfang, vagtinspektioner om natten, begrænset bevægelsesfrihed i fritiden, rådighedstjeneste i hjemmet o. s. v., dels forskellige ved tjenestens uregelmæssighed påførte merudgifter til befordring og kost.

Forudsætningerne for den i 1951 opretholdt forskelsbehandling af de 3 værns personel må derfor anses for bortfaldne. Man har overvejet at søge spørgsmålet løst ved en udvidelse af vagtillægsordningen med særlige tillæg til dækning af de anførte ulemper og merudgifter, men dette vil dels medføre administrative vanskeligheder dels stride mod ønsket om en koordinering af værnenes særlige ydelser på de områder, hvor forholdene er ligartede.

Forsvarsministeriet må derfor anse det for ønskeligt, at bestemmelserne i tjenestemandenslovens § 984, stk. 3, og § 985, stk. 1.b, om ydelse af henholdsvis nedsat udkommandotillæg og nedsat kostgodtgørelse udvides til også at gælde hærens kaserneetablissemeter i garnisonerne. En koordinering af værnenes særlige ydelser på dette punkt er samtidig en forudsætning for, at der efterhånden kan gennemføres en på fælles principper hvilende tjenestestedsordning for de 3 værn (hærens personel har fast tjenestested i de forskellige garnisoner rundt om i landet, medens søværnets og flyvevåbnets personel for tiden kun har fast tjenestested i København.)«

Det vil heraf fremgå, at de ydelser, ordningen giver adgang til, er kompensation dels for de med tjenesten forbundne ulemper og dels for merudgifter.

c. Nedsat udkommandotillæg udgør efter den pr. 1. april 1961 stedfundne regulering følgende beløb:

Pensionsgivende lønning i henhold til lønningslovens § 84, angivet med årlige og månedlige beløb:	
Indtil 13.799 kr.	
» 1.149 »	2,25 kr. pr. døgn
13.800-16.099 »	
» 1.150-1.341 »	3,15 kr. pr. døgn
16.100-20.999 »	
» 1.342-1.749 »	4,00 kr. pr. døgn
21.000-23.999 »	
» 1.750-1.999 »	4,90 kr. pr. døgn
24.000-29.999 »	
» 2.000-2.499 »	5,75 kr. pr. døgn
30.000-34.999 »	
» 2.500-2.916 »	6,65 kr. pr. døgn
35.000 kr. og derover	
2.917 » og derover	7,50 kr. pr. døgn

Nedsat kostgodtgørelse udgør fra samme dato under tjeneste i land 4,80 kr. pr. døgn og under tjeneste i skibe på togt 5,50 kr. pr. døgn.

Når nedsat udkommandotillæg oppebæres, træffer Forsvarsministeren bestemmelse om, i hvilket omfang der vil kunne ydes frit kvarter.

Vedrørende de nærmere enkeltheder i ordningen med udbetaling af nedsat udkommandotillæg og kostgodtgørelse for fuld døgn tjeneste på kaserneetablissemeter m. v. skal følgende anføres:

De ovenfor angivne satser for nedsat udkommandotillæg udgør halvdelen af almindeligt udkommandotillæg. Nedsat kostgodtgørelse udgør $\frac{2}{3}$ af almindelig kostgodtgørelse.

For kostgodtgørelse i forbindelse med nedsat udkommandotillæg for fuld døgn tjeneste gælder, at godtgørelsen kun ydes, når de pågældende samtidig opretholder egen husstand uden for vedkommende kaserneetablisserment eller, hvor det drejer sig om ugifte, samtidig må afholde udgifter til kost.

I forbindelse med den her omhandlede ordning gælder, at der kun i begrænset omfang er adgang til vederlagsfrit kvarter, idet dette kun ydes, såfremt vedkommende tjenestemand samtidig afholder udgifter til logi uden for det militære etablisserment.

Ordningen har i den forløbne tid været gældende for personel på hærens regimentskaserne og afdelingskaserne i garnisonerne. Overord-

nede kommandomyndigheder, skoler o. l. indkvarteret på disse kaserne er ikke omfattet af ordningen.

Ydelserne gives til det af ovennævnte personel, der deltager i fuld døgn tjeneste, hvilket er begrænset til følgende personer:

Blandt personellet tjenstgørende i regimentsstaben eller bataillonsstabene/afdelingsstabene oppebærer chefen og en af ham udpeget befalingsmand omhandlede ydelser.

Ved underafdelinger, der har mandskab til uddannelse, herunder dækningsenheder, oppebærer alle militære tjenestemænd og befalingsmænd af reserven, der deltager i egentlig mandskabsuddannelse i marken, omhandlede ydelser.

I den seneste tid er ordningen endvidere bragt til anvendelse for den del af søværnets personel, der ansættes med tjenestested ved de nyoprettede flådestationer i Korsør og Frederikshavn, såfremt personellet tjeneste kan karakteriseres som fuld døgn tjeneste.

For flyvevåbnets vedkommende er tilsvarende bestemmelser bragt i anvendelse for personel med fast tjenestested ved visse af flyvevåbnets installationer uden for de egentlige flyvestationer, f. eks. flyradarstationer o. lign.

4) Med hensyn til den kostgodtgørelse, der udbetales i forbindelse med udkommandotillæg, gælder det, at den udbetales til messerne, og ikke til den pågældende selv, jfr. herved lønningslovens § 116, stk. 1. d.

B. Andet personel.

De ovenfor omhandlede ordninger er fulgt op af en række — i princippet — tilsvarende bestemmelser for øvrigt personel, dog ikke daglønnet personel. Endvidere er der ved lønningslovens § 118 skabt hjemmel for, at bestemmelserne i §§ 115—117 kan bringes i anvendelse for Geodætisk Instituts personel under udkommando.

III. Flyttestedgodtgørelse m. v.

Udover de for tjenestemænd i almindelighed i lønningslovens § 99 fastsatte bestemmelser vedrørende ydelser i forbindelse med forflyttelse, er der for forsvarets militære personel etableret en særlig ordning, fordi dette personel hyppigt er udsat for uansøgte forflytninger.

Godtgørelsen, der hjemledes første gang for perioden 1. april 1954 - 31. marts 1956, udbetales for tiden på forventet efterbevilling efter

tilsvarende regler som for finansåret 1960-61, hvor hjemlen til udbetaling var indeholdt i følgende tekstanmærkning til § 21 på tillægsbevillingsloven:

»Forsvarsministeren bemyndiges til inden for perioden 1. april 1960 - 31. marts 1961 i nedenævnte tilfælde at yde militært personel, der forflyttes uansøgt uden forbindelse med forfremmelse, følgende supplerende procentgodtgørelse i stedet for den i Lov om Lønninger og Pensioner m. v. til Statens Tjenestemænd, § 99, stk. 4, fastsatte godtgørelse på 6 %:

Ved 2. forflyttelse	
inden for de sidste 4 år.....	8 %
Ved 3. forflyttelse	
inden for de sidste 4 år.....	10%
Ved 4. forflyttelse	
inden for de sidste 4 år.....	12%

Endvidere kan Forsvarsministeren inden for samme periode, når militært personel forflyttes mere end een gang inden for en 4-årig periode, optage forhandling med Finansministeren om benyttelse af den i Lov om Lønninger og Pensioner m. v. til Statens Tjenestemænd, § 99, stk. 3, sidste punktum, omhandlede bemyndigelse til at afvige fra de i nævnte paragraf fastsatte begrænsninger.«

I henhold hertil har Forsvarsministeriet hvert år indhentet Finansministeriets tiltrædelse af en ordning, hvorefter der i tilfælde, hvor den i lønningslovens § 99, stk. 3, fastsatte begrænsning for udbetaling af godtgørelse for dobbelt husførelse til 20 % af et års løn er til hinder for at yde pågældende tjenestemænd rimelig dækning, kan ske afvigelse fra begrænsningen.

IV. Godtgørelse for tjeneste i garnisoner på afsides beliggende steder (»ødetillæg«).

Tillægget udbetales for tiden på forventet efterbevilling efter tilsvarende regler som for finansåret 1960—61, hvor hjemlen til udbetaling

var indeholdt i følgende tekstanmærkning til § 21 på tillægsbevillingsloven:

»Forsvarsministeren bemyndiges til for perioden 1. april 1960 - 31. marts 1961 at yde militært og civilt personel, der forretter tjeneste i garnisoner på afsides beliggende steder, en særlig godtgørelse på indtil 600 kr. årlig for de med den afsides beliggenhed forbundne særlige ulemper m. v.«

Ordnningen hjemledes første gang for perioden 1. april 1954 - 31. marts 1956, men kun for militært personel.

Som begrundelse for den heromhandlede godtgørelse blev af Forsvarsministeriet i sin tid overfor de bevilgende myndigheder anført følgende:

»Kaserneerne i Almegård, Høvelte og Sjælsmark er beliggende i landkommuner, der ikke er normeret med stedtillæg.

I selve kommunerne er det imidlertid ikke muligt at opnå bopæl, da der ikke er eller vil blive opført beboelsesejendomme af betydning. Personellet er derfor henvist til at søge bopæl i de nærmest beliggende større byer, hvortil de således skal svare skat, og hvor de iøvrigt har de for disse byer almindelige leveomkostninger.«

Der henvistes endvidere til, at der for personellet på de afsides beliggende tjenestesteder opstod transportudgifter udover de almindelige.

Fra og med finansåret 1957-58 blev ordningen udvidet til også at omfatte det på afsides beliggende steder ansatte civile personel, herunder kontraktantagne, og godtgørelsen, der oprindeligt ydedes med indtil 360 kr. årlig, er fra finansåret 1960—61 forhøjet, således at den nu kan udbetales med indtil 600 kr. årlig.

Ordnningen praktiseres iøvrigt således, at personel, der er tilmeldt folkeregistret og/eller bosat i tjenestestedets kommune, ikke kan oppebære »ødetillægget«.

Den nærmere fastsættelse af godtgørelsen fremgår af flg. skema:

Fast tjenestested	Udbetalt		Tjenestestedets kommune	Nærmeste »bopælskommune«	Bopælskommunens stedtillæg		»Ødetillæg« fra 1/4-60
	fra	med			før 1/4-58	efter 1/4-58	
Høvelte	1/4-54	kr. 360	Bloustrød	Birkerød	kr. 366	kr. 600	kr. 600
Sjælsmark	1/4-54	360	Bloustrød	Hørsholm	366	600	600
Almegård	1/4-54	120	(Fra 1/4-55 dog 240 kr. Ophævet ³¹ / ₃ 1958, idet Almegårdskaserne blev henført til den for Rønne fastsatte stedtillægssats).				
Farum	1/9-59	300	Farum	Farum by og stationsby	—	300	300
Gurrehus	1/4-58	360	Tikøb	} Hillerød og Helsingør Korsør	366	600	600
Minedepot Egø ...	1/10-55	360	Taarnborg		366	420	420
Sjællandske granatværk	1/4-57	360	Nr. Herlev og Allerød	Birkerød	366	600	600
Jydske granatværk .	1/4-57	360	Elling	Frederikshavn	504	600	600
Sj. Tøjhus' depot, Gribskov	1/4-60	600	Esbønderup-Nøddebo	Hillerød	—	600	600
POL-området, Gadholt, Understed pr. Sæby	1/4-60	300	Understed	Frederikshavn og Sæby		600 } 300 }	300

V. Repræsentationstillæg og bordholdspenge.

1. Repræsentationstillæg.

Inden for forsvarrets område udbetales der i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 270, stk. 2, repræsentationstillæg i følgende omfang:

- a) 6.600 kr. årlig:
Forsvarschefen.
Værnscheferne.
- b) 4.800 kr. årlig:
Chefen for Vestre Landsdelskommando.
- c) 3.600 kr. årlig:
Chefen for Forsvarsstaben.
Chefen for Hjemmeværnet.
Den kommitterede for Hjemmeværnet.
- d) 3.000 kr. årlig:
Chefen for Østre Landsdelskommando.
Chefen for Flyvertaktisk Kommando.
- e) 2.400 kr. årlig:
Generalinspektøren for Infanteriet.
Kommandanten i København.
Chefen for Kystflåden.
Chefen for Kystbefæstningen.
- f) 2.100 kr. årlig:
Generalinspektøren for Artilleriet.
- g) 1.800 kr. årlig:
Cheferne for værnstabene.
- h) 1.200 kr. årlig:
Øvrige våbeninspektører i hæren,
Garnisonskommandanter.

Generalintendanten.

Cheferne for Region II og III.

2. Tilskud til bordhold.

I lønningslovens § 116, stk. 3, er der åbnet adgang til at yde tilskud til bordhold.

Bestemmelsen er sålydende:

»Når flådens skibe er på togt inden for det i § 115, stk. 2, nævnte farvandsområde, ydes der chefer (herunder gruppe-, delings-, flotille- og divisionschefer) et tilskud til bordhold fra 3 kr. til 11 kr. daglig, afhængigt af skibets og besætningens størrelse samt af togtets beskaffenhed. Dette tilskud kan inden for det samme skib normalt kun oppebæres af én person. Uden for det nævnte farvandsområde samt i udenlandske havne forhøjes tilskuddet med ¹/_s. Tilsvarende tilskud kan efter forsvarsministerens bestemmelse ydes militære chefer under udkommando i land«.

Inden for søværnet har der fra gammel tid været ydet repræsentationstillæg i form af tilskud til bordhold, og det af de militære ministerier i 1949 nedsatte udvalg vedrørende særlige ydelser stillede forslag om, at bestemmelserne i princippet opretholdtes uændret.

Som det vil fremgå af lovbestemmelsen, er den oprindelig kun for søværnet gældende ordning nu udvidet, således at tilskuddet også kan ydes til militære chefer under udkommando i land.

VI. Tillæg for tjeneste i Grønland og på Færøerne.

Hjemlen til udbetaling af tillæg for tjeneste i Grønland m. v. findes optaget i lønningslovens § 117, stk. 3, der er sålydende:

»Til personel under værne til tjeneste i land på Færøerne og i Grønland samt i de ved opmålings-, stations- og fiskeriinspektionstjenesten på Færøerne og Grønland anvendte kuttere og lignende fartøjer ydes der et særligt tillæg af følgende størrelse:

Befalingsmænd o. lign. 5 kr. pr. dag
Øvrigt personel 3 kr. pr. dag

Tilsvarende beløb kan ydes besætninger i luftfartøjer under flyvninger over Grønland eller grønlandske farvande.

Tillæggene reguleres efter nærmere af Finansministeren fastsatte regler.«

For Geodætisk Instituts personale er udbetaling af grønlandstillæg hjemlet i lønningslovens § 118 og for Meteorologisk Instituts personale ved en tekstanmærkning på finansloven.

Grønlandstillæg (Færøtillæg) udbetales efter de nu gældende satser med følgende beløb:

Befalingsmænd o. lign. 7,25 kr. pr. dag
Øvrigt personel 4,50 kr. pr. dag

Under tjeneste eller ophold på sådanne områder, som er omfattet af den af Statsministeriet udsendte bekendtgørelse om opkrævning af afgifter ved indførsel til Grønland af visse varer, ydes det her nævnte tillæg dog efter følgende satser:

Befalingsmænd o. lign. 11,75 kr. pr. dag
Øvrigt personel 7,30 kr. pr. dag

VEDERLAG FOR SÆRLIG TJENESTE, ULEMPER M. V.

I. Rådighedstillæg, merarbejdstillæg, overarbejdsbetaling.

1. Rådighedstillæg.

Tillægget udbetales for tiden på forventet efterbevilling efter tilsvarende regler som for finansåret 1960-61, hvor hjemlen til udbetaling var indeholdt i følgende tekstanmærkning til § 21 på tillægsbevillingsloven:

»Som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og natjeneste samt som kompensation for de med en ubegrænset rådighedspligt forbundne ulemper ydes der for perioden 1. april 1960 - 31. marts 1961 tjenestgørende militært personel med undtagelse af daglønnet personel et rådighedstillæg af følgende størrelse:

Personel i 21.-30. lønningsklasse. 864 kr. årlig
Personel i 3.-20. lønningsklasse. 648 kr. årlig

Til de nævnte beløb ydes procenttillæg efter de for honorarer på finansloven gældende regler.

Militært personel, der lønnes efter reglerne i Lov om Normering og Klassificering af Statstjenestemandstillinger § 272, stk. 2, oppebærer rådighedstillæg med samme procentsats, hvorved lønningen beregnes.

Rådighedstillægget nedsættes til $\frac{2}{3}$, når udkommandotillæg oppebæres.«

Tillægget, incl. procenttillæg som for finanslovshonorarer fastsat, udbetales herefter med følgende beløb:

Lønningsklasse (procentsats)	Fuldt tillæg		2/3 tillæg	
	årlig	månedlig	årlig	månedlig
	kr.	kr.	kr.	kr.
21.-30.	1.900,80	158,40	1.267,20	105,60
3.-20.	1.425,60	118,80	950,40	79,20
96 pct.	1.425,60	118,80	950,40	79,20
90 pct.	1.283,04	106,92	855,36	71,28
85 pct.	1.211,76	100,98	807,84	67,32
80 pct.	1.140,48	95,04	760,32	63,36
75 pct.	1.069,20	89,10	712,80	59,40
70 pct.	997,92	83,16	665,28	55,44
65 pct.	926,64	77,22	617,76	51,48
50 pct.)	712,80	59,40	475,20	39,60

*) Procentsatserne vedrører forsvarets stampersonel, der omfatter oversergenter, sergenter, korporaler, overkonstabler og konstabler.

Den her omhandlede ordning, der indførtes første gang med virkning fra 1. april 1952 at regne, må bl. a. ses på baggrund af, at Danmarks indtræden i NATO medførte en betydelig udvikling af forsvaret, der for det militære personels vedkommende bevirkede, at rådighedspligten måtte udvides væsentligt.

Forsvarsministeriet indstillede i 1953 til Finansministeriet, at der til det militære personel ydedes en godtgørelse inden for de eksisterende regler i tjenestemandsløven, d. v. s. overarbejdspenge til de lavere lønnede befalingsmænd, vederlag én gang for alle til de højere lønnede befalingsmænd, natpenge og godtgørelse for mistede fridage, eller at der ydedes en gennemsnitsgodtgørelse efter særligt fastsatte regler. En sådan gennemsnitsgodtgørelse fandtes at være den mest hensigtsmæssige løsning.

Med hensyn til den i den forløbne tid gældende rådighedstillægsordning skal følgende bemærkes:

Perioden: 1. april 1952 - 31. marts 1954.

Ud fra de ovenfor gengivne synspunkter blev der givet tilslutning til, at der med virkning for finansårene 1952-53 og 1953-54 optoges følgende tekstanmærkning på Forsvarsministeriets budget:

»Som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste samt som kompensation for de med en ubegrænset rådighedspligt forbundne ulemper ydes der for finansårene 1952—53 og 1953-54 tjenstgørende militært personel, med undtagelse af daglønnet personel, et rådighedstillæg af følgende størrelse:

Personel i 1— 3. lønningsklasse	960 kr. årlig
» » 4.- 5. lønningsklasse	840 kr. årlig
» » 6. lønningsklasse	720 kr. årlig
» » 7.-14. lønningsklasse	600 kr. årlig

Til de nævnte beløb ydes procenttillæg efter de for honorarer på finansloven gældende regler.

Militært personel, der lønnes efter reglerne i tjenestemandsløvens § 917, stk. 2 (oversergenter, sergenter, korporaler og frivillige menige), oppebærer rådighedstillægget med samme procentsats, hvormed lønningen beregnes.

Rådighedstillægget nedsættes til $\frac{2}{3}$, når udkommandotillæg oppebæres.

Det i tjenestemandsløvens § 986, stk. 4, fastsatte vagttillæg nedsættes til 6 kr.«

Perioden: 1. april 1954 — 31. marts 1956.

Rådighedstillæg er i denne periode ligeledes blevet udbetalt med hjemmel i tekstanmærkning på Forsvarsministeriets budget.

I hovedsagen er tekstanmærkningen af samme indhold som ovenfor gengivet, men det skal dog bemærkes, at medens rådighedstillægget i perioden 1. april 1952 - 31. marts 1954 ydedes efter 4 satser, blev det fra 1. april 1954 kun ydet efter 2 satser, og der fandt en reduktion sted af størrelsen, således:

Personel i 1.- 5. lkl. (tjml. 1946)	720 kr. årlig
» » 6.-14. lkl. (tjml. 1946)	540 kr. årlig

Baggrunden for reduktionen var den, at der - samtidig med det nye rådighedstillæg - til særskilt godtgørelse udskiltes visse med den militære tjenestegerning forbundne særlige ulemper og merudgifter, der forudsattes at være blevet dækket gennem det hidtidige, større rådighedstillæg. Det drejede sig herved om en - samtidig indført - godtgørelse på indtil 360 kr. årlig til militært personel for de med tjenesten i garnisoner på afsides beliggende steder forbundne særlige ulemper m. v. samt om en — ligeledes samtidig indført - supplerende procentgodtgørelse ved visse uansøgte forflytninger.

Det skal endvidere bemærkes, at den i forbindelse med det hidtidige rådighedstillæg indførte begrænsning af det i tjenestemandsløven 1946 § 986, stk. 4, omhandlede vagttillæg til $\frac{2}{3}$ (6,00 kr. i stedet for 9,00 kr.) bortfaldt ved det nye rådighedstillæg.

Perioden: 1. april 1956 - 31. marts 1960.

For hvert af finansårene i denne periode er der af Finansudvalget givet tilslutning til tekstanmærkninger, indeholdende hjemmel for uændret forlængelse af rådighedstillægsordningen.

Perioden 1. april 1960 - 31. marts 1961.

For dette finansår forhøjedes rådighedstillæggets 2 satser således:

Personel i 21.-30. lkl. (lønningsl. 1958)	864 kr. årlig
» » 3.-20. lkl. (lønningsl. 1958)	648 kr. årlig

Forud for forlængelsen var der - i overensstemmelse med et af Finansudvalget ved ordningens forlængelse for finansåret 1959—60 udtalt ønske — foretaget en undersøgelse vedrørende tjenestetiden for forsvarets personel, jfr. herved betænkningens kapitel 1 og bilag nr. 1. På grundlag af undersøgelsen, der havde omfattet et repræsentativt udsnit af forsvarets mili-

tære personel (18-20 %), foretoges en beregning af de ulemper, der konkret kunne opgøres (overarbejde, mistede fridage, nattjeneste). Denne opgørelse viste - i forhold til en 45 timers arbejdsuge — følgende gennemsnitlige merarbejde på arbejdsstedet:

Overarbejde, timer.....	16,2 pr. uge
heraf nattimer.....	9,0 pr. uge
mistede fridage.....	0,2 pr. uge

Endvidere fremgik det af undersøgelsen, at der herudover forekommer rådighedstjeneste i hjemmet af et betydeligt omfang.

På grundlag af det ved tjenestetidsundersøgelsen fremkomne var der fra personelorganisationernes side rejst krav om betydelige forhøjelser af rådighedstillægget for 1960-61. Under hensyntagen til at det af Finansministeren nedsatte tjenestetidsudvalg stod foran en afslutning af sit arbejde, fandt man fra Forsvarsministeriets side alene at burde gå ind for en vis regulering, uanset at de forhandlingsberettigede personelorganisationers tilslutning hertil ikke kunne opnås.

Ifølge det for udvalget oplyste blev der i december måned 1960 udbetalt rådighedstillæg til militært personel — såvel tjenestemænd som andet personel - således:

Fuldt tillæg til.....	4.462 personer
2/3 tillæg til.....	9.424 personer

På dette grundlag kan udgifterne for finansåret 1960-61 med hensyn til rådighedstillæg anslås at have udgjort ialt 14 mill. kr.

2. Merarbejdstillæg og overarbejdsbetaling.

Merarbejdstillægget udbetales for tiden på forventet efterbevilling efter tilsvarende regler som for finansåret 1960-61, hvor hjemlen til udbetaling var indeholdt i følgende tekstanmærkning på tillægsbevillingsloven:

»For perioden 1. april 1960-31. marts 1961 ydes der endvidere civilt personel i Forsvarsministeriet og ved visse under Forsvarsministeriet hørende institutioner et merarbejdstillæg, der efter nærmere af Forsvarsministeriet fastsatte regler enten kan ydes som et månedligt vederlag efter tilsvarende retningslinier som ovennævnte rådighedstillæg eller under visse forhold som betaling for overarbejde, alt dog under forudsætning af, at det omhandlede personel ikke i forvejen er berettiget til overarbejdsbetaling eller lignende.«

Ordningen indførtes første gang for perioden

1. april 1953 - 31. marts 1956 og blev for tiden herefter forlænget på samme måde som den under 1. nævnte rådighedstillægsordning.

I forbindelse med forlængelsen for finansåret 1960-61 blev der på samme måde som anført foran vedrørende rådighedstillæg, jfr. side 18 foretaget en undersøgelse med hensyn til tjenestetiden for den del af forsvarets civile personel, der er omfattet af den her omhandlede ordning, jfr. bilag 1.

Undersøgelsen viste - i forhold til en 45 timers arbejdsuge - følgende gennemsnit:

Overarbejde, timer.....	4,1 pr. uge
heraf nattimer.....	1,0 pr. uge
mistede fridage.....	0,0 pr. uge

Undersøgelsen viste endvidere, at en del af det civile personel herudover medtager arbejde til udførelse i hjemmet.

Bestemmelserne vedrørende merarbejdstillægsordningen praktiseres således, at personel i 15. og højere lønningsklasse oppebærer tillægget efter tilsvarende regler som fastsat for rådighedstillægget.

Ifølge det for udvalget oplyste er der i december måned 1960 udbetalt merarbejdstillæg til civilt personel - såvel tjenestemænd som andet personel - således:

Fuldt tillæg til.....	1.111 personer
2/3 tillæg til.....	203 personer

På dette grundlag kan udgifterne for finansåret 1960-61 anslås at have udgjort ialt 1.900.000 kr.

Personel i 14. og lavere lønningsklasse oppebærer ikke merarbejdstillægget, men modtager - såfremt det drejer sig om personel med højeste tjenestetid — overarbejdsbetaling efter de almindelige for statstjenestemænd fastsatte regler.

Den del af personellet i de her omhandlede lønningsklasser, som ikke har højeste tjenestetid, oppebærer efter indstilling vederlag for præsteret overarbejde, men med den begrænsning, at der højst kan ydes et vederlag af samme størrelse som merarbejdstillægget.

Ifølge det for udvalget oplyste er der i december måned 1960 efter indstilling udbetalt sådant tillæg (overarbejdsbetaling) til 458 personer.

På dette grundlag kan udgifterne med hensyn til denne del af merarbejdstillægget for finansåret 1960-61 opgøres til 600.000 kr. Der er ikke herved taget hensyn til de inden for stats-tjenesten med virkning fra 1. oktober 1960 eller

senere skete forhøjelser af overarbejdsbetalingen.

Udgifterne til rådighedstillæg og mer arbejdsstillæg (herunder tillæg efter indstilling) til såvel tjenestemænd som andet personel kan for finansåret 1960-61 anslås at have andraget ialt 16.500.000 kr.

II. Bestillingstillæg og honorarer.

I klassificeringslovens § 270, stk. 1 og stk. 3, er der åbnet adgang til at yde bestillingstillæg og honorarer til visse tjenestemænd under forsvaret.

Nævnte bestemmelser gennemførtes i forbindelse med ændringerne i tjenestemandsløven af 1946 i anledning af forsvarslovene i 1951. I 1958 fandt der en gennemgang sted af samtlige bestillingstillæg. Ved gennemgangen var hovedretningslinien, at tillæggenes grundbeløb fastsattes til et beløb, der med tillæg af 110 pct. på det nærmeste svarede til det hidtil udbetalte bruttobeløb.

Endvidere gennemførtes der i 1958 enkelte ændringer i bestillingstillæggenes størrelse, ligesom der blev tilvejebragt hjemmel til ydelse af bestillingstillæg til forskellige personalekategorier under hjemmeværnet (visse distriktsledere m. fl.), endvidere henførtes militære tjenestemænd i Forsvarsministeriet til klassificeringslovens § 5, stk. 1, jfr. 2. betænkning, side 97 og 227-229, afgivet af Lønningskommissionen af 1954.

Vedrørende de i § 270 omhandlede honorarer bemærkes, at disse har været medtaget under den af Lønningsrådet i 1960 foretagne almindelige gennemgang af finanslovshonorarer.

Vedrørende bestillingstillæg skal følgende anføres:

De i § 270, stk. 1, omhandlede bestillingstillæg ydes således:

- a. Bestillingstillæg, der er knyttet til visse stillinger.
 - a) 5.100 kr. årlig:
Direktøren for Orlogsværftet.
 - b) 3.900 kr. årlig:
Forsvarschefen.
 - c) 2.400 kr. årlig:
Chefen for Forsvarsstaben,
- - Hærstaben,

- - Søværnsstaben,
- — Flyverstaben,
- - Hjemmeværnet,

- Generaltøjimesteren,
 - Direktøren for Ammunitionsarsenalet,
 - Direktøren for Bygningstjenesten,
 - Underdirektører ved Orlogsværftet,
 - Underdirektøren ved Skibs- og Maskinspektionen.
- d) 2.100 kr. årlig:
Chefen for Flyvematerielkommandoen.
 - e) 1.800 kr. årlig:
Chefen for Kongens Adjudantstab.
Jagtkaptajnen hos Kongen,
Adjudanter hos Kongen og Tronfølgeren.
 - f) 1.500 kr. årlig:
Souschefen ved Forsvarsstaben,
Chefen for Hærens Officersskole,
 - — Søværnets Officersskole,
 - - Flyvevåbnets Officersskole,
 - - Livgarden,
 - - Gardehusarregimentet.
 - - Søartilleriet,
 - - Søminevæsenet,
 - - Søværnets Televæsen,
 - - Søværnets Intendantur,Direktøren for Våbenarsenalet,
Chefen for Forsvarsakademiet,
Overingeniøren ved Flyvevåbnets Centralværksteder,
Undervisningsinspektøren ved Forsvarets Civilundervisning.
 - g) 1.200 kr. årlig:
Chefen for Materielintendanturen,
Direktøren for Klædefabrikken,
Direktøren for Krudtværket,
Bygningsdistriktschefer,
12 distriktsledere i hjemmeværnet.
 - h) 900 kr. årlig:
Chefen for Kystbefæstningen, når han tillige er chef for Sundets Marinekommando,
Chefen for Flådestationen,
Direktøren for Søkortarkivet,
Direktøren for Tøjhusmuseet,
Auditører,
Maskinkommandøren,
Musikdirigenten ved Livgarden.
 - i) 720 kr. årlig:
Regionschefer, der tillige er regimentschefer,
Distriktschefer, der tillige indtager andre chefstillinger under forsvaret,

Kassereren i Forsvarsministeriet for varetagelse af kassererforretninger for søværnet,

16 distriktsledere i hjemmевærnet.

j) 240 kr. årlig:

Den musiker, der fungerer som undermusikdirigent ved Livgarden.

k) 180 kr. årlig:

Brandmænd, der gør tjeneste som reserveførere.

b. Bestillingstillæg, der ydes for særlig tjeneste.

1. Bestillingstillæg, der, når forholdene måtte tale derfor, tillægges militære tjenestemænd i overordnede stabe, de faglige myndigheder, tekniske tjenester og forsvarets skoler. (De enkelte stabe er angivet i § 270, stk. 1. 1).

2. Bestillingstillæg, der tillægges militære tjenestemænd, der forretter anden særlig kvalificeret eller tidskrævende tjeneste, idet antallet fastsættes på finansloven (jfr. tekstanmærkning nr. 2 til finanslovens § 21).

De under b. nævnte bestillingstillæg ydes iøvrigt således:

Personel i 25. og højere lkl. indtil ...	1.500 kr. årlig
» » 22.-24. lkl. indtil	1.080 kr. årlig
» » 17. og 18. lkl. indtil	900 kr. årlig
» » 7., 12., 14. og 15. lkl. indtil	630 kr. årlig

De under b. nævnte bestillingstillæg tillægges af Forsvarsministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet.

Det fandtes ved ordningens gennemførelse hensigtsmæssigt at opdele tillæggene således:

Stabstillæg, jfr. foran under pkt. b.1.

Skolebestillingstillæg, jfr. ligeledes foran under pkt. b.1.

Krydstillæg, hvorved forstås de under pkt. b. 2. omtalte bestillingstillæg.

Vedrørende stabstillæg bemærkes, at der i tjenestemandens § 850, stk. 2 (fra 1. april 1958 klassificeringslovens § 233, stk. 2) er truffet en tilsvarende bestemmelse for tjenstgørende officerer ved Geodætisk Institut.

De nævnte tillæg udbetales efter følgende retningslinier:

Stabstillæg.

1) For officerer af linien, der har gennemgået en videregående militær-videnskabelig uddannelse på Forsvarsakademiet eller en dertil

svarende stabsuddannelse i udland eller hjemland, er det forudsat, at tillægget ydes under den i pkt. b.1., omhandlede tjeneste.

2) Officerer af linien, der ikke har den under 1) nævnte uddannelse, men som på grund af specielle forudsætninger kommanderes til tjeneste ved de omhandlede overordnede tjenestesteder, har adgang til at opbevare tillægget efter en prøvetjeneste af normalt sammenlagt 1 års varighed, dog kun under forudsætning af, at de anvendes som sagsbehandlere med selvstændige og kvalificerede arbejdsopgaver.

3) For officerer af specialgruppen og befalingsmænd af fenrikgruppen kan tillægget ydes i ganske særlige tilfælde.

4) For reservens personel, der i lønningsmæssig henseende er sidestillet med militære tjenestemænd, følges i det væsentligste tilsvarende regler.

Skoletillæg.

Skoletillægget ydes til de af befalingsmændene ved forsvarets mathskoler (fra 1. oktober 1960 forsvarets konstabelskoler), befalingsmandsskoler og højere skoler (kursus), der er knyttet til vedkommende skoles undervisningsvirksomhed. Retten til bestillingstillæg er normalt betinget af mindst 24 timers ugentlig undervisning.

Krydstillæg.

Disse bestillingstillæg, der tildeles i ganske særlige tilfælde, udbetales for tjeneste ved andre stabe end de i normerings- og klassificeringslovens § 270, stk. 1, litra 1, 1. punktum nævnte.

Krydstillæggene findes som nævnt optaget på de årlige finanslove. Antallet har i den forløbne tid været uændret og udgør følgende tillæg:

15 tillæg å indtil	1.500 kr. årlig
25 tillæg å indtil	1.080 kr. årlig
10 tillæg å indtil	900 kr. årlig
10 tillæg å indtil	630 kr. årlig

Inden for den samlede udgiftssum og det samlede antal tillæg kan Forsvarsministeren foretage omposteringer mellem de 4 satsgrupper.

Finansudvalget anførte ved ordningens iværksættelse, at den samlede udgift til henholdsvis stabstillæg og skoletillæg uden fornyet forelæggelse kunne forhøjes med 10 pct.

Ved tekstanmærkning til § 21 på de årlige bevillingslove er der adgang for Forsvarsministeren til at tildele civilt personel med særlig kvalificeret eller tidskrævende tjeneste bestillingstillæg.

Tillæggene er begrænset til:

10 tillæg å indtil.....	900 kr. årlig
10 tillæg å indtil.....	630 kr. årlig
10 tillæg å indtil.....	420 kr. årlig

III. Flyvertillæg.

Lønningsloven af 1958 har følgende bestemmelse angående flyvertillæg:

§ 117.

»Til personel af flyvevåbnet, der er tjenstgørende som militærflyvere eller udfører anden særlig tjeneste i forbindelse med militærflyvning, kan der ydes flyvertillæg.

Flyvertillæg kan endvidere efter Forsvarsministerens bestemmelse ydes til personer uden for flyvevåbnet, når de pågældende virker under tilsvarende forhold som det personel, der ved flyvevåbnet oppebærer flyvertillæg.

De nærmere bestemmelser vedrørende tillæggenes størrelse og ydelse m. v. fastsættes af Forsvarsministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet.«

Der er herefter af Forsvarsministeriet udsendt følgende administrative bestemmelser angående flyvertillæg:

»Det i § 117 i lønningsloven omhandlede flyvertillæg udgør indtil videre uændret 15 kr. pr. dag.

De i § 986, stk. 1, i tjenestemandsløven af 1946 nævnte bestemmelser samt de i Kundgørelse for Forsvaret A. 56-1951, pkt. 1, afsnit E, pkt. 3.a., fastsatte bestemmelser vil indtil videre fortsat være gældende.

Til artilleriflyvere, der forretter tjeneste ved det på Flyvestation Vandel stationerede artilleriflyverbatteri, vil der dog fra den 1. april 1958 og indtil videre kunne ydes flyvertillæg efter tilsvarende regler og med samme bløb som fastsat for flyvevåbnets piloter, så længe de pågældendes tjeneste ved omhandlede artilleriflyverbatteri varer.«

Et egentligt flyvertillæg ses indført ved normeringsloven 1921-22 (løbe-nr. 241), jfr. også § 1289 a. i tjenestemandsløven af 1919 med senere ændringer. Overfor sparekommissionen af 1921 fremsatte Krigsministeriet følgende grundelse for tillægget:

»Flyver- og ballontjeneste er forbunden med en særlig risiko, som ikke kan måles udelukkende i forhold til antallet af flyvninger, idet den mindre adgang til flyvning erfaringsmæssigt giver sig til kende ved uro og usikkerhed selv hos en rutineret flyver, når han påny skal foretage flyvninger. Den særlige tjeneste pålægger ledelsen et så stort ansvar, at det er nødvendigt, at den føler sig ganske frit stillet med hensyn til at anvende personellet i overensstemmelse med den enkeltes særlige uddannelse, evner og anlæg.

Krigsministeriet har derfor bestemt, at flyvertillægget, som ydes som vederlag under hensyn til den store fare, der er forbunden med flyvning og indøvelse heri, skal udbetales såvel for de dage, på hvilke den pågældende foretager egentlig flyvning, som også på sådanne dage, hvor vedkommende på anden måde anvendes til tjeneste ved flyvevæsenet eller ballonparken.«

Sparekommissionen tiltrådte principperne for tillæggets udbetaling, men den fandt dog, at tillægget fremtidig ikke skulle kunne udbetales til flyverelever. En ændring i overensstemmelse hermed fandt sted ved lov nr. 302 af 30. juni 1922, § 22.

Reglerne om flyvertillæg optoges herefter uændret i tjenestemandsløven af 1931 og 1946.

Tillæggets størrelse var oprindeligt fastsat til 10 kr. for flyvere. Nævnte sparekommission foreslog tillægget dyrtidsreguleret i forhold til det daværende dyrtidstillægs bevægelse.

Fra 1. juli 1927 fastsattes tillægget til 7 kr., der reguleredes med 50 øre for hver portion, hvormed time- og dagpenge m. v. reguleredes.

Med hensyn til tillæggets udbetaling gjaldt det, at flyvere og observatører oppebar tillægget for hver dag, de forrettede tjeneste ved flyvertropperne. Til andre ved flyvevæsenet tjenstgørende udbetaltes tillægget for hver dag, de efter ordre deltog i flyvning.

Flyvertillægget var optaget til behandling i det af de militære ministerier i 1949 nedsatte udvalg vedrørende særlige ydelser, der fandt, at forudsætningerne for ydelse af et særligt tillæg til flyvende personel fortsat var til stede.

Udvalget stillede forslag om, at en bestemmelse om ydelse af flyvertillæg til teknisk personel og lignende under flyvninger på Grønland blev optaget i loven, samt om at en administrativ bestemmelse om ydelse af tillægget under sygdom ændredes således, at tillægget under sygdom kunne udbetales i indtil 60 dage inden for 12 på hinanden følgende måneder.

Ved lov nr. 278 af 18. juni 1951 om Ændringer i og Tilføjelser til Lov om Statens Tjenestemænd formuleredes bestemmelsen (§ 986) om flyvertillæg således:

§ 986, stk. 1:

»a. Til de ved flyvevåbnet tjenstgørende militærflyvere og luftnavigatører ydes der et flyvertillæg på 7 kr. for hver dag, sådan tjeneste varer. Andre personer - dog ikke flyverelever eller luftnavigatørelever - der gør tjeneste ved flyvevåbnet, oppebærer flyvertillæg for hver dag, de efter ordre deltager i flyvning.

Tillægget reguleres efter nærmere af Finansministeren fastsatte regler.

b. Til teknisk personel eller lignende, der indgår som egentlige besætningsmedlemmer i luftfartøjer, kan der under flyvninger, der medfører landing uden for Danmark samt på Færøerne og Grønland, ydes flyvertillæg for hver dag, udkommandoen varer.

c. Reglerne i stk. La., 2. punktum, kan efter Forsvarsministerens bestemmelse tillige bringes til anvendelse for personer uden for flyvevåbnet, når de pågældende i øvelsesøjemed m. v. efter ordre deltager i flyvning.«

I tilknytning hertil har Forsvarsministeriet udsendt følgende bestemmelse vedrørende flyvertillæg (Kundgørelse for Forsvaret A. 56-1951, pkt. 1., afsnit E., pkt. 3.a.):

»Det i § 986, stk. 1, omhandlede flyvertillæg er fra den 1. juni 1951 at regne og indtil videre fastsat til 15 kr. pr. dag.

Efter indstilling til Forsvarsministeriet vil der kunne ydes flyvertillæg til hærens og søværnets personel i tilfælde, hvor de pågældende - uden at der er tale om almindelig tjenesterejse ad luftvejen — deltager i tjenstlige flyvninger med militære luftfartøjer.

Under orlov (herunder dog ikke den i tjenstemandslovens § 13 omhandlede ferie) og arrest bortfalder tillægget. Det kan udbetales ved bortkommando i anledning af øvelsesrejser m. v. i indtil 14 dage. Under fraværelse fra tjenesten på grund af sygdom kan tillægget udbetales i indtil 60 dage inden for 12 på hinanden følgende måneder. I alle andre tilfælde af bortkommando m. v. kan tillægget kun udbetales med Forsvarsministeriets bemyndigelse.«

I 1. betænkning, afgivet af Lønningskommissionen af 1954, er om flyvertillægget bl. a. anført følgende (pag. 115):

».....Den i de senere år stedfundne ud-

vikling på militærflyvningens område har medført, at Flyverkommandoen over for Forsvarsministeriet har rejst spørgsmål om ændring af de gældende regler for ydelse af flyvertillæg.

Forsvarsministeriet har for sit vedkommende fundet det rigtigst, at dette spørgsmål optages til nærmere overvejelse, men da der er tale om et område, som kræver forskellige overvejelser og undersøgelser, har Forsvarsministeriet ikke ment at kunne fremsætte endeligt forslag til nye regler så betids, at disse vil kunne behandles i Lønningskommissionen.

Forsvarsministeriet har imidlertid fundet det rigtigst, at de gældende regler ændres således, at bestemmelsen fastsættes som en bemyndigelsesregel, i henhold til hvilken de nærmere bestemmelser om tillæggenes størrelse og ydelse m. v. fastsættes af Forsvarsministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet, hvorved der bliver mulighed for at tilpasse bestemmelserne vedrørende flyvertillæg til de skiftende forhold.«

Som det vil fremgå af det på side 22 anførte vedrørende den gældende ordning, er der udsendt administrative bestemmelser, hvorved den forud for 1. april 1958 gældende ordning i princippet er opretholdt indtil videre.

IV. Tillæg for særlig tjeneste.

1. Tillæg for tjeneste i U-både og motortorpedobåde.

Siden finansåret 1922-23 er der ydet et særligt tillæg for tjeneste i undervandsbåde. Motiveringen herfor må især søges i den anstrengende tjeneste.

Efter indførelse af motortorpedobåde i søværnet er der for tjeneste i disse indført et tilsvarende tillæg.

Tillæggene var genstand for behandling i det af de militære ministerier i 1949 nedsatte udvalg vedrørende særlige ydelser. Den af dette udvalg foreslåede bestemmelse svarer i alt væsentligt til lønningslovens § 117, stk. 2, der er sålydende:

»Til personel, der forretter tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde, ydes der et særligt tillæg af følgende størrelse for hver dag, sådan tjeneste varer:

Tillæg for tjeneste i undervandsbåde ydes først efter afsluttet uddannelse ved undervandsbådsafdelingen - for værnepligtige dog efter

afslutning af den indledende uddannelse.

Tillæggene reguleres efter nærmere af Finansministeren fastsatte regler.«

I henhold hertil ydes tillæggene efter de pr. 1. april 1961 foretagne reguleringer med følgende beløb:

Chefer.....	6,25 kr.
Personel med pensionsgivende lønning: 13.800 kr. årlig og derover.....	4,50 kr.
13.799 kr. årlig og derunder.....	3,20 kr.
Militært personel af oversergent- og lavere grad, der aflønnes efter aflønningsform A	3,20 kr.
Konstabelever, værnepligtige o. l.....	2,25 kr.

2. Tillæg for særlig tjeneste under udkommando.

Disse tillæg er også behandlet i ovennævnte udvalg, der stillede forslag til en lovbestemmelse, som i alt væsentligt svarer til lønningslovens § 117, stk. 5, der er sålydende:

»Til personel, der under udkommando forretter tjeneste som skibskok, mesterkok, hovmester, lastmester, pumpemester, spillemand, proviantregnskabsfører, skydelærer og gymnastiklærer, vil der kunne ydes et særligt tillæg, der fastsættes af Finansministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet.«

Tillæggene, der udbetales efter motiveret indstilling, udgør varierende beløb fra 40 øre til 1,20 kr. pr. dag.

3. Tillæg for vagttjeneste.

Tillægget udbetales i henhold til lønningslovens § 117, stk. 4, der er sålydende:

»Til befalingsmænd - dog ikke de til fri kostforplejning berettigede — der forretter tjeneste som vagthavende befalingsmænd, vagtkommandører el. lign., kan der, når de pågældende ikke i forvejen oppebærer udkommandotillæg efter bestemmelserne i § 115, og når vagttjenesten — eventuelt i forbindelse med anden tjeneste — medfører en samlet uafbrudt tjenestetid af mindst 1 døgn varighed, ydes fri kostforplejning inden for vagtperioden samt et vagttillæg af 9 kr. pr. fuldt tjenestedøgn.

Såfremt kost ikke kan leveres ved militær foranstaltning, kan der som bespisningsgodtgørelse ydes et beløb af 9 kr. pr. fuldt tjenestedøgn.

Satserne reguleres efter nærmere af Finansministeren fastsatte regler.

Inden for en måned vil en befalingsmand i vagttillæg højst kunne oppebære et beløb, svarende til udkommandotillæg efter bestemmelserne i § 115, stk. 3. Efter Forsvarsministerens bestemmelse kan udkommandotillæg i henhold til § 115, stk. 1, dog under særlige forhold lægges til grund ved beregning af maksimalydelsen.«

Vagttillægget og bespisningsgodtgørelsen udgør hver for sig 13,50 kr. pr. døgn efter de næste reguleringer.

4. Vederlag for dykkerarbejder m. v.

Ved tekstanmærkning til § 21 på de årlige bevillingslove er der — efter nærmere af Forsvarsministeren fastsatte regler — adgang til at yde tjenestemænd m. fl. i søværnet et særligt vederlag for dykkerarbejde m. v., herunder for frømands- og svømmedykkervirksomhed.

5. Vederlag for uskadeliggørelse af efterladt tysk ammunition og miner.

Ved tekstanmærkning til § 21 på de årlige bevillingslove er der adgang til at yde vederlag for uskadeliggørelse af flyverbomber, efterladt tysk ammunition og miner.

For hver uskadeliggjort bombe ydes der til lederen 35 kr. og 8 kr. til hver af medhjælperne, i særlige tilfælde kan beløbene forhøjes til henholdsvis 100 kr. og 25 kr.

For ødelæggelse af tysk ammunition ydes der et vederlag på 5 kr. pr. dag, til værnepligtige dog kun 3,20 kr. pr. dag.

For hver uskadeliggjort mine ydes der ialt 140 kr.

6. Sørisikotillæg.

Ved tekstanmærkning til § 21 på de årlige bevillingslove er der adgang til at yde et særligt vederlag under tjeneste i søværnets skibe, når disse foretager beordret sejlads i mindefarlige områder uden for de minestrøgne ruter. Vederlaget kan maksimalt andrage V3000 af den månedlige bruttoløn pr. påbegyndt time.

7. Udrustningshjælp under tjeneste i Grønland.

Ved tekstanmærkning til § 21 på de årlige bevillingslove er der adgang til at yde søværnets selvbeklædende personel, der skal overvintre i Grønland, en udrustningshjælp på 300 kr. det 1. år og 200 kr. hvert følgende år.

8. *Særligt tillæg til civile tjenestemænd m. fl. i flyvevåbnet.*

Til civile tjenestemænd m. fl. med fast tjenestested på visse af flyvevåbnets tjenestesteder, og som er bosat udenfor vedkommende tjenestesteds lokalområde, ydes der et særligt tillæg, der udgør et beløb svarende til nedsat udkommandotillæg, jfr. foran side 14. Til civile tjenestemænd m. fl. med tjenestested på flyvestation Karup ydes der dog et tillæg af samme størrelse som almindeligt udkommandotillæg, jfr. foran side 11. Udover det nævnte særlige tillæg ydes der godt-

gørelse for udgifter til befordring med offentligt befordringsmiddel.

Den heromhandlede ordning, der indførtes i 1954, må ses på baggrund af, at flyvevåbnets civile tjenestemænd m. fl. forud for 1954 var ansat med tjenestested i København, og der ydedes disse almindeligt udkommandotillæg under tjeneste uden for København. Samtidig med ordningens indførelse i 1954 blev der overgangsmæssigt for de forud for 1954 ansatte givet adgang til at oppebære de hidtidige ydelser. Overgangsordningen er i den herefter forløbne tid blevet forlænget år for år med Lønningsrådets tilslutning.

KAPITEL 3.

Redegørelse vedrørende udvalgets overvejelser og forslag.

I. Generelle synspunkter.

Ved udarbejdelsen af udvalgets i det følgende stillede forslag til en ny ydelsesordning for forsvaret, har det været et hovedsynspunkt, at de for statens tjenestemænd i almindelighed gældende regler bør anvendes for forsvarets tjenestemænd, med mindre de militære forhold på afgørende måde taler derimod.

I det omfang, det herefter er nødvendigt at gennemføre særlige ordninger for forsvaret, er det udvalgets opfattelse, at de almindelige principper bør følges ved opbygningen af sådanne tillægs- eller ydelsesordninger.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at det ved fastsættelsen af disse særlige ordninger bør tilstræbes, at den enkelte ordning ikke kommer til at indeholde såvel vederlag for arbejde og ulemper som godtgørelse for udgifter, som de tjenstlige forhold medfører.

Vedrørende vederlæggelse af arbejdsydelser finder udvalget, at der kun bør gennemføres ordninger med generelle tillæg i det omfang, særlige forhold inden for forsvaret medfører uforholdsmæssig store administrative vanskeligheder eller udgifter med hensyn til opgørelse af de enkelte arbejdspræstationer, idet man endvidere lægger vægt på, at de tjenestemænd, der pålægges den særlig byrdefulde og lange tjeneste, får et passende vederlag herfor.

Ved udarbejdelsen af forslagene har udvalget tilstræbt at gennemføre forenkling af reglerne bl. a. med henblik på at opnå administrative lettelser og besparelser.

For udvalgets nedennævnte forslag har det, jfr. også bemærkningerne til Forslag til Lov om Forsvarets Organisation m. v. (Lov nr. 137 af 31. marts 1960), været en forudsætning at der

inden for forsvarets tjenesteområder anlægges ensartede synspunkter med hensyn til tildeling af fast tjenestested, og således at der herved følges samme principper for forsvarets tjenestemænd som for statens øvrige tjenestemænd. Dette indebærer, at forsvarets tjenestemænd får fast tjenestested på det anviste arbejdssted (f. eks. kaserne, flyvestation, flådestation, radarstation o. s. v.).

De af udvalget i det følgende stillede forslag vil omfatte ca. 5.000 militære tjenestemænd og ca. 1.100 civile tjenestemænd.

Udover tjenestemændene findes der — dels antaget til frivillig tjeneste, dels til pligtig tjeneste - befalingsmænd af reserven, der i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 271 aflønnes med den for tjenestemænd med tilsvarende grad fastsatte lønning, samt stampersonel (oversergenter, sergenter, korporaler, overkonstabler og konstabler) ialt ca. 7.200 personer, der i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 272, stk. 2 og stk. 3, oppebærer en løn, der ikke kan overstige aspirantlønnen for 7. lønningsklasse.

I lønningslovens §§ 115-118, er der adgang til at yde det nævnte ikke-tjenestemandsansatte personel forskellige tillæg, der er specielle for forsvaret, og der er endvidere hjemmel til at kunne yde sådanne tillæg til ikke-tjenestemandsansat civilt personel og til værnepligtige.

Disse aflønningsformer gennemførtes ved ændringer af tjenestemandsløven i 1951 (jfr. lov nr. 278 af 18. juni 1951) i forbindelse med forsvarslovene, og var begrundet i ønsket om at skabe ensartede lønningsvilkår for dette personel i de tre værn. Forud herfor oppebar søværnets personel en tjenestemandsløn, medens

tilsvarende personel i hæren blev vederlagt på særlig måde, således at vederlaget til befalingsmænd af reserven var optaget i tjenestemandsløvene, og for øvrigt personels vedkommende fastsattes lønnen på de årlige bevillingslove.

Den stedfundne udvikling har medført, at antallet af befalingsmænd af reserven er blevet stærkt forøget, og der må på baggrund af den i 1960 gennemførte Lov om Forsvarets Organisation m. v. påregnes en yderligere betydelig forøgelse af stampersonellet.

Det nævnte personel er ikke omfattet af de i det følgende stillede forslag, idet det efter udvalgets opfattelse bør overvejes, hvorvidt lønningen for det omhandlede personel fortsat bør fastsættes som en tjenestemandsløn eller del deraf, eller som en særlig fastsat løn, idet udvalget går ud fra, at der ved fastsættelsen af lønvilkårene tages hensyn til de i nærværende betænkning omhandlede forslag i det omfang, der måtte være grundlag herfor.

II. Udvalgets forslag til nyordning.

Udvalgets forslag falder i to hovedgrupper:

Gruppe 1:

Godtgørelse for udgifter som følge af tjenstlige fravær fra det faste tjenestested og andre godtgørelser.

Gruppe 2:

Vederlag for forskellige arbejdsydelser, ulemper m. m., der ikke dækkes af tjenestemandslønnen.

Ad gruppe 1.

Godtgørelse for udgifter som følge af tjenstlige fravær fra det faste tjenestested og andre godtgørelser.

A. Time- og dagpenge m. v. under tjensterejser og udstationeringer.

Som anført i kapitel 2, side 8, er forsvarets tjenestemænd omfattet af de i lønningslovens § 98 indeholdte bestemmelser vedrørende time- og dagpenge m. v., idet der dog administrativt hovedsageligt for hærens tjenestemænd er gennemført visse særbestemmelser.

I det omfang, vilkårene under tjenstlige fravær fra det faste tjenestested for forsvarets tjenestemænd ikke adskiller sig væsentligt fra de for andre tjenestemænd gældende, finder udvalget, at bestemmelserne i lønningslovens § 98 bør komme til anvendelse.

Der foretages imidlertid inden for forsvarret et meget stort antal rejser til andre tjenestestede af så kort varighed, at rejsen kan tilendebringes indenfor samme dag, således at der alene kan blive tale om ydelse af timepenge for sådanne rejser. Det er udvalgets opfattelse, at administrationen i forbindelse med udbetalingen af timepenge er så omfattende, at det vil være ønskeligt at undgå denne ordning. Dertil kommer, at tjenestemændene i mange tilfælde har adgang til under sådanne rejser at indtage deres måltider under tilsvarende vilkår som på det faste tjenestested.

Udvalget kan derfor anbefale, at der ikke ydes timepenge under rejser, der ikke er forbundet med overnatning, og at der ved fastsættelsen af militærtillægget tages hensyn hertil, selv om dette tillæg derved kommer til at indeholde godtgørelse for udgifter i forbindelse med tjenestens udførelse, jfr. nedenfor side 39.

Udstationering begrænses herefter som hidtil til tilfælde, hvor tjenesten uden for det faste tjenestested ikke ved daglige hen- og tilbagerejser med rimelighed lader sig udføre.

Hvor indlogering finder sted på militært etablissement, bør tjenestemanden som hidtil have vederlagsfrit logi mod bortfald af nattillæg. Hvor de tjenstlige hensyn ikke forhindrer det, bør tjenestemanden kunne vælge indlogering uden for det militære etablissement med adgang til nattillæg, idet udvalget finder, at den hidtil gældende ordning, der indebærer en pligt for tjenestemænd i forsvarret til at indlogere sig på militært etablissement, kun bør opretholdes, når det af tjenstlige grunde er påkrævet.

Forudbestemt fravær af den nedenfor under B nævnte art (udkommando) til en varighed af 14 dage eller derunder fra et udstationeringssted bør ikke medføre afbrydelse af en påbegyndt udstationering, og der bør under fraværet ydes den under B omhandlede godtgørelse for udkommando og ikke time- og dagpenge. Falder fraværet i en periode, hvor der ydes fulde dagpenge, sammenlægges perioderne før og efter sådanne fravær til beregning af det tidsrum, hvori fulde dagpenge kan oppebæres, for tiden i indtil 28 døgn. Falder fraværet i en periode, hvor der ydes nedsatte dagpenge, forudsættes der ydet et yderligere beløb pr. døgn, svarende til nattillægget til nedsatte dagpenge, såfremt tjenestemanden på udstationeringsstedet har løbende udgifter til logi m. v., jfr. bestemmelserne i lønningslovens § 98, stk. 6.

Efter udvalgets opfattelse vil der herefter være behov for at erstatte time- og dagpengeordningen med en for forsvarret særlig ordning i de tilfælde, hvor der efter udvalgets forslag skal ydes godtgørelse m. v. under udkommando.

B. Godtgørelse m. v. under udkommando.

Efter udvalgets foran anførte synspunkter bør time- og dagpenge m. v. for militære tjenestemænd i lighed med øvrige statstjenestemænd være de normale ydelser under tjenstlige fravær fra det faste tjenestested.

Alene i tilfælde, hvor militære forhold medfører, at forudsætningerne for time- og dagpengesatserne - indlogering og bespisning på hotel, kro eller lignende - ikke er til stede, bør disse ydelser erstattes af andre.

Der vil herefter være behov for en for forsvarret speciel ydelsesordning i følgende tilfælde af tjenstlige fravær fra det faste tjenestested:

- Når tjenestemanden med den enhed, hvori han indgår, fjerner sig mere end 4 km fra det faste tjenestested, og han herunder er beordret til at deltage i den militære forplejning.
- Når tjenestemanden midlertidigt forretter tjeneste på steder, der er beliggende mere end 4 km fra det faste tjenestested, og forholdene på det midlertidige tjenestested nødvendiggør bespisning på arbejdsstedet.
- Når tjenestemanden forretter tjeneste i søværnets skibe på togt.

For de her omhandlede tilfælde foreslås der indført en godtgørelse - udkommandogodtgørelse - der må fastsættes under hensyn til, at tjenestemændene under de foran beskrevne forhold er deltagere i militær messeforplejning. Det er herved forudsat, at beordringen til deltagelse i militær forplejning begrænses til tilfælde, hvor tjenesten gør en sådan deltagelse nødvendig, og at der stilles messelokaliteter m. v. til rådighed som hidtil.

Det forudsættes endvidere, at der fastsættes sådanne administrative bestemmelser, at den hidtidige messeordning på disse steder i princippet kan videreføres.

Da betalingen for deltagelse i denne forplejning normalt er lavere end den betaling, der danner grundlaget for fulde dagpenge, bør udkommandogodtgørelsen afpasses herefter. Bestemmelsen om opdeling af dagpengene i fulde og nedsatte dagpenge finder udvalget ikke anledning til at foreslå fulgt for udkommando-

godtgørelsens vedkommende, idet forudsætningerne for denne opdeling ikke er til stede under de forannævnte forhold.

Det nuværende udkommandotillæg beregnes pr. påbegyndt døgn. Udvalget er imidlertid af den opfattelse, at det vil være mere rimeligt at fastsætte den fremtidige udkommandogodtgørelse til et bestemt beløb for hver fulde 6 timer, tjenestemanden opholder sig uden for det faste tjenestested.

Udkommandogodtgørelsen er af udvalget forudsat dyrtidsreguleret efter tilsvarende regler som for time- og dagpenge fastsat.

I lighed med den for time- og dagpenge gældende ordning forudsættes udkommandogodtgørelsen særskilt tilpasset, når denne kommer til udbetaling under tjenstlige ophold uden for det område, hvis prisniveau har dannet grundlag for time- og dagpenge m. v.

Under hensyn til, at der normalt stilles vederlagsfrit logi til rådighed, finder udvalget, at der ikke til udkommandogodtgørelsen normalt bør være knyttet nattillæg. Når de tjenstlige forhold ikke nødvendiggør natophold på tjenestestedet, og tjenestemanden tager ophold på hotel, kro eller lignende, finder udvalget det rimeligt, at der ydes nattillæg efter § 98. Der bør dog ikke være adgang til at yde nattillæg under ophold i havn, når der oppebæres søtillæg, jfr. nedenfor side 32 f f om begrundelsen for søtillægget.

Udvalget skal herefter stille følgende forslag:

»Udkommando godt gør else.

Under kommando fra det faste tjenestested ydes der i stedet for time- og dagpenge i henhold til § 98 udkommandogodtgørelse, når tjenestemanden med den enhed, hvori han indgår, fjerner sig mere end 4 km fra det faste tjenestested, og han herunder er beordret til at deltage i militær forplejning. Samme godtgørelse ydes, når tjenestemanden midlertidigt forretter tjeneste på steder, der er beliggende mere end 4 km fra det faste tjenestested, og forholdene på det midlertidige tjenestested nødvendiggør bespisning på arbejdsstedet, samt under tjeneste i søværnets skibe på togt.

Udkommandogodtgørelse ydes for hver fulde 6 timer, det nævnte fravær varer, og satserne fastsættes af Finansministeren.

Kvarter.

Når den ovenfor nævnte tjeneste nødvendiggør overnatning, ydes der logi (kvarter, lukaf,

telt, bivuak m. v.). Når de tjenstlige forhold ikke nødvendiggør natophold på tjenestestedet, og tjenestemanden tager ophold på hotel, kro eller lignende, ydes der nattillæg efter tilsvarende regler som fastsat i § 98.

Der kan dog ikke ydes nattillæg, når søtillæg oppebæres.

Norm for ydelse af logi fastsættes af Forsvarsministeren.«

Udvalget finder, at udkommandogodtgørelsen bør fastsættes til flg. beløb for hver fulde 6 timers fravær:

A. (21.-30. lønningsklasse).....	3,60 kr.
B. (15.-20. lønningsklasse).....	3,30 kr.
C. (3.-14. lønningsklasse).....	3,10 kr.
D. (1.- 2. lønningsklasse).....	2,90 kr.

I konsekvens heraf samt af udvalgets forslag om et tillæg for døgntjeneste, jfr. side 31, og et særligt søtillæg, jfr. side 32, foreslås bestemmelserne i lønningslovens § 115 og § 116, stk. 1, 2, 4, 5, 6 og 7, ophævet. Tilsvarende gælder bestemmelsen i lønningslovens § 118, og tekstanmærkning nr. 16 til § 21 på de årlige bevillingslove, for så vidt angår henvisningerne til de nævnte paragraffer.

Udvalget er herved opmærksom på, at det til visse civile tjenestemænd i flyvevåbnet ydede særlige tillæg, jfr. foran side 25, herefter ikke kan opretholdes, men udvalget forudsætter, at der for de tjenestemænd, der oppebærer særligt tillæg, etableres overgangsordninger, der i fornødent omfang sikrer disse mod lønnedgang.

C. Godtgørelse ved hyppige uansøgte forflytninger.

Uddannelseshensyn nødvendiggør, at de militære tjenestemænd vekselvis anvendes på en række forskellige poster, og dette i forbindelse med den betydelige mangel på faste befalingsmænd har medført, at antallet af uansøgte forflytninger blandt militære tjenestemænd i de seneste år har været meget stort.

De mange forflytninger påfører de militære tjenestemænd ulemper og udgifter i et sådant omfang, at de muligheder med hensyn til ydelser, som tjenestemandsløvgivningen hjemler, ikke i alle tilfælde giver rimelig kompensation.

De lejligheder eller ejendomme, som forflyttede tjenestemænd må overtage, er i reglen de senest opførte og derfor de dyreste. Dertil kommer de øvrige af flytningen følgende udgifter, så som udgifter til boligens indvendige istandsættelse samt til børnenes ophold uden for hjem-

met, når disse af hensyn til deres uddannelse (herunder skolegang) efter husstandens flytning må forblive på det hidtidige tjenestested.

På denne baggrund findes det rimeligt, at der åbnes adgang til at yde en særlig godtgørelse til militære tjenestemænd med egentlig forsørgerpligt, når disse forflyttes uansøgt inden for kortere perioder, således at ydelsen af denne godtgørelse begrænses til tilfælde, hvor der er forløbet mindre end 4 år siden sidste uansøgte forflyttelse, og iøvrigt således, at godtgørelsen graderes, afhængig af om den uansøgte forflyttelse finder sted inden udløbet af 1., 3. eller 4. år efter sidste uansøgte forflyttelse.

Det bør endvidere være en betingelse for at opnå godtgørelse, at flytningen af husstanden har fundet sted i anledning af den uansøgte forflyttelse.

Udvalget skal herefter stille følgende forslag:

Når der er forløbet mere end 3, men ikke over 4 år siden sidste uansøgte forflyttelse, ydes der til gifte mandlige militære tjenestemænd samt til andre militære tjenestemænd, såfremt de sidstnævnte har hjemmeværende børn under 18 år - for gifte kvindelige militære tjenestemænd, jfr. dog nedenfor - en godtgørelse på 8 pct., dog mindst 1.800 kr. i stedet for den i § 99, stk. 3 og 4, fastsatte godtgørelse på 2 pct. og 6 pct. Til gifte kvindelige militære tjenestemænd kan der tilstås en godtgørelse på 4 pct., dog mindst 900 kr., i stedet for den i § 99, stk. 3 og 4, fastsatte godtgørelse på 1 og 3 pct.

Er der forløbet mere end 1 år, men ikke over 3 år, ydes under tilsvarende betingelser en godtgørelse på 12 pct., dog mindst 2.500 kr., for så vidt angår gifte kvindelige militære tjenestemænd en godtgørelse på 6 pct., dog mindst 1.250 kr.

Er der forløbet mindre end 1 år, udgør godtgørelsen 18 pct., dog mindst 4.000 kr. Til gifte kvindelige militære tjenestemænd ydes der 9 pct., dog mindst 2.000 kr.

Som konsekvens heraf bortfalder den nuværende ordning om forhøjet supplerende procentgodtgørelse ved visse uansøgte forflytninger, jfr. kap. 2, side 15.

D. Godtgørelse for repræsentationsudgifter.

I lønningslovens § 116, stk. 3, er der adgang til at yde visse nærmere angivne militære chefer godtgørelse for udgifter til repræsentation (tilskud til bordhold). Det drejer sig foruden om visse skibschefer også om militære chefer under

udkommando i land. Endvidere ydes der i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 270, stk. 2, repræsentationstillæg til visse nærmere angivne tjenestemænd i chefsstillinger.

I forbindelse med gennemførelse af ændringen af tjenestestedsordningen og den heraf følgende begrænsning af antallet af udkommandosteder, jfr. ovenfor side 26, vil bordholdstilsbud til visse chefer bortfalde. Udvalget er af den opfattelse, at eventuelle udgifter til repræsentation fremtidig bør afholdes efter regning inden for et af Forsvarsministeren nærmere fastsat beløb. Udvalget finder dog, at cheferne på de største tjenestesteder bør henføres til den gruppe af militære chefer, der oppebærer fast repræsentationstillæg (garnisonskommandanter).

Der har i udvalget været rejst spørgsmål om en almindelig forhøjelse af repræsentationstillæggene, men da udvalget alene skal tage stilling til eventuel ændring af tillæg m. v., der kan begrundes med de særlige forhold inden for forsvaret, har man ment, at det nævnte spørgsmål falder uden for udvalgets område.

E. Godtgørelse for tjeneste på afsides beliggende steder.

I lønningslovens § 117, stk. 3, er der hjemmel til at yde et særligt tillæg til værnenes personel under tjenstlige ophold på Færøerne og i Grønland. En tilsvarende adgang er endvidere til stede for personel ansat ved Geodætisk Institut og Meteorologisk Institut.

Siden tillæggets indførelse i 1937, jfr. herom kapitel 2, side 17, har der fundet en udvikling sted, som har påvirket de oprindelige forudsætninger for tillæggets ydelse. Der er dog efter udvalgets opfattelse fremdeles anledning til en særlig godtgørelse, idet tjenesten må udføres på øde og ensomt beliggende steder over en vis længere periode. Denne godtgørelse bør fastsættes under hensyn til samtlige forekommende omstændigheder, og det er udvalgets opfattelse, at man herved bl. a. må søge at undgå, at eventuel mangel på boliger på eller ved det militære område medfører, at tjenestemændene af den grund stilles væsentligt forskelligt i økonomisk henseende.

Når flytning af husstanden finder sted til Grønland eller Færøerne, finder udvalget, at der bør ydes flyttegodtgørelse efter de for forsvaret gældende regler såvel ved opflytningen som ved hjemflytningen i stedet for udstationeringsgodtgørelse.

Under tjenesterejser i Grønland bør der efter udvalgets opfattelse til forsvarets tjenestemænd ydes time- og dagpenge m. v. i overensstemmelse med de regler, som af finansministeren måtte blive fastsat for øvrige tjenestemænd i medfør af normerings- og klassificeringslovens § 164.

På samme måde bør de for statens tjenestemænd i almindelighed gældende regler for ydelse af time- og dagpenge m. v. for rejser på Færøerne anvendes, når forsvarets tjenestemænd foretager tjenstlige rejser på Færøerne.

Under sine overvejelser i forbindelse med det forannævnte har udvalget været opmærksom på, at der for forsvarets tjenestemænd forekommer tjeneste, hvor vilkårene på samme måde som ved tjeneste i Grønland og på Færøerne taler for, at der ydes en særlig godtgørelse.

Der tænkes herved bl. a. på tjeneste ved danske enheder under FN.

For tjeneste på visse nærmere angivne afsides beliggende militære tjenestesteder her i landet er der til militære tjenestemænd siden 1954 og til civile tjenestemænd siden 1957 ydet en særlig godtgørelse, jfr. herved kapitel 2, side 15. Godtgørelsen kan alene udbetales, når tjenestemanden må bosætte sig uden for tjenestestedskommunen, fordi der ikke i denne findes en sådan bebyggelse, at han kan opnå bolig.

Ordningen tilsigter at give tjenestemanden en godtgørelse for de større udgifter, som ovennævnte bopælsforhold medfører.

Bestemmelsen om, at godtgørelsen alene kan udbetales, når tjenestemanden bosætter sig uden for tjenestestedskommunen, virker imidlertid mindre rimelig, idet tjenestemænd, der er bosat inden for tjenestestedskommunen, ofte kan have betydeligt længere transport til arbejdsstedet og deraf følgende større udgifter end tjenestemænd bosat i nabokommunerne.

Udvalget finder, at ordningen bør afløses af en mere smidig ordning, hvor der er adgang til at yde godtgørelsen, selv om tjenestemanden bosætter sig inden for tjenestestedskommunen og til at nægte denne, uanset om bosættelsen finder sted udenfor, idet kriteriet efter udvalgets opfattelse alene bør være, om tjenestemanden påføres større udgifter, herunder udgifter til befordring, end normalt for beboerne i tjenestestedskommunen.

Udvalget finder, at de nærmere administrative bestemmelser bør formuleres således, at der er rimelig mulighed for at tage individuelle hensyn.

Udvalget finder anledning til vedrørende baggrunden for en fremtidig godtgørelse at anføre,

- at militære hensyn medfører, at militære etablissementer ofte må placeres i afsides beliggende og tyndt bebyggede områder,
- at militære hensyn ofte taler imod, at der gennemføres boligbyggeri i normal nærhed af tjenestestedet, samt
- at militære tjenestemænd i langt højere grad end civilt personel uansøgt forflyttes.

Udvalget stiller herefter følgende forslag:

»Forsvarsministeren bemyndiges til, efter forhandling med finansministeren, at yde en særlig godtgørelse til tjenestemænd i forsvaret, når disse over en længere periode må udføre tjeneste på afsides beliggende steder, og forholdene iøvrigt taler derfor.«

Som konsekvens heraf bortfalder bestemmelserne i lønningslovens § 117, stk. 3. Tilsvarende gælder bestemmelsen i lønningslovens § 118 og tekstanmærkning nr. 16 til § 21 på de årlige bevillingslove for så vidt angår henvisningerne til § 117, stk. 3.

Endvidere ophæves den særlige ødetillægsordning, jfr. kapitel 2, side 15.

Udvalget forudsætter, at de til enhver tid for tjenestemænd i almindelighed gældende regler vedrørende ydelse af udrustningsgodtgørelse i anledning af tjeneste i Grønland finder anvendelse for forsvarets tjenestemænd, hvorved dog bemærkes, at der for Geodætisk Institut gælder en særlig ordning. Tekstanmærkning nr. 13 til § 21 på finansloven kan herefter bortfalde.

ad gruppe 2.

Vederlag for forskellige arbejdsydelser, ulemper m. m., der ikke dækkes af tjenestemandslønnen.

I kapitel 2 er der under afsnit II med hensyn til denne gruppe af ydelser givet en redegørelse for følgende nugældende tillæg:

- Rådighedstillæg og merarbejdstillæg.
- Bestillingstillæg og honorarer.
- Flyvertillæg.
- Ubåds- og motorpedobådstillæg.
- Vagtillæg og
- Forskellige tillæg for særlig tjeneste.

Ydelserne kan efter deres art naturligt opdeles i specielle tillæg, jfr. nedenfor under A-F og i generelle tillæg, jfr. nedenfor under G og H.

A. Døgnstillæg.

De tjenstlige forhold inden for værnene medfører, at en del af forsvarets tjenestemænd i visse tilfælde må forblive på arbejdsstedet i så lange perioder, at tjenesten får karakter af egentlig døgntjeneste, og omfanget af denne særlige tjeneste er ved forsvarets indpasning i NATO og den i forbindelse hermed skete forøgelse af beredskabet og den militære øvelsesvirksomhed blevet væsentligt forøget.

På grund af den herskende personelmangel vil der ikke kunne ydes erstatningsfrihed for denne tjeneste, hvoraf en del må karakteriseres som rådighedstjeneste, og da der ikke kan ydes overarbejdsbetaling efter de almindelige regler, vil det være stemmende med de almindelige tjenestetidsregler for tjenestemænd at yde en eller anden form for vederlag. Det er selvsagt ikke muligt at fastlægge denne tjeneste for en vis periode, således at man kan forudberegne omfanget af den tjeneste, som den enkelte tjenestemand vil få, ligesom administrative - og for så vidt også militære - hensyn gør det ønskeligt, at der ikke gennemføres ordninger, hvorefter der skal ydes vederlag for mindre overskridelser af den almindelige tjenestetid i hvert enkelt tilfælde.

Udvalget finder det rimeligt, at mindre overskridelser af tjenestetiden vederlægges gennem et generelt tillæg til tjenestemandene, medens der for større overskridelser af tjenestetiden bør ydes et særligt vederlag til vedkommende tjenestemand, når erstatningsfrihed ikke kan gives. Det er udvalgets opfattelse, at der passende kan fastsættes et bestemt vederlag for den døgntjeneste, der inden for en 24-timers periode varer 18 timer eller mere.

Udvalget har overvejet, hvorvidt en ordning med døgnstillæg for beredskabs- og vagttjeneste bør omfatte samtlige tjenestemænd, og er herved nået til det resultat, at det vil være bedst stemmende med de for tjenestemænd i almindelighed gældende regler på dette område, at denne vederlagsordning ikke får virkning for tjenestemænd i 22. og højere lønningsklasser. Under hensyn hertil samt til de krav, der stilles til de omhandlede tjenestemandes militære uddannelse og kvalifikationer, foreslås det, at der til tjenestemænd i 22. og 25. lønningsklasse ydes et bestillingstillæg på henholdsvis 1.800 og 2.100 kr. årlig. Disse bestillingstillæg, hvortil der ydes procenttillæg som til enhver tid for finanslovs-honorarer fastsat, bortfalder, når tjenesteman-

den oppebærer bestillingstillæg for stabstjeneste m. v. jfr. nedenfor side 36 ff.

Da tjenestemænd i 22. og 25. lønningsklasse efter de fra værnskommandoerne foreliggende oplysninger ikke har indflydelse på varigheden af de øvelser, for hvilke der ydes døgnstillæg, vil der ikke være noget til hinder for at yde tillæg for døgn tjeneste under øvelser til disse tjenestemænd, hvorimod udvalget finder, at tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser bør undtages også fra denne del af døgnstillægsordningen.

Inden for særlige tjenesteområder forekommer tilfælde, hvor der må pålægges tjenestemænd med en speciel uddannelse ulemper og merarbejde af en sådan karakter, at det ofte ikke vil være muligt at vederlægge dette gennem den ovenfor skitserede betaling for døgn tjeneste.

Der er herved tænkt på enkelte tjenestemænd f. eks. ved visse radaranlæg samt på tjenestemænd tjenstgørende ved hærens særlige faldskærmsenheder (jægerkorpset). Udvalget finder det rigtigst, at der gennem en bemyndigelse til Forsvarsministeren åbnes adgang til i sådanne tilfælde at yde et tillæg pr. måned. Det er herved forudsat, at et sådant tillæg ikke kan oppebæres samtidig med det ovenfor nævnte vederlag for døgn tjeneste.

Geodætisk Instituts opmålingsarbejder i Grønland og på Færøerne samt Søkortarkivets tilsvarende arbejder i land i Grønland og på Færøerne medfører sådanne ulemper og merarbejde for tjenestemændene, at det vil være rimeligt at yde disse et særligt vederlag for dette arbejde, og udvalget finder, at det vil være rimeligt og hensigtsmæssigt i stedet for eventuel ydelse af vederlag for overarbejde efter de almindelige regler at fastsætte et tillæg for de perioder, i hvilke tjenestemændene udfører denne særlige tjeneste. Det er herved forudsat, at et sådant tillæg ikke kan oppebæres samtidig med det ovenfor nævnte vederlag for døgn tjeneste.

Udvalget foreslår herefter indført et *tillæg for døgn tjeneste* efter følgende regler:

»Når tjenestemænd i forsvaret - dog ikke tjenestemænd i 22. og højere lønningsklasser - i anledning af beredskabs- eller vagt tjeneste eller lignende inden for en 24-timers periode har udført beordret tjeneste på arbejdsstedet i mindst 18 timer, ydes der for nævnte 24-timers periode

- såfremt erstatningsfrihed ikke gives, og de pågældende ikke har adgang til betaling for overarbejde efter de for tjenestemænd gældende almindelige regler — et tillæg, der i forhold til den i lønningslovens § 84 nævnte årlige lønning udgør følgende beløb:

Lønning:

Indtil 11.099 kr.....	15 kr.
11.100-12.399 kr.....	20 kr.
12.400-17.399 kr.....	25 kr.
17.400 kr. og højere.....	30 kr.

Når tjenestemænd i forsvaret - dog ikke tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser - i anledning af beordret deltagelse i øvelser inden for en 24-timers periode har udført tjeneste på arbejdsstedet i mindst 18 timer, ydes der for nævnte 24-timers periode et tillæg af tilsvarende størrelse som ovenfor nævnt, såfremt erstatningsfrihed ikke gives, og de pågældende ikke har adgang til betaling for overarbejde efter de for tjenestemænd gældende almindelige regler.

Forsvarsministeren bemyndiges til i ganske særlige tilfælde at yde et månedligt vederlag på højst 300 kr. til tjenestemænd, som over en længere periode på grund af deres specielle uddannelse får pålagt en tjeneste, som medfører særlige ulemper og merarbejde af ekstraordinært stort omfang, uden at betingelserne for ydelse af døgn tillæg efter ovennævnte regler er opfyldt.

Til de ovennævnte tillæg ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer fastsat.«

Det i lønningslovens § 117, stk. 4, hjemlede tillæg, jfr. ovenfor kapitel 2, side 24, der blev ydet sammen med en bespisningsgodtgørelse, hvis der ikke i vagtdøgnet blev ydet kost, bortfalder herefter. Ligeledes bortfalder

- lønningslovens § 115 (udkommandotillæg m. v.),
- lønningslovens § 116 (kostgodtgørelse m. v.), samt
- lønningslovens § 117, stk. 6.

B. Søtillæg.

For søværnets tjenestemænd, der udkommanderes til *tjeneste i skibe på togt*, gælder på samme måde som foran anført vedrørende tillæg for døgn tjeneste, at søværnets indpasning i NATO har medført, at der må pålægges disse tjenestemænd et betydeligt merarbejde, uden at det er muligt at give compensation i form af frihed i tilstrækkeligt omfang. Hertil kommer,

at der til tjenesten i skibe på togt er knyttet en række særlige ulemper. Som følge af de formål, som søværnets skibe tjener, og skibenes anvendelse, er det ikke muligt at tilbyde besætningen vilkår med hensyn til arbejdsforhold og underbringelse, svarende til vilkår, der normalt findes i andre skibe. Det har iøvrigt været praksis gennem årene at fastsætte et særligt vederlag til det sejlene personale under hensyntagen til disse særlige forhold i søværnets skibe.

I 1842 blev det således fastsat, at der under udkommando med flådens skibe ydedes en særlig søgage, der androg landgage + 1/3 under togt i europæiske farvande og et noget større beløb under togt i transatlantiske farvande.

I 1919 fastsattes søtillægget til 1/4 af lønningen, idet der dog under togt til bl. a. de nordlige atlantehavsøer ydedes søtillæg, der androg ²/s af lønningen. I 1931 ændredes søtillægget til ³/8 af lønningen.

Formålet med søtillægget var dels at yde vederlag for den anstrengende tjeneste og dels at yde dækning for merudgifter, jfr. kapitel 2, side 10.

Det nuværende udkommandotillæg, der på samme måde skal tjene som betaling for særlig tjeneste og godtgørelse for merudgifter, afløste i 1951 omhandlede søtillæg.

Som vederlag for merarbejdet i skibene og som godtgørelse for de særlige vilkår finder udvalget, at der bør gennemføres et særligt tillæg, benævnt »søtillæg«, idet tillægget dog næppe bør omfatte de højeste tjenestemænd i søværnet.

I lønningslovens § 117, stk. 2, er der adgang til at yde et særligt tillæg for tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde. Dette tillæg er begrundet med, at tjenesten i disse fartøjer i forhold til søværnets øvrige skibe er særlig anstrengende.

Der knytter sig sådanne særlige forhold til denne tjeneste, at det efter udvalgets opfattelse vil være velbegrundet at yde et større tillæg til tjenestemændene for tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde samt i visse andre mindre fartøjer, hvor tjenesten må udføres under tilsvarende vilkår.

Der har i tidens løb været adgang til at forhøje søtillægget, når der foretoges togt uden for linierne Lindenæs-*Texel* og Kalmar-Rügenwalde. Denne adgang foreslås opretholdt.

Da søtillægget forudsættes fastsat således, at det også indeholder vederlag for overarbejde og natjenneste, bør det foreslåede tillæg for døgn-

tjeneste ikke kunne oppebæres under tjeneste i søværnets skibe på togt.

Vedrørende begrebet skibe på togt bemærkes, at dette ikke omfatter henlagte skibe.

Udvalget foreslår herefter, at der gennemføres følgende:

»Søtillæg.

1.a. Under tjeneste i søværnets skibe på togt ydes der til tjenestemænd i forsvaret - dog ikke til tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser - et søtillæg, der i forhold til de i lønningslovens § 84 nævnte årlige lønninger udgør følgende månedlige beløb:

Lønning:

Indtil 11.099 kr.....	150 kr.
11.100-12.399 kr.....	200 kr.
12.400-17.399 kr.....	250 kr.
17.400 kr. og højere.....	300 kr.

Der vil ikke kunne ydes søtillæg til tjenestemænd, der oppebærer bestillingstillæg for stabstjeneste m. v., jfr. side 36 ff.

b. Under tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde forhøjes de under a. nævnte tillæg med 33Vs pct.

Samme tillæg kan efter Forsvarsministerens nærmere bestemmelse, når forholdene taler derfor, bringes til anvendelse for tjeneste i andre fartøjer.

c. Under sejlads uden for linierne Lindenæs-*Texel* eller Kalmar-Rügenwalde, forhøjes de under a. nævnte tillæg med 25 pct. for fartøjer, der ikke falder ind under pkt. b.

2. Når søtillæg ydes, kan der ikke oppebæres tillæg for døgtjeneste.

Til søtillæg ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer gældende.»

Bestemmelserne i lønningslovens § 115 (udkommandotillæg m. v.), lønningslovens § 116 (kostgodtgørelse m. v.) og lønningslovens § 117, stk. 2 (særligt tillæg for tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde) foreslås herefter ophævet.

I lønningslovens § 117, stk. 5, er der hjemmel til at yde visse tillæg til personer, der under udkommando forretter en særlig tjeneste, eksempelvis som kok, lastmester, proviantregnskabsfører, jfr. iøvrigt kapitel 2, side 24. Tillæggene ydes med beløb fra 0,40-1,20 kr. pr. dag.

Ordningen, der vedrører søværnet, praktiseres således, at tillæggene udbetales efter indstilling, og det er en forudsætning for tillægget, at de pågældende har udført den særlige tjeneste ved

siden af normal tjeneste, eksempelvis at en skibskok har forestået ikke blot madlavningen til de værnepligtige, men også for befalingsmændene.

Begrundelsen for tillægget må således søges i arbejde udover normal daglig tjeneste.

Tillægget ydes kun under udkommando, hvorfor tillægget naturligt må anses som et supplement til den del af udkommandotillægget, der vedrører overarbejde m. v.

Denne del af det nuværende udkommandotillæg er af udvalget foreslået afløst af tillæg for døgtjeneste og for skibe på togt af søtillægget.

Under hensyn til karakteren af disse tillæg samt til de beløb, hvormed de er foreslået ydet, finder udvalget, at der ikke er grundlag for at opretholde en særlig vederlæggelsesordning som den i lønningslovens § 117, stk. 5, hjemlede, hvorfor udvalget foreslår bestemmelsen ophævet.

C. Flyvertillæg.

I kapitel 2 er der givet en nærmere redegørelse for det i lønningslovens § 117, stk. 1, hjemlede flyvertillæg.

Flyvertillægget, der indførtes i 1921, udgør nu 15,00 kr. pr. døgn og ydes til flyvevåbnets militærflyvere og navigatører, så længe disse forretter tjeneste i flyvevåbnet, medens der til andre kun under visse nærmere angivne betingelser, kan ydes flyvertillæg, når disse deltager i militærflyvning.

I 1958 afløstes de tidligere i tjenestemandsløven fastsatte nærmere bestemmelser af en bemyndigelsesregel, der bl. a. blev motiveret med den stedfundne udvikling på militærflyvningens område, men i praksis er de forud for 1958 gældende regler imidlertid fortsat blevet anvendt.

Den for flyvevåbnets militærflyvere foran skitserede ordning er dog udvidet til også at omfatte piloter ved et under hæren etableret artilleriflyverbatteri.

Under behandlingen af spørgsmålene om flyvertillæg har udvalget overvejet et af Flyverkommandoen fremsat forslag om at yde dels et pensionsgivende tillæg til militærflyvere og luftnavigatører, dels et fast ikke-pensionsgivende tillæg under forudsætning af, at de pågældende vedligeholdte flyvetræningen. Personel, der ikke faldt ind under denne ordning, skulle efter forslaget have et tillæg pr. dag for foretagen flyvning.

Man har peget på, at der i begrundelsen for en sådan tillægsordning indgår ikke blot de hensyn til risiko i forbindelse med militærflyvning, der ved det nuværende flyvertillægs indførelse i 1921 dannede baggrunden, men også en række andre hensyn. I den forbindelse er der henvist til, at den stedfundne tekniske udvikling har medført, at udøverne af den militære flyvning og de for denne virksomhed direkte ansvarlige udsættes for meget betydelige fysiske og psykiske belastninger, og at der stilles store krav med hensyn til faglig dygtighed og evnen til til enhver tid at kunne yde toppræstation. Endvidere er der henvist til, at det må tilstræbes, at ordningen ikke lægger hindringer i vejen for en hensigtsmæssig personeldisponering, samt at den i størst muligt omfang støtter bestræbelserne for at fastholde den bedre del af pilotpersonellet, og at den ikke lægger hindringer i vejen for, at flyvninger finder sted i netop det omfang, det af tjenstlige grunde er ønskeligt.

Medens det må antages, at risikomomentet sammen med andre forhold danner baggrund for det nuværende flyvertillæg, er et flertal indenfor udvalget (samtlige medlemmer med undtagelse af flyverkommandoen repræsentant) af den opfattelse, at det ikke vil være rigtigt at lade dette moment indgå blandt de faktorer, der bør begrunde et fremtidigt flyvertillæg, jfr. iøvrigt nedenfor, men ved fastlæggelsen af en tillægsordning for flyvevåbnet må iøvrigt tages vidtgående hensyn til de anførte synspunkter.

Den militære uddannelsesvirksomhed nødvendiggør, at flyvningerne tilrettelægges således, at disse finder sted under forhold, der kommer forholdene under krig så nær som forsvarligt muligt, hvilket indebærer, at den egentlige militære flyvning på afgørende måde adskiller sig fra anden form for flyvning, hvortil kommer, at den stedfundne tekniske udvikling på militærflyvningens område er gået i retning af stedse hurtigere og teknisk højt udviklede flytyper.

Jævnside hermed er den til flyvevirksomheden direkte knyttede tekniske tjeneste undergået en omfattende udvikling og har fået en stadig større betydning for flyvningens gennemførelse.

Udvalget er opmærksom på, at den tekniske udvikling nødvendiggør, at der må stilles store krav med hensyn til kvalifikationer og faglig dygtighed såvel til udøverne af flyvevirksomheden som til teknikerstaben. Hertil kommer, at flyvningens udøvere som nævnt udsættes for

fysiske belastninger i et hidtil ukendt omfang, især under flyvning med kampfly.

Det synes på denne baggrund velbegrundet fortsat at yde særligt vederlag, men udvalget har ikke kunnet gå ind for, at en del af flyvertillægget gøres pensionsgivende, bl. a. fordi en sådan ordning ikke ville være i overensstemmelse med tjenstemandslovgivningens almindelige principper for ydelser uden for den faste lønning.

En vederlæggelse for de nævnte kvalifikationskrav bør efter udvalgets opfattelse ske i form af et særligt tillæg - der naturligt kan benævnes »pilottillæg« - til de tjenstemænd, der er uddannet som piloter i flyvevåbnet, og som anvendes på poster i flyvevåbnet, der har denne uddannelse som forudsætning.

Den særlige vederlæggelse, der herudover bør ydes, må alene ses på baggrund af den anstrengende tjeneste, som militærflyvningen stiller piloter og øvrige besætningsmedlemmer overfor. I overensstemmelse med de principper, som udvalget iøvrigt har fulgt, bør et tillæg - der naturligt kan benævnes »flyvetillæg« — knyttes til foretagne flyvning med militære luftfartøjer og ydes som et tillæg for hvert døgn, hvori sådan flyvning foretages.

Da tjenesten under flyvning med luftfartøjer, der indgår i flyvevåbnets kampenheder, er særlig anstrengende, er det endvidere fundet rimeligt, at der fastsættes et større tillæg for deltagelse i sådan flyvning end for deltagelse i anden form for militærflyvning.

Der forekommer imidlertid tilfælde, hvor flyvning med andre militære luftfartøjer end de foran nævnte medfører tilsvarende anstrengende tjeneste, og hvor det derfor efter udvalgets opfattelse ligeledes vil være rimeligt at yde forhøjet tillæg. Der tænkes herved bl. a. på flyvninger i forbindelse med den i Grønland etablerede isrekognosceringstjeneste.

Selv om et tillæg som det omhandlede efter udvalgets opfattelse normalt bør ydes pr. døgn, hvori flyvning foretages, kan man ikke se bort fra, at de militære hensyn, hvorefter antallet af flyvninger må gennemføres i det tjenstligt netop ønskelige omfang, kan medføre, at man for en del af personellet vedkommende må indføre et fast tillæg. Efter de for udvalget foreliggende oplysninger vil det være hensigtsmæssigt at fastsætte et tillæg pr. måned for tjenstemænd til udelukkende tjeneste som piloter ved flyvevåbnets kampeskadriller, eller som flyveinstruktører, og til tjenstemænd, som direkte leder den militære flyvning (operationsofficerer).

Med hensyn til de nu i flyvevåbnet tjenstemandsansatte piloter og luftnavigatører, forventer udvalget, at der gives disse mulighed for ved den nedenfor foreslåede ordnings ikrafttræden at kunne oppebære flyvertillæg som hidtil og med de nugældende beløb i stedet for efter den foreslåede ordning.

Udvalget er opmærksom på, at der også inden for de øvrige værn forekommer flyvning med militære luftfartøjer, eksempelvis for hærens vedkommende i artilleriet, og udvalget forudsætter, at de i det følgende foreslåede tillæg også ydes under sådan flyvning, forudsat at den finder sted under vilkår, der svarer til flyvevåbnets.

Udvalget stiller herefter følgende forslag:

»Flyvertillæg.

A. Til militære tjenstemænd, der er piloter i flyvevåbnet, og som anvendes i stillinger, hvor pilotuddannelse er nødvendig, ydes der følgende årlige pilottillæg.

Til tjenstemænd i 14. og 17. lønningsklasse 600 kr.
Til tjenstemænd i 22.

og højere lønningsklasser.....900 kr.

B. I.a. Til tjenstemænd i forsvaret ydes der flyvetillæg på 7,50 kr. for hvert kalenderdøgn, i hvilket tjenestemanden - som pilot eller besætningsmedlem - deltager i beordret flyvning med militære luftfartøjer.

b. For kalenderdøgn, hvor tjenstemænd i forsvaret - som piloter eller besætningsmedlemmer - deltager i beordret flyvning med luftfartøjer i flyvevåbnets kampenheder, forhøjes det under a. nævnte tillæg til 15,00 kr.

Samme tillæg kan efter Forsvarsministerens bemyndigelse ydes under beordret flyvning med andre militære luftfartøjer, når ganske særlige forhold gør sig gældende.

c. Flyvetillæg i medfør af stk. a. og b. vil i et kalenderår højst kunne oppebæres med 2.700 kr.

2. Til tjenstemænd i forsvaret, der er til udelukkende tjeneste ved flyvevåbnets kampeskadriller som piloter og til tjenstemænd, der direkte leder flyvevirksomheden, ydes der for hver fuld kalendermåned, sådan tjeneste varer — i stedet for det under 1. nævnte tillæg - som flyvertillæg 225 kr. månedlig.

Samme tillæg kan efter Forsvarsministerens bemyndigelse ydes under beordret flyvning med andre militære luftfartøjer, når ganske særlige forhold gør sig gældende.

C. Til de under A. og B. nævnte beløb ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer gældende.«

Som foran anført indgår risikomomentet ikke blandt de faktorer, der begrundet udvalgets forslag om flyvertillæg, idet udvalget finder, at en medtagelse heraf er principiel betænkelig, da det foreslåede flyvertillæg hovedsagelig tænkes ydet til tjenestemænd, for hvem deltagelse i flyvning med militære luftfartøjer er jævnlige forekommende og er en normal del af tjenesten, hvorfor den hermed forbundne risiko ikke principielt - omend nok i størrelse — afviger fra andre former for risiko, der knytter sig til en række forskellige arbejdsområder.

Som bilag 4 til nærværende betænkning er optaget et forslag til administrative bestemmelser vedr. flyvertillæg.

D. Vederlag for dykkerarbejder m. v.

I kapitel 2, side 24, er der omtalt en særlig vederlagsordning for dykkerarbejder m. v. Denne ordning giver Forsvarsministeren adgang til at yde særligt vederlag til de af søværnets tjenestemænd, der er uddannet som dykkere, svømmedykkere eller frømand, når disse udfører dykkerarbejder m. v.

Vederlagene for konventionel dykkervirksomhed fastsattes i 1957 til 9,80 kr. for den første time og til 4,20 kr. for hver efterfølgende time, og disse beløb forhøjes, når der dykkes på vanddybder over 15 meter. Der ydes endvidere et mindre vederlag til lineholderen. Vederlag til svømmedykkere og frømand fastsattes i 1959 til henholdsvis 5,00 kr. og 15,00 kr. pr. dag, når der udføres svømmedykker- eller frømandsvirksomhed.

Udvalget finder, at der fortsat gennem en bemyndigelse til Forsvarsministeren bør være adgang til at yde vederlag for den nævnte tjeneste og går iøvrigt ud fra, at nuværende vederlag for konventionelt dykkerarbejde forhøjes under hensyn til de stedfundne honorarreguleringer. Udvalget finder endvidere, at der bør ydes ensartede vederlag for konventionel dykning og for dykning, der foretages af svømmedykkere.

E. Vederlag for uskadeliggørelse af ammunition og miner samt for sejlads i ikke-minestrøgne områder.

I kapitel 2, side 24, er det omtalt, at der ved tekstanmærkninger til § 21 på de årlige bevillingslove er hjemmel til at yde vederlag for uskadeliggørelse af ammunition og miner samt

til i visse særlige tilfælde at yde et sørisikotillæg.

Udvalget finder ikke anledning til at stille forslag om ændringer med hensyn til disse vederlag.

F. Bestillingstillæg.

I kapitel 2, side 20 f. f., er der givet en fremstilling af den gældende bestillingstillægsordning.

Som det fremgår heraf, er der i normerings- og klassificeringslovens § 270, stk. 1, fastsat bestillingstillæg til visse nærmere i loven angivne stillinger. Herudover er der i stk. 11 givet Forsvarsministeren adgang til administrativt at tildele bestillingstillæg til militære tjenestemænd, der forretter tjeneste ved nærmere i loven angivne tjenestesteder, og tjenestemandsansatte officerer i 25. og lavere lønningsklasse har normalt alene adgang til at opnå bestillingstillæg i medfør af sidstnævnte bestemmelse.

Den nuværende ordning indførtes i 1951 i forbindelse med gennemførelsen af en ny forsvarsordning. Det var ved denne forudsat, at der efter forsvarsordningens gennemførelse skulle anlægges ensartede synspunkter med hensyn til ydelse af bestillingstillæg til det samlede forsvars tjenestemænd.

De bestillingstillæg, der i henhold til § 270, stk. 1., administrativt kan tildeles, er i den forløbne tid ydet under tjeneste i stabe, ved faglige myndigheder og ved skoler.

Ved ordningens indførelse forelå der en opgørelse over behovet for sådanne bestillingstillæg. Da der fremover påregnedes at blive yderligere behov for bestillingstillæg under hensyn til den af forsvarsordningen nødvendiggjorte udbygning, blev der samtidig givet tilladelse til en overskridelse af bevillingen med indtil 10 pct., hvorved Forsvarsministeriet fik mulighed for i et vist omfang at tilpasse antallet af bestillingstillæg til det efterhånden opståede behov.

Udbygningen af forsvaret - bl. a. som følge af NATO-samarbejdet - har imidlertid medført, at behovet for bestillingstillæg ikke i den forløbne tid har kunnet dækkes inden for den givne ramme. Det har således været nødvendigt at unnlade tildeling af bestillingstillæg i et betydeligt antal tilfælde, hvor forudsætningen for tildeling var til stede, ligesom det var været nødvendigt at inddrage allerede tildelte bestillingstillæg for at kunne anvende disse i tilfælde, hvor tildeling af bestillingstillæg i endnu højere grad var påkrævet.

Det har endvidere været nødvendigt at inddrage tildelte bestillingstillæg også i tilfælde, hvor tjenestemænd af tjenstlige grunde midlertidigt har måttet beordres til anden tjeneste. Da den militære tjenestemand's tjeneste - foruden som geledtjeneste — også former sig som en vekslen mellem tjeneste ved forskellige stabe og ved faglige myndigheder samt som tjeneste ved skoler, har manglen på bestillingstillæg vist sig særlig uheldig derved, at man har måttet inddrage bestillingstillæg ved bortkommando til anden tjeneste, der berettiger til bestillingstillæg, men hvor tildeling ikke har været mulig.

Henset til de krav, der stilles til de militære tjenestemænd, og efter den udvikling, der iøvrigt har fundet sted, finder udvalget, at der bør foretages en ajour-føring af den gældende bestillingstillægsordning.

Under hensyn til, at den i 1960 gennemførte Lov om Forsvarets Organisation m. v. er en rammelov, der overlader den detaljerede sammensætning af forsvaret til Forsvarsministeren, forekommer det ikke hensigtsmæssigt i en lovbestemmelse vedrørende bestillingstillæg at optage en detaljeret angivelse af de tjenestesteder og de stillinger, hvortil der bør knyttes bestillingstillæg.

Hvor det drejer sig om egentlige chefstillinger, er det udvalgets opfattelse, at Forsvarsministeren bør have adgang til efter konkret vurdering i det enkelte tilfælde at tildele bestillingstillæg inden for et fastsat maksimum, idet bestillingstillæg til Forsvarschefen, Chefen for Forsvarsdepartementet og Direktøren for Orlogsværftet dog som hidtil bør fastsættes i loven.

Udvalget har ikke taget stilling til størrelsen af bestillingstillæggene til Chefen for Forsvarsdepartementet og Direktøren for Orlogsværftet, men i overensstemmelse med de synspunkter, der er lagt til grund for den foreslåede forbedring af ydelserne til de militære tjenestemænd, finder udvalget, at bestillingstillægget til Forsvarschefen, der i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 270, stk. 1.b, oppebærer 3.900 kr. årlig, bør fastsættes til 6.000 kr. årlig, hvorved bemærkes, at forsvarets udbygning, herunder NATO-samarbejdet i særlig grad har bevirket en forøgelse af de højeste militære chefers ansvars- og arbejdsområde.

For så vidt angår chefstillinger iøvrigt, finder udvalget, at Forsvarsministeren bør bemyndiges til, når forholdene taler derfor og efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet at tillægge tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser

bestillingstillæg på indtil 4.200 kr. årlig, herunder også til andre tjenestemænd end til officerer af linien.

Med hjemmel i normerings- og klassificeringslovens § 5 kan der af Forsvarsministeren tildeles bestillingstillæg på indtil 1.500 kr. årlig til befalingsmænd og ligestillede, der forretter tjeneste i Forsvarsministeriet, og bestillingstillæg på indtil henholdsvis 3.000 kr. og 1.800 kr. årlig til tjenestemænd i Forsvarsministeriet, der er udnævnt i stillinger i 28. og 26. lønningsklasse. Forsvarsministeriet indgår blandt de tjenestesteder, hvor en del af de militære tjenestemænd i perioder er tjenestgørende, og tjenesten her kan i denne forbindelse ganske ligestilles med tjenesten ved stabe, hvorfor ovennævnte bestemmelse efter udvalgets opfattelse bør affattes således, at der kan ydes bestillingstillæg til tjenestgørende befalingsmænd og til tjenestemænd, der er udnævnt i 28. og 26. lønningsklasse i Forsvarsministeriet efter tilsvarende retningslinier som for tjenestemænd i stabe m. v., jfr. nedenfor.

I overensstemmelse hermed foreslår udvalget, at ovennævnte bestemmelse i normerings- og klassificeringslovens § 5 affattes således, at der - efter Forsvarsministerens nærmere bestemmelse - til de i Forsvarsministeriet tjenestgørende befalingsmænd kan ydes bestillingstillæg på indtil 3.600 kr. årlig og til de tjenestemænd i Forsvarsministeriet, der er udnævnt i 28. og 26. lønningsklasse, bestillingstillæg på indtil henholdsvis 4.200 kr. og 3.600 kr. årlig.

I medfør af § 270, stk. 1 e, er Chefen for Kongens Adjudantstab, Jagtkaptajnen hos Kongen og Adjudanter hos Kongen og Tronfølgeren med hensyn til bestillingstillæg ligestillet, og udvalget finder, at den nuværende ligestilling med hensyn til bestillingstillæg bør opretholdes, således at bestillingstillæggene til de nævnte tjenestemænd fastsættes af Forsvarsministeren efter indhentet udtalelse fra Lønningsrådet.

Med hensyn til ydelse af bestillingstillæg til militære tjenestemænd i 25. og lavere lønningsklasser finder udvalget, at adgangen til bestillingstillæg for stabstjeneste og tjeneste ved faglige myndigheder samt for tjeneste ved skoler bør opretholdes, og at kriteriet for tildeling af bestillingstillæg i disse tilfælde som hidtil må være særlig kvalificeret tjeneste. Det må således være en forudsætning for ydelse af bestillingstillæg, at kravene til tjenestemanden væsentligt

overstiger de krav, der normalt kan stilles til militære tjenestemænd, der har gennemgået den inden for de forskellige grupper obligatoriske uddannelse.

Militære tjenestemænd, der har gennemgået uddannelsen ved Forsvarsakademiet eller anden tilsvarende uddannelse, vil normalt ved ansættelse de omhandlede steder opfylde betingelserne for ydelse af bestillingstillæg. Udvalget finder dog, at ydelse af bestillingstillæg ikke ubetinget bør begrænses til de militære tjenestemænd, der har gennemgået en teoretisk uddannelse som ovenfor nævnt, idet der også som hidtil bør være adgang til at yde bestillingstillæg til militære tjenestemænd, der på anden måde har erhvervet de nødvendige kundskaber for at kunne bestride den omhandlede særlig kvalificerede tjeneste.

Udviklingen har medført, at der uden for de ovennævnte områder forekommer tilfælde, hvor militære tjenestemænd - især officerer af specialgruppen og befalingsmænd af fenrikgruppen - der har en speciel teknisk uddannelse, virker som leder af områder af en sådan størrelse, at det vil være rimeligt at yde bestillingstillæg.

Udvalget finder endvidere, at der i ganske særlige tilfælde kan være grundlag for at yde bestillingstillæg til militære tjenestemænd, der uden at være i besiddelse af en speciel teknisk uddannelse leder ekstraordinært store arbejdsområder. Det må antages, at der i sidstnævnte tilfælde kun vil blive tale om ganske enkelte tjenestemandstillinger.

Den i § 270, stk. 1.1 omhandlede bestillingstillægsordning omfatter Forsvarsstaben og NATO-stabe samt følgende stabe, faglige myndigheder og skoler:

For hærens vedkommende: Divisionskommandoernes stabe og højere stabe, herunder basekommandoen og korpsenes og de tekniske tjenesters stabe.

For søværnets vedkommende: Færøernes Kommandos Stab, Grønlands Kommandos Stab, Søværnets operative Kommandos stab og Søværnskommandoen, herunder de tekniske tjenesters stabe.

For flyvevåbnets vedkommende: Flyvertaktisk Kommandos Stab, Flyvematerielkommandoen og Træningskommandoens stabe og Flyverkommandoen.

Endvidere Hjemmeværnets Stab, hjemme-

værnsgrænens stabe og stabene ved lægekorpsset, auditørkorpsset, intendanturforvaltningen, bygningstjenesten og telegraf forvaltningen samt forsvarrets konstabelskoler og højere skoler.

Udvalget finder, at der fortsat bør ydes bestillingstillæg for tjeneste de nævnte steder, idet der dog bør ske en tilpasning til de ændringer i forsvarrets organisation, der er nødvendiggjort af forsvarsloven af 1960.

Med hjemmel i § 270, stk. 1.1, 2. punktum, kan Forsvarsministeren tillægge militære tjenestemænd, der forretter anden særlig kvalificeret eller tidkrævende tjeneste, bestillingstillæg, idet antallet af sådanne tillæg fastsættes på finansloven.

Udvalget finder, at der fortsat bør kunne ydes sådanne bestillingstillæg, når det drejer sig om militære tjenestemænd i nøglestillinger, og der til disse tjenestemænd stilles tilsvarende krav til kvalifikationer og uddannelse, som ved de ovenfor nævnte stabe. Under tilsvarende betingelser bør der endvidere - som hidtil - være adgang til at yde bestillingstillæg til militære tjenestemænd ved andre myndigheder, herunder ved de direkte under Forsvarsministeriet hørende institutioner og virksomheder.

For såvidt angår bestillingstillæggenes størrelse, er udvalget af den opfattelse, at der under hensyn til den skete udvikling bør gennemføres en forhøjelse og foreslår følgende bestillingstillæg for stabstjeneste m. v.:

Militære tjenestemænd i

7.-11. lønningsklasse	900 kr. årlig
12., 14. og 15. lønningsklasse	1.200 kr. årlig
17. og 18. lønningsklasse	1.500 kr. årlig
22. lønningsklasse	3.000 kr. årlig
25. lønningsklasse	3.600 kr. årlig

Udvalget forudsætter, at militære tjenestemænd i auditørkorpsset og lægekorpsset ikke oppebærer bestillingstillæg, såfremt der tillægges dem bestillingstillæg efter de for tilsvarende civile tjenestemænd gældende regler.

Det bemærkes, at det side 31 omhandlede bestillingstillæg til militære tjenestemænd i 22. og 25. lønningsklasse bortfalder, når der ydes bestillingstillæg for stabstjeneste m. v.

Med begrundelse i hjemmeværnets udbygning blev der i 1958 i forbindelse med de nuværende lønningslove bl. a. åbnet adgang til bestillingstillæg til 28 distriktsledere i hjemmeværnet.

I hjemmeværnets forslag til ændringer i og

tilføjelser til normerings- og klassificeringsloven som følge af den i 1961 gennemførte hjemmeværnslov var indeholdt et forslag om bestillingstillæg til hjemmeværnets tjenestemænd.

Hjemmeværnets forslag, der er bygget over den i § 270, stk. 1., hjemlede bestillingstillægsordning, indebar ydelse af bestillingstillæg til distriktsledere af 2. grad og til økonomiinspektøren. Endvidere var visse højere hjemmeværnsmyndigheder foreslået optaget i stk. 1.1 blandt de tjenestesteder, hvor der kan ydes bestillingstillæg, hvorefter der også ville blive ydet bestillingstillæg til distriktsledere af 1. grad.

Hjemmeværnets ovenfor refererede forslag vedrørende bestillingstillæg blev ikke medtaget i det forslag, der i foråret 1961 fremsattes til Lov om Ændringer i og Tilføjelser til Normerings- og Klassificeringsloven.

Det af Folketinget nedsatte udvalg vedrørende lovforslaget udtalte i sin betænkning, at det havde overvejet spørgsmålet om en ændring af bestillingstillægsordningen. Det udtaltes endvidere i betænkningen, at udvalget under hensyn til de foreliggende oplysninger om, at bl. a. bestillingstillægsordningen for hjemmeværnets tjenestemænd ville blive gennemgået i et af Forsvarsministeriet nedsat udvalg, ikke fandt, at der på daværende tidspunkt burde ske ændring i denne ordning.

Hjemmeværnets militære tjenestemænd og det øvrige forsvars militære tjenestemænd er i princippet ens stillet med hensyn til bestillingstillæg, og da der, efter det for udvalget foreliggende, ikke i den forløbne tid er sket ændringer i forudsætningerne for denne ligestilling, finder man, at denne bør opretholdes.

Efter den stilling, som økonomiinspektøren i hjemmeværnet har inden for værnets organisation og efter den udvikling, der har fundet sted, finder udvalget, at der bør ydes økonomiinspektøren, der er placeret som civil tjenestemand i 25. lønningsklasse, et bestillingstillæg på 2.100 kr. årlig.

I medfør af § 270, stk. 1.g, ydes der et bestillingstillæg på 1.200 kr. årlig til bygningsdistriktschefer under Forsvarets Bygningstjeneste og i medfør af stk. 1.i ydes der et bestillingstillæg på 720 kr. årlig til den tjenestemand i Forsvarsministeriet, der varetager kassererforretninger for søværnet. Det drejer sig for bygningsdistriktschefernes vedkommende om 6 civile tjenestemænd i 25. lønningsklasse.

Disse tjenestemænd vil - som det vil fremgå

af udvalgets ovenfor anførte synspunkter - ikke være omfattet af de forskellige ordninger vedrørende fremtidige bestillingstillæg.

Udvalget vil anse det for mest praktisk, at de her omtalte bestillingstillæg under den fremtidige bestillingstillægsordning henføres til den bemyndigelse, der er tillagt Forsvarsministeren i tekstanmærkning nr. 5 til § 21 på de årlige bevillingslove, hvorefter der til civile tjenestemænd med særlig kvalificeret tjeneste kan ydes bestillingstillæg med nærmere angivne beløb, jfr. kapitel 2, side 22. Udover de heraf nødvendiggjorte ændringer har udvalget ingen bemærkninger til denne tekstanmærkning.

G. Militærtillæg.

Som anført i kapitel 2, side 17, ydes der et rådighedstillæg til militære tjenestemænd og andet tjenstgørende militært personel med undtagelse af daglønnet personel.

Rådighedstillægget ydes som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste. Rådighedstillægget er endvidere en godtgørelse for de ulemper, der er en følge af den militære rådighedspligt.

Tillægget udgør for de militære tjenestemænd følgende årlige beløb:

21.-30. lønningsklasse.....	864 kr.
3.-20. lønningsklasse.....	648 kr.

Hertil kommer procenttillæg som for finanslovshonorarer fastsat, for tiden 120 pct.

De nævnte beløb nedsættes til $\frac{2}{3}$, når tjenestemanden oppebærer udkommandotillæg m. v.

Ved den her omtalte ordnings forlængelse for finansåret 1960-61 foretoges der efter henstilling fra bevillingsmyndighederne en undersøgelse med henblik på at fastslå omfanget af det militære personels overarbejde og nattjeneste samt antallet af mistede fridage.

Undersøgelsen, der har omfattet ca. 20 pct. af personellet, blev tilrettelagt således, at der såvel blandt stabene og de faglige myndigheder som blandt regimenterne og de flyvende og sejlene enheder udtoges typiske enheder, der herefter indgik i undersøgelsen med deres relative vægt. Undersøgelsen blev henlagt til et tidsrum - 29. juni - 18. oktober 1959 - der ikke prægedes af større øvelser, og viste en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 61 timer, hvoraf de 9 timer faldt mellem kl. 21.00 og 06.00. Antallet af mistede fridage udgjorde gennemsnitlig 0,2 pr. uge.

Endvidere viste undersøgelsen, at der herudover forekommer rådighedstjeneste i hjemmet i betydeligt omfang.

Med henblik på nærmere at få belyst årsagen til det nævnte merarbejde har udvalget, jfr. kapitel 1, side 6, anmodet værnskommandoerne om en redegørelse indeholdende oplysning om antallet af tjenstgørende befalingsmænd og det antal, der under hensyn til de ved Lov af 11. marts 1960 om Forsvarets Organisation afstukne rammer for de tre værn vil være nødvendigt for, at det nævnte merarbejde kan undgås.

De modtagne redegørelser viser en mangel på ca. 25 pct. for de faste befalingsmænds vedkommende.

Merarbejdet fremkommer derved, at den militære uddannelsesvirksomhed ikke kan afvikles inden for en daglig arbejdstid på 7¹/₂ time, hvortil kommer øvelsesvirksomhed og beredskabstjeneste samt den egentlige vagttjeneste og den sejlende tjeneste. Den ovenfor nævnte befalingsmandsmangel forhindrer, at der kan gives erstatningsfrihed.

Som anført side 31 vedrørende tillæg for døgn-tjeneste har udvalget fundet det rigtigst at honorere den del af merarbejdet, der skyldes døgn-tjeneste (18 timers tjeneste eller mere inden for et døgn), for hvilket der ikke kan ydes erstatningsfrihed, på grundlag af hver enkelt arbejdsydelse af denne karakter. Det er endvidere fundet hensigtsmæssigt, at der for tjeneste under sejlads med søværnets skibe ydes et søtillæg, der delvis har sin begrundelse i merarbejde.

For den del af merarbejdet, som herefter ikke vil blive vederlagt gennem specielle tillæg, finder udvalget, at det vil være stemmende med det på side 26 anførte synspunkt vedrørende generelle ordninger, at der herfor ydes vederlag gennem et generelt tillæg og efter retningslinier, der i princippet svarer til de for rådighedstillægget gældende.

Udvalget har herved tænkt på en vederlæggelse ikke blot af det overarbejde, der ikke tænkes honoreret gennem tillæg for døgn-tjeneste eller gennem søtillægget, men også på en vederlæggelse for nattjeneste, tjeneste på søn- og helligdage, delt tjeneste og for mistede fridage samt for de ulemper, det militære beredskab medfører i form af rådighedstjeneste i hjemmet, mønstringer på tjenestestedet o. lign.

Det bemærkes i den forbindelse, at det om-

handlede tillæg forudsættes taget op til revision, såfremt de tjenstlige forhold inden for forsvaret bevirker ændringer i de nuværende arbejdsvilkår.

Ved tillæggets fastsættelse er der endvidere taget hensyn til de fravær eller dele af fravær, hvor der ikke ydes udkommandogodtgørelse som følge af, at denne godtgørelse alene ydes for perioder af fulde 6 timers fravær.

Som anført foran under afsnittet vedrørende timepenge, side 27, finder udvalget endvidere, at det vil være hensigtsmæssigt, at der gennem det generelle tillæg - i stedet for gennem de i lønningens § 98 hjemlede timepenge - ydes dækning for merudgifter som følge af sådanne fravær fra det faste tjenestested, der ikke medfører overnatning uden for dette.

Under henvisning til foranstående stiller udvalget følgende forslag til et generelt tillæg, der foreslås benævnt militærtillæg:

»Militærtillæg.

Som vederlag for overarbejde, mistede fridage, delt tjeneste, nattjeneste, tjeneste på søn- og helligdage, rådighedstjeneste samt som godtgørelse i stedet for timepenge under tjenesterejser, der ikke medfører overnatning, ydes der militære tjenestemænd følgende årlige tillæg:

Lønning:

12.120-13.299 kr.....	1.200 kr.
13.300-16.299 kr.....	1.500 kr.
16.300 og højere.....	1.800 kr.

Til militærtillæg ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer gældende.«

Ved fastsættelse af ovennævnte beløb har udvalget bl. a. taget hensyn til den fra 1. april 1961 gennemførte nedsættelse af tjenestemændenes arbejdstid til 195 timer månedlig samt til de fra samme dato indførte nye ordninger, hvorefter der ydes særligt vederlag for delt tjeneste, tjeneste på søn- og helligdage. Endvidere er der taget hensyn til udvidelsen af natpengeordningen samt til de stedfundne forhøjelser af betalingen for overarbejde og mistede fridage.

Som konsekvens heraf foreslås den nuværende rådighedstillægsordning ophævet.

H. Merarbejdstillæg.

Som anført i kapitel 2, side 19, ydes der merarbejdstillæg m. v. til de civile tjeneste-

mænd i forsvaret, for hvem der ikke er fastsat højeste tjenestetid.

Hjemlen er blevet benyttet således, at der til personer i 15. og højere lønningsklasser udbetales et merarbejdstillæg med samme beløb og efter samme retningslinier som angivet foran for rådighedstillægget og således, at tillægget ydes som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste.

Til tjenestemænd i lavere lønningsklasser ydes der efter indstilling i hvert enkelt tilfælde et merarbejdstillæg, der alene er en godtgørelse for overarbejde.

For så vidt angår tjenestemænd i 15. lønningsklasse bemærkes, at den ovenfor beskrevne ordning blev indført på et tidspunkt, da tjenestemænd i denne lønningsklasse ifølge Finansministeriets tjenestetidscirkulære var afskåret fra højeste tjenestetid, jfr. iøvrigt nedenfor.

For tjenestemænd i lavere lønningsklasser end 15. er behovet for en særlig merarbejdstillægsordning opstået derved, at forsvarets civile personel i disse lønningsklasser i vid udstrækning er ansat uden højeste tjenestetid, især begrundet med den omstændighed, at det civile personel ofte arbejdsmæssigt er knyttet til det militære personel, for hvem en højeste tjenestetid ikke kan fastsættes.

På grundlag af nogle af Forsvarsministeriets indhentede redegørelser fra forsvarets tjenestesteder er det imidlertid udvalgets opfattelse, at der siden merarbejdstillægsordningens indførelse har fundet en sådan udvikling sted, at der nu kun i enkelte tilfælde er grundlag for at undtage forsvarets civile tjenestemænd i de nævnte lønningsklasser fra fastsættelsen af højeste tjenestetid.

Udvalget finder derfor, at der som hovedregel bør fastsættes højeste tjenestetid for de her omhandlede tjenestemænd med den heraf følgende adgang til overtidsbetaling efter de sædvanlige regler. I tilfælde, hvor en højeste tjenestetid ikke vil kunne fastsættes som følge af tjenestens karakter (herunder tjeneste i administrationskontorer), bør der være adgang til ydelse af vederlag én gang for alle for præsteret merarbejde.

Der vil således efter udvalgets opfattelse ikke fremtidig være behov for en særlig merarbejdstillægsordning for forsvarets personel i lønningsklasser under 15.

De ovenfor anførte synspunkter gør sig også gældende for tjenestemænd i 15. lønningsklasse, men da dette personel hidtil har haft adgang til merarbejdstillæg som en fast gennemsnitsydelse,

finder udvalget, at de i denne lønningsklasse nu ansatte bør have lejlighed til inden udgangen af indeværende finansår at vælge mellem fortsat at oppebære en sådan ydelse med de nu gældende beløb og eventuel dyrtidsregulering eller at overgå til en ordning med højeste tjenestetid med deraf følgende adgang til overarbejdsbetaling.

Udvalget er opmærksom på, at der som følge af de stillede forslag må finde en forhøjelse sted af de beløb, der for tiden er bevilget til vederlag én gang for alle.

Som ovenfor nævnt har civile tjenestemænd i 16. og højere lønningsklasser hidtil oppebåret merarbejdstillæg efter tilsvarende retningslinier som gældende for det til militært personel ydede rådighedstillæg. Under hensyn hertil og til, at den foretagne tjenestetidsundersøgelse har vist, at der for disse er tale om regelmæssigt forekommende overarbejde, finder udvalget ikke anledning til at foreslå ændringer af principperne i den nugældende merarbejdstillægsordning for det omhandlede personel.

Merarbejdstillægsordningen er for tiden begrænset til Forsvarsministeriet og værnene samt de institutioner og myndigheder m. v. under Forsvarsministeriet, der har nær tilknytning til værnene, og der findes ikke grundlag for at ændre dette. Udvalget finder, at merarbejdstillægsordningen kun bør finde anvendelse for de tjenestemænd i 16. og højere lønningsklasser, hvem der normalt pålægges overarbejde, og hvor forholdene iøvrigt taler derfor.

Det fremtidige merarbejdstillæg bør foruden at være vederlag for overarbejde, nattjeneste og mistede fridage, også være betaling for tjeneste på søn- og helligdage samt for delt tjeneste. Som følge heraf samt under hensyn til de stedfundne forhøjelser af betalingen for overarbejde, nattjeneste og mistede fridage bør der ske en a jourføring af merarbejdstillæggets nuværende sats, således at disse forhøjes til henholdsvis 900 kr. og 1.200 kr. årlig.

I overensstemmelse hermed stiller udvalget følgende forslag vedrørende merarbejdstillæg til civile tjenestemænd i 16. og højere lønningsklasser:

»Som vederlag for overarbejde, mistede fridage, delt tjeneste, nattjeneste og tjeneste på søn- og helligdage kan der efter Forsvarsministerens nærmere bestemmelse ydes civile tjenestemænd i værnene samt ved visse institutioner og myndigheder m. v. følgende årlige tillæg:

Tjenestemænd i 21.-30. lønningsklasse. 1.200 kr.
Tjenestemænd i 16.-20. lønningsklasse. 900 kr.

Til de nævnte beløb ydes procenttillæg efter de for honorarer på finansloven gældende regler.«

III. Forslag vedrørende visse overgangsordninger m. v.

1. De af udvalget under II (siderne 27-41) stillede forslag er udarbejdet ud fra den forudsætning, at disse tillægges virkning fra 1. april 1961. Da tjenestemændene i den siden denne dato forløbne tid har oppebåret ydelser efter de nuværende regler, må der - medmindre særlige forhold gør sig gældende, jfr. nedenfor - selv sagt finde en modregning sted mellem disse ydelser og de foreslåede nye ydelser, men således at der ikke i den anledning for tjenestemanden bliver tale om at tilbagebetale et ifølge denne modregning for meget oppebåret beløb.

For så vidt angår de tjenestemænd, der berøres af den foran side 26 omtalte nye tjenestestedsordning for forsvaret, er der i udvalget enighed om følgende retningslinier med hensyn til løsning af de derved opstående særlige overgangsspørgsmål:

Hvor tjenestestedsændringen medfører forflyttelse til et sted, hvor tjenestemanden i henhold til de nuværende regler i lønningenslovens § 115, stk. 1, eller stk. 2, oppebærer udkommandotillæg, og han før 1. april 1961 har foretaget flytning til det således fastsatte tjenestested, foretages der modregning mellem de fra 1. april 1961 oppebårne ydelser uden for den faste lønning, herunder udkommandotillægget og de

under II foreslåede nye ydelser. For den foretagne flytning vil der ikke kunne ydes flyttegodtgørelse. For gifte tjenestemænd og tjenestemænd med hjemmeværende børn under 18 år, der på samme måde forflyttes, men som ikke har foretaget flytning af husstanden, sker der ingen tilbagebetaling af det i tiden efter 1. april 1961 og indtil de foreslåede nye bestemmelsers ikrafttræden oppebårne udkommandotillæg, men der ydes ikke disse tjenestemænd godtgørelse for dobbelt husførelse for dette tidsrum. De ovenfor nævnte retningslinier finder tilsvarende anvendelse for sådanne tjenestemænd, der har foretaget flytning af husstanden i tiden fra 1. april 1961 til de foreslåede bestemmelsers ikrafttræden.

Med hensyn til de tjenestemænd, der oppebærer udkommandotillæg i medfør af § 115, stk. 3, 1. punktum, på de af de dér nævnte tjenestesteder, der er beliggende uden for den i 2. punktum anførte grænse, finder de anførte retningslinier tilsvarende anvendelse.

2. Som følge af udvalgets forslag vedrørende ophævelse af de nuværende bestemmelser i lønningenslovens § 115 om udkommandotillæg og bestemmelsen i samme lovs § 117, stk. 3, om grønlandstillæg m. v. bortfalder den ved tekst-anmærkning nr. 20 og nr. 22 til § 21 på finansloven hjemlede adgang til at yde ovennævnte tillæg til tjenestemænd m. fl. ved Fyrvæsenet. Udvalget forudsætter, at spørgsmålet om eventuelle andre ydelser i stedet for de bortfaldne tages op til særskilt behandling i Forsvarsministeriet.

KAPITEL 4.

Redegørelse vedrørende de med udvalgets forslag forbundne udgifter.

De nuværende udgifter til de ydelser m. v., der har været behandlet af udvalget, udgør ca. 40 mill. kr. årlig, hvoraf ca. 12 mill. kr. har sin begrundelse i merarbejde og nattjeneste m. v.

De af udvalget stillede forslag vil medføre en samlet merudgift på ca. 20 mill. kr. årlig.

Den nuværende vagtillægsordning blev gennemført i 1951 og udbyggedes i 1952-53 med en generel rådigheds- og merarbejdstillægsordning, hvis satser efter en nedsættelse i 1954 blev forhøjet til de nuværende beløb i 1960. I den omhandlede periode er rådigheds- og merarbejdstillægsydelse forøget med ca. 50 pct., hvoraf omkring 30-33 pct. hidrører fra dyrtidsreguleringer.

I denne periode er der for andre grupper af tjenestemænd gennemført en ret betydelig forbedring af de tilsvarende ydelser. Overarbejdsbetalingen, der pr. 1. april 1951 udgjorde 4,83 kr. og 4,26 kr. pr. time afhængig af lønningsklassen, har siden 1. april 1961 udgjort fra 8,12 kr. til 12,88 kr., d. v. s. en stigning for de grupper, der her er tale om på 150 pct. Godtgørelsen for mistede fridage er forhøjet tilsvarende. Natpengene, der i 1951 kun ydedes for tjeneste mellem kl. 21.00-06.00, udgjorde 86 øre og 59 øre pr. time. Natpengene pr. 1. april 1961 udgør 1,40 kr. pr. time for nævnte tidsrum, og herudover ydes der nu 70 øre pr. time i tiden 18.00-21.00.

For natpengenes vedkommende er der således tale om stigninger på fra 90-175 pct.

Det kan endelig nævnes, at der ved Finansministeriets cirkulære af 30. januar 1961 om de for statens tjenestemænd gældende arbejdstidsregler nu er indført en særlig godtgørelse for

delt tjeneste samt en godtgørelse for tjeneste på søn- og helligdage.

Tjenestemændenes arbejdstid er med virkning fra 1. april 1961 nedsat fra 208 timer til 195 timer månedlig, svarende til den i det private erhverv tidligere gennemførte nedsættelse af arbejdstiden fra 48 til 45 timer ugentlig. En ændring af den faktiske arbejdstid i overensstemmelse hermed har imidlertid ikke kunnet gennemføres for forsvaret.

Som anført har der for det af rådighedstillægsordningen omfattende personel fundet en tjenestetidsundersøgelse sted, der viste en ugentlig tjenestetid på 61 timer.

En del af de øvrige ydelser er godtgørelse for særlig tjeneste og flere af disse ydelser har ikke været reguleret siden 1951.

Et mindretal (de militære tjenestemandsorganisationers repræsentanter) ønsker at udtale,

at det må være dets principielle opfattelse, at den militære tjenestes særlige forhold vel motiverer, at de regler, hvorefter godtgørelse for merarbejde beregnes, for militære tjenestemænd må afvige fra de for andre tjenestemænd i tilsvarende lønningsklasser anvendte, men at det må være mindretallets opfattelse, at de særlige godtgørelsesformer bør have samme reelle indhold (give samme betaling for en given mængde mertjeneste) som for andre tjenestemænd i samme lønningsklasser, og

at de tillæg, hvorom der i udvalget har kunnet opnås enighed, ikke har en tilstrækkelig størrelse til, at dette formål nås.

Med en beklagelse af dette forhold finder mindretallet imidlertid at kunne tilslutte sig udvalgsbetænkningens helhed.

Et mindretal (Flyverkommandoens repræsentant) kan efter omstændighederne gå ind for, at de således stillede forslag søges gennemført, men må dog gøre opmærksom på, at man i Flyverkommandoens stadig nærer alvorlige betænkeligheder i forbindelse med de problemer, der i øvrigt knytter sig til den ændring af flyvevåbnets garniseringsforhold, som har været en forudsætning for udvalget.

Hvad særligt angår de nu foreslåede bestemmelser vedrørende flyvertillæg, havde mindretallet fundet det rigtigst, at Flyverkommandoens forslag af 26. august 1957 i endnu højere grad var blevet fulgt, idet man derved umiddelbart havde fået et bl. a. i disponeringsmæssig henseende mere klart og hensigtsmæssigt grundlag. Man finder dog, at der inden for den nu foreslåede ramme må kunne indarbejdes regler og praksis, som giver mulighed for på rimelig måde at få dækket det vitale behov for tjenestemænd i flyverlinien.

Det tilføjes, at mindretallet bl. a. under henvisning til almindelige forsikringsmæssige betingelser i forbindelse med militærflyvning ikke har kunnet tilslutte sig det synspunkt, at risikomentet ikke burde indgå blandt de faktorer, som begrunder et fremtidigt flyvertillæg.

Et mindretal (Søværnskommandoens repræsentant) har udtrykt betænkelighed ved de foreslåede bestemmelser angående fremtidige ydelser til militære tjenestemænd under tjeneste i Grønland, idet disse bestemmelser kan medføre en væsentlig forringelse af de nuværende økonomiske forhold og har herved gjort opmærksom på, at denne tjeneste medfører betydelige gener og udgifter for tjenestemændene.

Mindretallet kan dog tiltræde de i betænkningen indeholdte forslag, idet man forventer, at de fremtidige vederlag og ydelser, som forslaget giver mulighed for, i forbindelse med de ordninger, der måtte blive truffet for tjenestemændene i almindelighed i Grønland på rimelig måde modsvarer de med denne tjeneste forbundne udgifter og ulemper.

København, den 11. oktober 1961

O. Blixenkron-Møller. **A. H. Christensen.** **E. G. F. P. Christensen.** **H. Elkjær.**
H. C. B. Engell. **J. R. S. Fogde.** **O. I. Mikkelsen.** **P. B. H. Nielsen.** **F. Riise.**
(formand)

K. J. Christensen. *G. Fält-Jens en.* *S. O. Østergaard.*
sekretærer

FORSVARSMINISTERIET.
Slotsholmsgade 10, K.

Dato: 13. november 1959.

Nr.: 8. kt. 364. 320-1

OJ/TP

Til tjenestetidsudvalget af 1958.

1. Ved forlængelsen indtil udgangen af finansåret 1959-60 af tekstanmærkningen til bevillingslovene vedrørende ydelse af rådighedstillæg og merarbejdstillæg til henholdsvis militært og civilt personel under forsvarsministeriet har bevillingsmyndighederne forudsat, at det af ordningen omfattede personels tjenestetidsforhold gøres til genstand for en undersøgelse.

På grundlag af de i nævnte anledning mellem tjenestetidsudvalget og forsvarsministeriet den 1. juni 1959 førte forhandlinger har forsvarsministeriet iværksat en tjenestetidsundersøgelse, hvis resultat hermed forelægges for tjenestetidsudvalget.

2. Forsvarsministeriet skal indledningsvis bemærke følgende:

Tekstanmærkningen vedrørende rådighedstillægget og merarbejdstillægget er sålydende:

»a. Som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste samt som kompensation for de med en ubegrænset rådighedspflicht forbundne ulemper ydes der for perioden 1. april 1959-31. marts 1960 tjenstgørende militært personel med undtagelse af daglønnet personel et rådighedstillæg af følgende størrelse:

Personel i 21.-30. lønningsklasse 720 kr. årlig
Personel i 3.-20. lønningsklasse 540 kr. årlig

Til de nævnte beløb ydes procenttillæg efter de for honorarer på finansloven gældende regler.

Militært personel, der lønnes efter reglerne i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger, § 272, stk. 2, oppebærer rådighedstillæg med samme procentsats, hvormed lønningen beregnes.

Rådighedstillægget nedsættes til $\frac{2}{3}$, når udkommandotillæg oppebæres.

b. For perioden 1. april 1959-31. marts 1960 ydes der endvidere civilt personel i forsvarsministeriet og ved visse under forsvarsministeriet hørende institutioner et merarbejdstillæg, der efter nærmere af forsvarsministeriet fastsatte regler enten kan ydes som et månedligt vederlag efter tilsvarende retningslinier som ovennævnte rådighedstillæg eller under visse forhold som betaling for overarbejde, alt dog under forudsætning af, at det omhandlede personel ikke i forvejen er berettiget til overarbejdsbetaling el. lign.«.

Bestemmelsen vedrørende merarbejdstillægget er praktiseret således, at personel i 15. og højere lønningsklasser oppebærer tillægget efter tilsvarende regler som fastsat for rådighedstillægget, medens øvrigt personel oppebærer vederlag for præsteret overarbejde med den begrænsning, at der højst ydes et vederlag af samme størrelse som merarbejdstillægget.

3. Forsvarsministeriet har tilrettelagt undersøgelsen af de forhold, som begrunder ydelsen af nævnte tillæg, således:

- A) en egentlig tjenestetidsundersøgelse omfattende en statistisk opgørelse af personellens overarbejde, nattjeneste og mistede fridage, og
- B) en redegørelse for de ulemper, der pålægges personellet i forbindelse med opretholdelsen af det militære beredskab eller følger af andre forhold, som er særlige for forsvaret.

4. Den egentlige tjenestetidsundersøgelse.

4.1. Den egentlige tjenestetidsundersøgelse, der har været iværksat ved et udsnit af tjenestestederne, har omfattet en statistisk opgørelse af:

1. Samlet antal ugentlige tjenestetimer.
2. Det antal af de under 1. nævnte tjenestetimer, der ligger mellem kl. 21.00 og kl. 06.00.
3. Mistede fridage, der ikke senere erstattes,

for så vidt angår dels militært personel og dels civilt personel i 15. og højere lønningsklasser. Øvrigt civilt personel har ikke oppebåret gennemsnitsgodtgørelser, men alene vederlag for præsteret overarbejde indtil merarbejdsstillæggets beløb, og er derfor ikke inddraget i undersøgelsen.

Ved undersøgelsen , er tjenestetidsopgørelsen så vidt muligt baseret på de for statens tjenestemænd gældende almindelige regler om tjenestetid, fridage og overarbejde, således som disse regler er fastsat ved finansministeriets bekendtgørelse af 23. september 1949 (»Tjenestetidscirkulæret«) med senere ændringer af 30. marts 1953 og 2. juli 1958.

Undersøgelsen, der er foretaget ved de respektive tjenestesteders foranstaltning, har omfattet ca. 2.700 personer over en periode på 16 uger (29. juni-18. oktober 1959). Alt materiale vedrørende undersøgelsen vil blive opbevaret og vil om ønsket kunne stilles til rådighed for tjenestetidsudvalget.

4.2. Resultatet af tjenestetidsundersøgelsen er optaget som bilag 2 *) til nærværende skrivelse

Forsvarsministeriet skal hertil knytte følgende bemærkninger:

Det udsnit af forsvarets tjenestesteder og det antal af personellet, der har været omfattet af undersøgelsen, synes at kunne danne tilstrækkeligt grundlag for en bedømmelse af forholdene som helhed.

Derimod giver den valgte periode næppe et ganske korrekt billede af tjenestetidsforholdene. Grunden hertil er især, at undersøgelsen er blevet gennemført i ferieperioden, hvor den almindelige øvelsesvirksomhed har været under det normale, og en stor del af søværnets skibe har ligget i havn. Hertil kommer, at der ikke i undersøgelsesperioden har været gennemført forøget beredskab eller større samlede øvelser, herunder NATO-øvelser. Hæren har ganske vist i den sidste del af undersøgelsesperioden gennemført genindkaldelser og øvelser i forbindelse hermed. Man har imidlertid fundet det rigtigst ikke at lade dette forhold påvirke undersøgelsesresultatet og har derfor undgået de tjenestesteder, der har været direkte berørt af genindkal-

delserne (dog har sjællandske telegraf regiment gennemført begrænsede genindkaldelser).

Til belysning af forholdet har man uden for den egentlige tjenestetidsundersøgelse ladet tjenestetiden registrere for sidste undersøgelsesperiode (21. september-18. oktober 1959) ved 1. regiment (ialt 176 personer), hvortil der har fundet genindkaldelser sted. Resultatet heraf er:

Et samlet antal ugentlige timer	85,6
Heraf timer mellem kl. 21.00-06.00	16,0
Mistede fridage	0,4

Det kan for flyvevåbnets vedkommende bemærkes, at undersøgelsen er påvirket af, at eskadrille 727, der indgår i undersøgelsen, har skiftet fly-type og således ikke har været i stand til at deltage i normalt øvelsesprogram eller gennemføre natflyvning.

Såfremt de ved undersøgelsen konstaterede gennemsnitlige merarbejdsydelse m. v. blev vederlagt med den for tjenestemænd (5.-12. lønningsklasse) gældende merarbejdsats samt de gældende satser for nattjeneste og mistede fridage, ville den månedlige betaling for hver person andrage:

For militært personel	ca. 635 kr.
For civilt personel	ca. 140 kr.

Da undersøgelsen omfatter såvel administrationspersonel som andet personel, er der som beregningsfaktor for ovenstående beløb anvendt en teoretisk arbejdstidsnorm på 45 timer. Det bemærkes yderligere, at den anvendte overarbejdsbetalingssats for personellet i de højere lønningsklasser er mindre end den gennemsnitlige timebetaling for sædvanlig tjeneste.

5. *Redegørelse for de ulemper, forsvarets seerlige tjenesteforhold påfører personellet.*

Som det vil fremgå af den ovenfor citerede tekstanmærkning til bevillingslovene, hvorved rådighedstillægget er hjemlet, ydes tillægget dels som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste, dels som kompensation for de med en ubegrænset rådighedspligt forbundne ulemper. Medens førstnævnte forhold har kunnet indpasses i den egentlige tjenestetidsundersøgelse, er dette ikke muligt for de med rådighedspligten forbundne ulemper, hvorved i denne forbindelse må forstås de særlige ulemper, som tjenesten i forsvaret — herunder især de foreskrevne beredskabsforanstaltninger - påfører det militære og i nogen grad tillige det

civile personel, uden at der ydes anden kompensation herfor.

Da forholdene på dette område er forskellige for hvert værn, har forsvarsministeriet anmodet hærkommandoen, søværnskommandoen og flyverkommandoen om at redegøre for de særlige tjenesteforhold i hvert værn.....

Af de nævnte redegørelser fremgår, at tjenesteforholdene i forsvaret på talrige måder griber forstyrrende ind i de perioder, der ved opgørelsen af tjenestetiden må betragtes som tjenestefri. Dette forhold virker hindrende for en planlægning og udnyttelse af fritiden på lige fod med andre personelgrupper, og gør det vanskeligt at opretholde et normalt familieliv.

Det er forsvarsministeriets opfattelse, at disse ulemper, der især hidrører fra de af beredskabsforanstaltningerne nødvendiggjorte begrænsninger af personellets bevægelsesfrihed samt fra de hyppige fravær fra hjemstedet på grund af aften- og natøvelser, større samlede øvelser, udkommandoer eller forflytninger, i det lange løb er mindst lige så belastende for personellet som det egentlige merarbejde.

6. Konklusion.

Den gennemførte tjenestetidsundersøgelse synes at bekræfte, at rådigheds- og merarbejdsstillingsordningerne kun er en beskeden godtgørelse for de særlige tjenestevilkår, der pålægges forsvarets personel, især på baggrund af de forbedringer af vederlæggelsen for særlige arbejdsydelser, der i den senere tid er gennemført for andre personelgrupper.

En eventuel ændring af de nuværende ordninger derhen, at de bestående gennemsnitsydelser blev erstattet med en ordning, hvorefter det præsterede merarbejde m. v. blev opgjort for hver enkelt person og vederlaget efter de sædvanlige satser for overarbejde, natjeneste og mistede fridage, ville påføre statskassen væsentligt større udgifter end de nuværende, hvortil kommer, at en sådan ordning ville være forbundet med meget betydelige administrative vanskeligheder i forbindelse med kontrol, registrering og beregning af de særlige arbejdsydelser.

C. Langseth.

A. H. Christensen.

*) Uddrag af bilag 2.

MILITÆRT PERSONEL

Gennemsnit.....

		Tjenestetimer	Heraf nattimer	Mistede fridage
Forsvarets <i>militære</i> personel ialt:	Gennemsnit	61.2	9.0	0.2

Uddrag af bilag 2.

CIVILT PERSONEL

Gennemsnit.....

		Tjenestetimer	Heraf nattimer	Mistede fridage
Forsvarets <i>civile</i> personel ialt:	Gennemsnit	49.1	1.0	0.0

Forslag

lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemand.

§ 1.

I lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd foretages følgende ændringer:

Til § 115.

1. I overskriften ændres »Udkommandotillæg« til:

»Udkommandogodtgørelse«.

2. Paragraffen affattes således:

»Under udkommando fra det faste tjenestested ydes der i stedet for time- og dagpenge i henhold til § 98 udkommandogodtgørelse, når tjenestemanden med den enhed, hvori han indgår, fjerner sig mere end 4 km fra det faste tjenestested, og han herunder er beordret til at deltage i militær forplejning, samt under tjeneste i søværnets skibe på togt. Samme godtgørelse ydes, når tjenestemanden midlertidigt forretter tjeneste på steder, der er beliggende mere end 4 km fra det faste tjenestested, og forholdene nødvendiggør bespisning på arbejdsstedet.

Udkommandogodtgørelsen ydes for hver fulde 6 timer, det nævnte fravær varer. Satsen fastsættes af finansministeren.

Stk. 2. Når den i stk. 1., nævnte tjeneste nødvendiggør overnatning, ydes der logi (kvarter, lukaf, telt, bivuak m. v.). Når de tjenstlige forhold ikke nødvendiggør natophold på det midlertidige tjenestested, og tjenestemanden tager ophold på hotel, kro eller lignende, ydes der nattillæg efter tilsvarende regler som fastsat i § 98. Der kan dog ikke ydes nattillæg, når søtillæg oppebæres i henhold til § 117.

Norm for ydelse af logi fastsættes af forsvarsministeren.«

Til § 116.

3. Overskriften udgår.

4. Paragraffen affattes således:

»Når søværnets skibe er på togt inden for det i § 117, stk. 3.c., nævnte farvandsområde, ydes der chefer (herunder gruppe-, delings-, flotille- og divisionschefer) et tilskud til bordhold fra 3 kr. til 11 kr. daglig, afhængigt af skibets og besætningens størrelse samt af togtets beskaffenhed. Dette tilskud kan inden for det samme skib normalt kun oppebæres af én person. Uden for det nævnte farvandsområde samt i udenlandske havne forhøjes tilskuddet med $\frac{1}{5}$. Tilsvarende tilskud kan efter forsvarsministerens bestemmelse ydes militære chefer under udkommando i land.

Stk. 2. Ved uansøgt forflyttelse ydes der, såfremt der er forløbet mere end 3, men ikke over 4 år siden sidste uansøgte forflyttelse, til gifte mandlige militære tjenestemænd samt til andre militære tjenestemænd, såfremt de sidstnævnte har hjemmeværende børn under 18 år - for gifte kvindelige militære tjenestemænd, jfr. dog nedenfor - en godtgørelse på 8 pct., dog mindst 1.800 kr. i stedet for den i § 99, stk. 3 og 4, fastsatte godtgørelse på 2 pct. og 6 pct. Til gifte kvindelige militære tjenestemænd ydes der en godtgørelse på 4 pct., dog mindst 900 kr., i stedet for den i § 99, stk. 3 og 4, fastsatte godtgørelse på 1 og 3 pct.

Er der forløbet mere end 1 år, men ikke over 3 år, ydes under tilsvarende betingelser en godtgørelse på 12 pct., dog mindst 2.500 kr., for så vidt angår gifte kvindelige militære tjenestemænd en godtgørelse på 6 pct., dog mindst 1.250 kr.

Er der forløbet mindre end 1 år, udgør godtgørelsen 18 pct., dog mindst 4.000 kr. Til gifte kvindelige militære tjenestemænd ydes der 9 pct., dog mindst 2.000 kr.

Stk. 3. Forsvarsministeren bemyndiges til, efter forhandling med finansministeren, at yde en særlig godtgørelse til tjenestemænd i forsvaret, når disse over en længere periode må udføre tjeneste på afsides beliggende steder, og forholdene iøvrigt taler derfor.«

Til § 117.

5. Stk. 2-6 udgår og erstattes af følgende.

»Stk. 2. Når tjenestemænd i forsvaret - dog ikke tjenestemænd i 22. og højere lønningsklasser — i anledning af beredskabs- eller vagttjeneste eller lignende inden for en 24-timers periode har udført beordret tjeneste på arbejdsstedet i mindst 18 timer, ydes der for nævnte 24-timers periode - såfremt erstatningsfrihed ikke gives, og de ikke har adgang til betaling for overarbejde efter de for tjenestemænd gældende almindelige regler — et tillæg, der i forhold til den i § 84 nævnte årlige lønning udgør følgende beløb:

Lønning:

Indtil 11.099 kr.	15kr.
11.100-12.399 kr.	20kr.
12.400-17.399 kr.	25 kr.
17.400 kr. og højere.	30 kr.

Når tjenestemænd i forsvaret - dog ikke tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser — i anledning af beordret deltagelse i øvelser inden for en 24-timers periode har udført tjeneste på arbejdsstedet i mindst 18 timer, ydes der for nævnte 24-timers periode et tillæg af tilsvarende størrelse som ovenfor nævnt, såfremt erstatningsfrihed ikke gives, og de ikke har adgang til betaling for overarbejde efter de for tjenestemænd gældende almindelige regler.

Forsvarsministeren bemyndiges til i ganske særlige tilfælde at yde et månedligt vederlag på højst 300 kr. til tjenestemænd, som over en længere periode på grund af deres specielle uddannelse får pålagt en tjeneste, som medfører særlige ulemper og merarbejde i ekstraordinært stort omfang, uden at betingelserne for ydelse af døgnstillæg efter ovennævnte regler er opfyldt.

Til de ovennævnte ydelse ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer fastsat.

Til militære tjenestemænd i 22. og 25. lønningsklasse - dog ikke til tjenestemænd i læge-

korpsset og auditorkorpsset - ydes der et bestillingstillæg på henholdsvis 1.800 kr. og 2.100 kr. årlig. Nævnte bestillingstillæg kan ikke oppebæres samtidig med bestillingstillæg i henhold til § 270 i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger.

Stk. 3.a. Under tjeneste i søværnets skibe på togt ydes der til tjenestemænd i forsvaret - dog ikke til tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser - et søtillæg, der i forhold til de i § 84 nævnte årlige lønninger udgør følgende månedlige beløb:

Lønning:

Indtil 11.099 kr.	150 kr.
11.100-12.399 kr.	200 kr.
12.400-17.399 kr.	250 kr.
17.400 kr. og højere.	300 kr.

Der vil ikke kunne ydes søtillæg til tjenestemænd, der oppebærer bestillingstillæg i henhold til § 270 i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger.

b. Under tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde forhøjes de under a. nævnte tillæg med $3\frac{1}{3}$ pct.

Samme tillæg kan efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse, når forholdene taler derfor, bringes til anvendelse for tjeneste i andre fartøjer.

c. Under sejlads uden for linierne Lindenæs- Texel eller Kalmar-Rügenwalde forhøjes de under a. nævnte tillæg med 25 pct. for fartøjer, der ikke falder ind under pkt. b.

d. Når søtillæg ydes, kan der ikke oppebæres tillæg for døgnjeneste.

Til søtillæg ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer fastsat.

Stk. 4. Efter nærmere af forsvarsministeren fastsatte regler kan der ydes tjenestemænd vederlag for dykkerarbejde m. v.«

Til § 118.

6. Paragraffen affattes således:

»De i § 115, § 116, stk. 3, og § 117, stk. 1, og 2, indeholdte bestemmelser kan bringes til anvendelse for tjenestemænd ved geodætisk institut og ved meteorologisk institut.«

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks. Efter nærmere af finansministeren fastsatte regler kan de i § 1 indeholdte bestemmelser bringes i anvendelse med virkning fra 1. april 1961.

Bemærkninger til lovforslaget.

Nærværende lovforslag og det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger fremkommer på grundlag af forslag indeholdt i den betænkning, der den 11. oktober 1961 er afgivet af det under 30. januar 1961 af forsvarsministeriet nedsatte udvalg vedrørende ydelser uden for den faste lønning til personel i forsvaret.

Den gennemgang, som udvalget har foretaget af bestemmelserne vedrørende ydelser uden for den faste lønning, har bl. a. omfattet rådighedstillæg, merarbejdstillæg, nedsat udkommandotillæg for deltagelse i fuld døgntjeneste, bestillingstillæg og flyvertillæg samt den særlige godtgørelse for tjeneste i garnisoner på afsides beliggende steder og den forhøjede supplerende procentgodtgørelse ved visse uansøgte forflytninger. Denne gennemgang fandtes ønskelig under hensyn til, at det ved forlængelsen for finansåret 1960/61 af de nuværende ordninger vedrørende rådigheds- og merarbejdstillæg samt særligt tillæg for tjeneste på afsides beliggende steder og forhøjet supplerende procentgodtgørelse ved visse forflytninger var forudsat, at ordningerne derefter blev optaget til revision. Endvidere var det ved gennemførelsen af lov (nr. 137 af 31. marts 1960) om forsvarets organisation m. v. forudsat, at garnisoneringsforholdene og de i forbindelse hermed stående særlige ydelser til personalet blev optaget til undersøgelse. Hertil kommer, at der i forbindelse med den almindelige gennemgang af gældende tjenestetidsnormer for statens tjenestemænd fra personelorganisationerne fremkom forslag om forhøjelse af de inden for forsvarets område ydede bestillingstillæg og en udvidelse af disses antal, ligesom der modtoges forslag om forhøjelser af rådighedstillægget samt om visse ændringer i bestemmelserne om nedsat udkommandotillæg for deltagelse i fuld døgntjeneste på kaserneetablissementer el. lign.

Til grund for de stillede forslag ligger det hovedsynspunkt, at de for statens tjenestemænd i almindelighed gældende regler bør anvendes for forsvarets tjenestemænd, med mindre de militære forhold på afgørende måde taler derimod. Hvor det har været nødvendigt at foreslå særlige ordninger, er det tilstræbt, at den enkelte ordning ikke kommer til at indeholde såvel vederlag for arbejde og ulemper som godtgørelse for

udgifter, som de tjenstlige forhold medfører. Ordninger med generelle tillæg er kun foreslået i det omfang, særlige forhold inden for forsvaret medfører uforholdsmæssig store administrative vanskeligheder eller udgifter med hensyn til opgørelse af de enkelte arbejdspræstationer, idet der herved også er lagt vægt på, at de tjenestemænd, der pålægges den særlig byrdefulde og lange tjeneste, får et passende vederlag herfor. Ved udarbejdelsen af forslagene er der tilstræbt forenkling, bl. a. med henblik på at opnå administrative lettelser og besparelser.

For de stillede forslag er det en forudsætning, jfr. også bemærkningerne til forslag til lov om forsvarets organisation m. v. (lov nr. 137 af 31. marts 1960), at der inden for forsvarets tjenestemænd områder anlægges ensartede synspunkter med hensyn til tildeling af fast tjenestested, og således at der herved følges samme principper for forsvarets tjenestemænd som for statens øvrige tjenestemænd. Dette indebærer, at forsvarets tjenestemænd får fast tjenestested på det anviste arbejdssted (f. eks. kaserne, flyvestation, flådestation, radarstation o.s.v.).

De stillede forslag omfatter ca. 5.000 militære tjenestemænd og ca. 1.100 civile tjenestemænd. Nærværende lovforslag og forslaget til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger skønnes at ville medføre en årlig merudgift på ca. 20 mill. kr. Hertil kommer en udgift til forskellige overgangsordninger på ca. 1,4 mill. kr. årlig.

Til de enkelte forslag bemærkes:

Til 1. og 2.

Når forsvarets tjenestemænd udstationeres eller foretager tjenesterejser, er de omfattet af lønningslovens almindelige bestemmelser om time- og dagpenge. Hvor de tjenstlige forhold medfører, at forudsætningerne for time- og dagpengesatserne - indlogering og bespisning på hotel eller lignende - ikke er til stede, bør disse ydelser erstattes af en særlig godtgørelse, der under hensyntagen til, at det drejer sig om tilfælde, hvor tjenestemanden er henvist til at deltage i militær forplejning, bør være lavere. Der stilles herefter for disse tilfælde forslag om en særlig godtgørelse, der i størrelse - for et døgn - tænkes ydet med et beløb svarende til nedsatte dagpenge. Godtgørelsen er foreslået benævnt udkommandogodtgørelse. Det er fundet hensigts-

mæssigt, at udkommandogodtgørelse kun ydes for perioder af fulde 6 timers fravær fra det faste tjenestested. Godtgørelsen, der foreslås pristalsreguleret som time- og dagpenge, er ligesom disse forudsat særskilt tilpasset under tjenstlige ophold uden for det område, hvis prisniveau har dannet grundlag for satserne for time- og dagpenge m. v.

Ovennævnte ydelser vil kunne erstatte den i § 116 hjemlede kostgodtgørelse samt den del af det i § 115 hjemlede udkommandotillæg, der yder tjenestemanden dækning for udgifter i forbindelse med en udstationering. Vedrørende den del af udkommandotillægget, der er et vederlag til tjenestemanden for merarbejde, henvises til bemærkningerne til forslag nr. 5.

Til 3.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til 4.

ad stk. 1.

Ændringen er af redaktionel karakter.

ad stk. 2.

Siden 1954 har der ved tekstanmærkning til § 21 på de årlige bevillingslove været adgang til ved hyppige uansøgte forflytninger at yde forhøjet supplerende procentgodtgørelse til visse militære tjenestemænd. For indeværende finansår udbetales godtgørelsen med finansudvalgets tilslutning på forventet efterbevilling. Den særlige godtgørelse, der ydes i stedet for den i § 99, stk. 4, fastsatte godtgørelse på 6 pct., andrager ved anden forflyttelse inden for de sidste 4 år 8 pct., ved tredje forflyttelse 10 pct. og ved fjerde forflyttelse 12 pct.

Der stilles forslag om en ændring og forbedring af den særlige godtgørelsesordning, hvilket er fundet ønskeligt og påkrævet under hensyn til, at den nuværende ordning ikke i alle tilfælde giver muligheder for en rimelig kompensations for de ulemper og udgifter, de mange uansøgte forflytninger påfører de militære tjenestemænd. De hyppige forflytninger har deres begrundelse i, at de militære tjenestemænd af uddannelsesmæssige grunde vekselvis må anvendes på en række forskellige poster, hvortil kommer den herskende betydelige mangel på faste befalingsmænd. Endvidere foreslås det, at den særlige godtgørelse ydes såvel i tilfælde, hvor den militære tjenestemand i henhold til § 99, stk. 4, har adgang til 6 pct., som i tilfælde, hvor der i henhold til paragraffens stk. 3 kan ydes 2 pct.

For gifte kvindelige militære tjenestemænd findes den foreslåede særlige godtgørelse - i overensstemmelse med principperne i § 99 - at burde ydes med halvdelen.

ad stk. 3.

I lønningslovens § 117, stk. 3, er der hjemmel til at yde et særligt tillæg til værnenes personel under tjenstlige ophold på Færøerne og i Grønland. En tilsvarende adgang er endvidere til stede for personel ansat ved geodætisk institut og ved meteorologisk institut.

Der er fremdeles grundlag for at yde en særlig godtgørelse, idet tjenesten normalt må udføres på øde og ensomt beliggende steder over en vis længere periode. Denne godtgørelse bør fastsættes under hensyn til samtlige forekommende omstændigheder, og det bør herved bl. a. søges undgået, at eventuel mangel på boliger på eller ved det militære område medfører, at tjenestemændene af den grund stilles væsentligt forskelligt i økonomisk henseende.

For forsvarets tjenestemænd forekommer tjeneste andre steder, hvor vilkårene på samme måde som ved tjeneste i Grønland og på Færøerne taler for, at der ydes en særlig godtgørelse. Der tænkes herved bl. a. på tjeneste ved danske enheder under FN.

For tjeneste på visse afsides beliggende militære tjenestesteder her i landet er der til militære tjenestemænd siden 1954 og til civile tjenestemænd siden 1957 ydet en særlig godtgørelse, der alene udbetales, når tjenestemanden som følge af manglende boligmuligheder i tjenestestedskommunen må bosætte sig uden for denne og derved påføres særlige udgifter. Godtgørelsen udbetales for tiden på forventet efterbevilling efter tilsvarende regler som for finansåret 1960-61, hjemlen til udbetaling var indeholdt i tekstanmærkning til § 21 på tillægsbevillingsloven. Godtgørelsen ydes med indtil 600 kr. årlig. Den nævnte ordning virker mindre rimelig, idet tjenestemænd, der er bosat inden for tjenestestedskommunen, ofte kan have betydeligt længere transport til arbejdsstedet og deraf følgende større udgifter end tjenestemænd bosat i nabo kommunerne. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt, at ordningen afløses af en mere smidig ordning, hvor der er adgang til at yde godtgørelsen, selv om tjenestemanden bosætter sig inden for tjenestestedskommunen og til at nægte denne, uanset om bosættelsen finder sted udenfor, idet kriteriet alene bør være, om tjenestemanden påføres større udgifter, herunder udgifter til be-

fordring, end normalt for beboerne i tjenestestedskommunen.

På baggrund af det anførte stilles der forslag om, at forsvarsministeren efter forhandling med finansministeren bemyndiges til at yde en særlig godtgørelse til tjenestemænd i forsvaret, når disse over en længere periode må udføre tjeneste på afsides beliggende steder, og forholdene iøvrigt taler derfor.

Forslaget medfører, at bestemmelsen i § 117, stk. 3, samt § 118 og tekstanmærkning nr. 16 til § 21 på finansloven, for så vidt angår henvisningerne til § 117, stk. 3, udgår. Endvidere kan den nuværende ordning med særligt tillæg for tjeneste på afsides beliggende tjenestesteder her i landet, jfr. ovenfor, opheves.

Til 5.

ad stk. 2.

Til visse befalingsmænd, der forretter vagt-tjeneste eller lignende tjeneste, ydes der for tjeneste af mindst et døgn's varighed et særligt tillæg, for tiden 13,50 kr., og militær kost i vagtdøgnet. I tilfælde, hvor der ikke kan ydes fri kost, udbetales en bespisningsgodtgørelse på 13,50 kr. pr. døgn. Disse ydelser kommer ikke til udbetaling, når tjenestemanden oppebærer udkommandotillæg og kostgodtgørelse i henhold til de nuværende regler i §§ 115 og 116. De tjenstlige forhold medfører, at en del af forsvarets tjenestemænd i visse tilfælde må forblive på arbejdsstedet i så lange perioder, at tjenesten får karakter af egentlig døgtjeneste, og omfanget af denne særlige tjeneste er ved forsvarets indpasning i NATO og den i forbindelse hermed skete forøgelse af beredskabet og den militære øvelsesvirksomhed blevet væsentligt forøget.

Der findes passende at kunne fastsættes et bestemt vederlag for den døgtjeneste, der - inden for en 24-timers periode - varer 18 timer eller mere på arbejdsstedet, og der stilles herefter forslag om, at der for sådan tjeneste ydes et særligt tillæg. Det er imidlertid fundet bedst stemmen med princippet i de for tjenestemænd i almindelighed gældende regler på dette område, at en sådan vederlagsordning i det hele ikke får virkning for tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser, og ligeledes at ordningen ikke får virkning for tjenestemænd i 22. og 25. lønningsklasse, når det drejer sig om døgtjeneste som følge af vagt- og beredskabs-tjeneste. Under hensyn hertil samt til de krav, der stilles til sidstnævnte tjenestemænds militære uddannelse og kvalifikationer, foreslås det, at der til tjeneste-

mænd i 22. og 25. lønningsklasse - dog ikke til tjenestemænd i lægekorps og auditørkorps - ydes et bestillingstillæg på henholdsvis 1.800 og 2.100 kr. årlig. Det foreslås, at disse tillæg bortfalder, når tjenestemanden oppebærer bestillingstillæg for stabstjeneste m. v. som angivet i forslaget til ændringer i klassificeringslovens § 270, stk. 1. Da tjenestemænd i 22. og 25. lønningsklasse efter de fra værnskommandoerne foreliggende oplysninger ikke har indflydelse på varigheden af de øvelser, for hvilke der ydes tillæg for døgtjeneste, vil der ikke være noget til hinder for, at disse tjenestemænd oppebærer nævnte tillæg under øvelser, og der stilles forslag i overensstemmelse hermed.

Inden for særlige tjenesteområder forekommer tilfælde, hvor der må pålægges tjenestemænd med en speciel uddannelse ulemper og merarbejde af en sådan karakter, at det ofte ikke vil være muligt at vederlægge dette gennem den ovenfor skitserede betaling for døgtjeneste, og det foreslås derfor, at der gennem en bemyndigelse til forsvarsministeren åbnes adgang til i sådanne tilfælde at yde et tillæg pr. måned. Et sådant tillæg kan ikke oppebæres samtidig med de ovenfor nævnte tillæg for døgtjeneste. Der er herved tænkt på enkelte tjenestemænd, f. eks. ved visse radaranlæg samt på tjenestemænd ved hærens særlige faldskærmsenheder (jægerkorps) og - under visse opmålingsarbejder i Grønland og på Færøerne — enkelte tjenestemænd ved geodætisk institut og ved søkortarkivet.

ad stk. 3.

For søværnets tjenestemænd, der udkommanderes til tjeneste i skibe på togt, gælder på samme måde som foran anført vedrørende tillæg for døgtjeneste, at søværnets indpasning i NATO har medført, at der må pålægges disse tjenestemænd et betydeligt merarbejde, uden at det er muligt at give kompensation i form af frihed i tilstrækkeligt omfang. Hertil kommer, at der til tjenesten i skibe på togt er knyttet en række særlige ulemper. Som følge af de formål, som søværnets skibe tjener, og skibenes anvendelse, er det ikke muligt at tilbyde besætningen vilkår med hensyn til arbejdsforhold og underbringelse, svarende til vilkår, der normalt findes i andre skibe. Det har iøvrigt været praksis gennem årene at fastsætte et særligt vederlag til det sejrende personel under hensyntagen til disse særlige forhold i søværnets skibe. Siden 1951 ydes et sådant særligt vederlag i form af udkommandotillæg m. v. i henhold til §§ 115 og 116.

Der stilles forslag om, at den nuværende ordning afløses af en ordning med søtillæg, der skal være vederlag for merarbejdet i skibene og godtgørelse for de særlige vilkår, hvorunder tjenesten udføres, og således at ordningen ikke omfatter tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser samt tjenestemænd, der oppebærer bestillingstillæg i medfør af § 270, stk. 1, således som dette er foreslået affattet ved det fremsatte forslag til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger.

I lønningens § 117, stk. 2, er der adgang til at yde et særligt tillæg for tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde.

Der knytter sig sådanne særlige forhold til denne tjeneste, at det er velbegrunderet at yde et større tillæg til tjenestemændene for tjeneste i undervandsbåde og motortorpedobåde samt i visse andre mindre fartøjer, hvor tjenesten må udføres under tilsvarende vilkår, og søtillæg foreslås i disse tilfælde ydet med forhøjet beløb.

Der har gennem tiderne været adgang til at forhøje søtillægget, når der foretoges togt uden for linierne Lindenæs-Texel og Kalmar-Rügenwalde. Denne adgang foreslås opretholdt.

Da søtillægget indeholder vederlag for overarbejde og nattjeneste, foreslås tillæg for døgn-tjeneste, jfr. ovenfor, ikke ydet under tjeneste i søværnets skibe på togt.

ad stk. 4.

Ved tekstanmærkning nr. 11 til § 21 på finansloven er der adgang til at yde særligt vederlag for dykkerarbejde m. v. Denne ordning giver forsvarsministeren adgang til at yde særligt vederlag til de af søværnets tjenestemænd, der er uddannet som dykkere, svømmedykkere eller frømand, når disse udfører dykkerarbejder m. v.

Det er fundet hensigtsmæssigt at foreslå denne bemyndigelsesbestemmelse optaget i lønningensloven.

De i § 117 i stykkerne 2., 4., 5. og 6. hjemlede ydelser kan ved forslaget gennemførelse bortfalde. Det samme gælder den del af det i § 115 hjemlede udkommandotillæg, der yder tjenestemanden vederlag for merarbejde, sammenholdt herved det ovenfor under »Til 1. og 2.« anførte.

Til 6.

I § 118 er der adgang til at bringe de nuværende bestemmelser i lønningens §§ 115-117 til anvendelse for tjenestemænd ved geodætisk institut. En tilsvarende adgang er for tjene-

stemænd ved meteorologisk institut hjemlet ved tekstanmærkning nr. 16 til § 21 på finansloven.

Som følge af de iøvrigt stillede forslag foreslås henvisningen i § 118 for disse tjenestemænds vedkommende ændret til § 115, § 116, stk. 3, og § 117, stk. 1, og stk. 2.

Til § 2.

Udvalget har udarbejdet sine forslag, der er i overensstemmelse med de nu fremsatte forslag til ændringer i tjenestemandenslovene, ud fra den forudsætning, at disse gives virkning fra 1. april 1961. Da tjenestemændene i den siden denne dato forløbne tid har oppebåret ydelser efter de nuværende regler, opstår der en række spørgsmål, til hvis løsning udvalget har stillet forslag i betænkningen. På baggrund af, at de nu foreslåede bestemmelser forudsætter, at der inden for forsvarsrets område anlægges ensartede synspunkter med hensyn til tildeling af fast tjenestested har udvalget endvidere anført følgende:

Hvor ændringen af tjenestestedsforholdene medfører forflyttelse af en tjenestemand til et sted, hvor han i henhold til de nuværende regler i § 115, stk. 1 eller stk. 2, oppebærer udkommandotillæg, og tjenestemanden før 1. april 1961 har foretaget flytning til det således fastsatte tjenestested, foretages der modregning mellem de fra 1. april 1961 oppebårne ydelser uden for den faste lønning herunder udkommandotillægget og de i nærværende lovforslag samt i det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om ændringer i klassificeringsloven indeholdte ydelser, og der vil ikke kunne ydes flyttegodtgørelse for den foretagne flytning. For gifte tjenestemænd og tjenestemænd med hjemmehørende børn under 18 år, der på samme måde forflyttes, men som ikke har foretaget flytning af husstanden, sker der ingen tilbagebetaling af det i tiden fra 1. april 1961 og indtil de foreslåede nye bestemmelser ikrafttræden oppebårne udkommandotillæg; men der ydes ikke disse tjenestemænd godtgørelse for dobbelt husførelse for dette tidsrum. De ovenfor nævnte retningslinier finder tilsvarende anvendelse for sådanne tjenestemænd, der har foretaget flytning af husstanden i tiden fra 1. april 1961 til de foreslåede bestemmelser ikrafttræden.

For så vidt angår de tjenestemænd, der oppebærer udkommandotillæg i medfør af § 115, stk. 3, 1. punktum, på de af de dér nævnte tjenestestede, der er beliggende uden for den

i 2. punktum anførte grænse, finder det ovenfor anførte tilsvarende anvendelse.

På baggrund af det ovenfor anførte, samt af de spørgsmål, der iøvrigt kan forventes at opstå i forbindelse med en gennemførelse af de fore-

slåede bestemmelser fra 1. april 1961, stilles der forslag om, at finansministeren får bemyndigelse til at bringe de i § 1 indeholdte bestemmelser i anvendelse med virkning fra nævnte dato.

Forslag

til

lov om ændringer i lov om normering og klassificering af tjenestemandstillinger.

§ 1.

I lov nr. 5 (lovtidende B) af 7. juni 1958 om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger, 2. del, foretages følgende ændringer:

Afdeling 1.

Ministerierne (undtagen udenrigsministeriet).

Til § 5.

1. I stk. 1., sidste punktum, ændres »1.500« til: »3.600«, og i stk. 3 ændres »3.000« og »1.800« til henholdsvis: »4.200« og »3.600«.

Afdeling 30.

Forsvaret.

Til § 265.

2. Efter »Chefen for flyvevåbnet, der er generaløjtnant.« indføres som nyt stykke:

»Der tillægges forsvarschefen et bestillingstillæg på 6.000 kr. årlig.«

Til § 267.

13) Ansatte ved orlogsværftet.

3. Efter »29: Direktøren« tilføjes:

»Der tillægges direktøren et bestillingstillæg på 5.100 kr. årlig.«

Til § 268.

1) Militære tjenestemænd.

4. Som nyt stykke tilføjes:

»Tjenestemænd træder i prøvetiden uden for nummer i tjenestemandstillingen, men erhverver pensionsanciennitet i denne mod betaling af pensionsbidrag.«

2) Civile tjenestemænd.

Efter »25: Økonomiinspektøren (1)« tilføjes:
»Der tillægges økonomiinspektøren et bestillingstillæg på 2.100 kr. årlig.«

Til § 270.

5. I overskriften tilføjes efter »honorarer«:
»m. v.«

6. Stk. 1., a)-1) udgår og i stedet indføres:

»a. Forsvarsministeren bemyndiges til, når forholdene taler derfor og efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at yde tjenestemænd i 26. og højere lønningsklasser samt adjutanter hos kongen og tronfølgeren bestillingstillæg på indtil 4.200 kr. årlig.

b. Forsvarsministeren bemyndiges til at yde nedennævnte bestillingstillæg til militære tjenestemænd under tjeneste ved nærmere af forsvarsministeren angivne højere stabe, faglige myndigheder og skoler samt, når forholdene i særlig grad taler derfor, til militære tjenestemænd ved andre myndigheder end de nævnte:

Tjenestemænd i

7.-11. lønningsklasse 900 kr. årlig

12., 14. og 15. lønningsklasse 1.200 kr. årlig

17. og 18. lønningsklasse 1.500 kr. årlig

22. lønningsklasse 3.000 kr. årlig

25. lønningsklasse 3.600 kr. årlig.«

7. I stk. 2 foretages følgende ændringer:

Under litra e) ændres ordet »fodfolket« til: »infanteriet« og ordet »kystflåden« til: »søværnets operative kommando« samt ordet »kystbefæstningen« til: »flådestation København«.

8. Som nyt stykke 5 tilføjes:

»Som vederlag for overarbejde, mistede fridage, delt tjeneste, nattjeneste, tjeneste på søn- og helligdage, rådighedstjeneste samt som godtgørelse i stedet for timepenge under tjenesterejser, der ikke medfører overnatning, ydes der militære tjenestemænd et årligt tillæg (militærtillæg), der i forhold til den i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd § 84, nævnte årlige lønning, udgør følgende beløb:

Lønning:

12.120-13.299 kr.1.200 kr.
13.300-16.299 kr.1.500 kr.
16.300 kr. og højere.1.800 kr.

Til militærtillæg ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer fastsat.«

9. Som nyt stykke 6 tilføjes:

»Som vederlag for overarbejde, mistede fridage, delt tjeneste, nattjeneste og tjeneste på søn- og helligdage kan der efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse ydes civile tjeneste-

mænd i værnene samt ved visse institutioner og myndigheder m. v. følgende årlige tillæg (merarbejdstillæg):

Tjenestemænd i 21.-30. lønningski. 1.200 kr.
Tjenestemænd i 16.-20. lønningski. 900 kr.

Til merarbejdstillæg ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer fastsat.«

Til afsnit VII

Lønningsbestemmelser for ikke-tjenestemænd.
10. Afsnittet (§ 271, § 272 og § 273) udgår.

Til § 274.

11. Paragraffens stk. 1 samt stk. 4 og stk. 6 udgår.

Til § 275.

12. Paragraffen udgår.

§ 2.

Denne lov træder i kraft straks. Efter nærmere af finansministeren fastsatte regler kan de i § 1 indeholdte bestemmelser bringes i anvendelse med virkning fra 1. april 1961.

Bemærkninger til lovforslaget.

Nærværende lovforslag fremkommer på grundlag af forslag indeholdt i den betænkning, der er afgivet den 11. oktober 1961 af det under 30. januar 1961 af forsvarsministeriet nedsatte udvalg vedrørende ydelser uden for den faste lønning til personel i forsvaret. Med hensyn til baggrunden for nævnte udvalgs nedsættelse og de almindelige synspunkter, der ligger til grund for lovforslaget, henvises til de indledende bemærkninger til det samtidig stillede forslag til ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd. De stillede forslag omfatter ca. 5000 militære tjenestemænd og ca. 1100 civile tjenestemænd. Nærværende lovforslag og forslaget til lov om ændringer i lønningsloven skønnes at ville medføre en årlig merudgift på ca. 20 mill. kr. Hertil kommer en udgift til forskellige overgangsordninger på ca. 1,4 mill. kr. årlig.

Til de enkelte forslag bemærkes:

Til 1.

I § 5 er der givet forsvarsministeren adgang

til at yde bestillingstillæg på indtil 1.500 kr. årlig til befalingsmænd og ligestillede, der forretter tjeneste i forsvarsministeriet, og bestillingstillæg på indtil henholdsvis 3.000 kr. og 1.800 kr. årlig til tjenestemænd i forsvarsministeriet, der er udnævnt i stillinger i 28. og 26. lønningsklasse. Denne adgang må ses på baggrund af bestemmelserne i § 270, stk. 1, 1), hvorefter der kan ydes bestillingstillæg under tjeneste bl. a. ved højere stabe. Adgangen til at yde bestillingstillæg for stabstjeneste er foreslået bibeholdt, og der er samtidig foreslået en forhøjelse af disse tillæg, jfr. iøvrigt nedenfor: »Til 6«. § 5 foreslås ændret i overensstemmelse hermed.

Til 2.

Hjemlen til ydelse af bestillingstillæg til forsvarschefen foreslås flyttet fra § 270, stk. 1, b) til § 265, og tillægget foreslås samtidig forhøjet fra 3.900 kr. til 6.000 kr. årlig.

Den foreslåede flytning må ses på baggrund af det ønskelige i at få en ændret opbygning af § 270, stk. 1, og forhøjelsen er begrundet i, at forsvarets udbygning, herunder NATO-samar-

bej det, i særlig grad har bevirket en forøgelse af de højeste militære chefers ansvars- og arbejdsområde.

Til 3.

Hjemlen til ydelse af bestillingstillæg til direktøren for orlogsværftet foreslås flyttet fra § 270, stk. 1 a), til § 267, 13), »Ansatte ved orlogsværftet«.

Forslaget må ses på baggrund af det ønskelige i at få en ændret opbygning af § 270, stk. 1.

Til 4.

ad 1. Militære tjenestemænd.

Bestemmelsen i § 273, stk. 1, 2. punktum foreslås optaget i § 268. Ændringen er af redaktionel karakter.

§ 273 foreslås iøvrigt ophævet, jfr. løbe nr. 10.

ad 2. Civile tjenestemænd.

Der stilles forslag om, at der tillægges økonomiinspektøren ved hjemneværnet, der er placeret i 25. lønningsklasse, et bestillingstillæg på 2.100 kr. årlig, hvilket er fundet rimeligt under hensyn til den stilling, denne tjenestemand indtager i hjemneværnet, samt til den udbygning af hjemneværnet, der har fundet sted.

Til 5.

Ændringen er af redaktionel karakter.

Til 6.

I § 270, stk. 1., litra a)-k) er der fastsat bestillingstillæg til visse nærmere angivne stillinger. Herudover er der under litra 1) givet forsvarsministeren adgang til at yde bestillingstillæg til militære tjenestemænd ved nærmere angivne tjenestesteder, og militære tjenestemænd i 25. og lavere lønningsklasser har normalt alene adgang til bestillingstillæg i medfør af litra 1). Ved ordningens indførelse i 1951 forudsattes det, at der skulle anlægges ensartede synspunkter med hensyn til ydelse af bestillingstillæg til det samlede forsvars tjenestemænd, og der blev med henblik herpå givet tilladelse til en overskridelse af den til ordningens gennemførelse givne bevilling med indtil 10 pct. Udbygningen af forsaret - bl. a. som følge af NATO-samarbejdet - har imidlertid medført, at behovet for bestillingstillæg ikke i den forløbne tid har kunnet dækkes inden for den givne ramme.

Henset til de krav, der stilles til de militære tjenestemænd, og til den udvikling, der iøvrigt har fundet sted, findes en a-jourføring af

den gældende bestillingstillægsordning nødvendig. Under hensyn til, at den i 1960 gennemførte lov om forsvarrets organisation m. v. er en rammelov, der overlader den detaljerede sammensætning af forsaret til forsvarsministeren, forekommer det ikke hensigtsmæssigt i en lovbestemmelse vedrørende bestillingstillæg at optage en detaljeret angivelse af de tjenestesteder og de stillinger, hvortil der bør knyttes bestillingstillæg.

Hvor det drejer sig om egentlige chefstillingen, såvel militære som civile, bør forsvarsministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet have adgang til efter konkret vurdering i det enkelte tilfælde at tildele bestillingstillæg inden for et fastsat maksimum, og der stilles forslag i overensstemmelse hermed.

I medfør af litra e) er chefen for kongens adjutantstab, jagtkaptajnen hos kongen og adjutanter hos kongen og tronfølgeren med hensyn til bestillingstillæg ligestillet, og denne ligestilling foreslås opretholdt, således at bestillingstillæggene til de nævnte tjenestemænd fastsættes af forsvarsministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

Med hensyn til ydelse af bestillingstillæg til militære tjenestemænd i 25. og lavere lønningsklasser foreslås adgangen til bestillingstillæg for stabstjeneste og tjeneste ved faglige myndigheder samt for tjeneste ved skoler opretholdt, og kriteriet for tildeling af bestillingstillæg i disse tilfælde bør som hidtil være kvalificeret tjeneste. Det må således være en forudsætning for ydelse af bestillingstillæg, at kravene til tjenestemanden væsentligt overstiger de krav, der normalt kan stilles til militære tjenestemænd, der har gennemgået den inden for de forskellige grupper obligatoriske uddannelse. Tjenestemænd, der har gennemgået uddannelsen ved forsvarsakademiet eller anden tilsvarende uddannelse, vil normalt ved ansættelse de omhandlede steder opfylde betingelserne for ydelse af bestillingstillæg. Ydelse af bestillingstillæg bør dog ikke ubetinget begrænses til tjenestemænd, der har gennemgået en teoretisk uddannelse som ovenfor nævnt, idet der også som hidtil bør være adgang til at yde bestillingstillæg til militære tjenestemænd, der på anden måde har erhvervet de nødvendige kundskaber for at kunne bestride den omhandlede særlig kvalificerede tjeneste.

Med hjemmel i litra 1) 2. punktum kan forsvarsministeren tillægge militære tjenestemænd, der forretter anden særlig kvalificeret eller tilkrævende tjeneste end den i litra 1), 1. punktum,

nævnte, bestillingstillæg, idet antallet af sådanne tillæg fastsættes på finansloven.

Hvor det drejer sig om militære tjenestemænd, til hvem der stilles tilsvarende krav til kvalifikationer og uddannelse som ved den ovenfor nævnte stabstjeneste m. v., bør der fortsat kunne ydes bestillingstillæg. Udviklingen har medført, at der uden for de ovennævnte områder forekommer tilfælde, hvor militære tjenestemænd — især officerer af specialgruppen og befalingsmænd af fenrikgruppen - der har en speciel teknisk uddannelse, virker som leder af områder af en sådan størrelse, at det vil være rimeligt at yde bestillingstillæg. Endvidere kan der i ganske særlige tilfælde være grundlag for at yde bestillingstillæg til militære tjenestemænd, der uden at være i besiddelse af en speciel teknisk uddannelse leder ekstraordinært store arbejdsområder.

På denne baggrund stilles der forslag om en bemyndigelse for forsvarsministeren til at yde bestillingstillæg, når forholdene i særlig grad taler derfor.

For så vidt angår bestillingstillæggenes størrelse stilles der under hensyn til den stedfundne udvikling forslag om visse forhøjelser.

Hjemmeværnets befalingsmænd er omfattet af de stillede forslag.

I medfør af § 270, stk. 1. g, ydes der et bestillingstillæg på 1.200 kr. årlig til bygningsdistriktschefer under forsvarrets bygningstjeneste, og i medfør af stk. 1, i., ydes der et bestillingstillæg på 720 kr. årlig til den tjenestemand i forsvarsministeriet, der varetager kassererforretninger for søværnet. Det drejer sig for bygningsdistriktschefernes vedkommende om 6 civile tjenestemænd i 25. lønningsklasse.

Disse tjenestemænd er ikke omfattet af de stillede forslag vedrørende fremtidige bestillingstillæg, idet det er fundet praktisk at henføre dem til den bemyndigelse, der er tillagt forsvarsministeren i tekstanmærkning nr. 5 til § 21 på de årlige bevillingslove, til at kunne yde et nærmere bestemt antal bestillingstillæg - indtil 30 - til civile tjenestemænd med særlig kvalificeret eller tidkrævende tjeneste. De heraf nødvendiggjorte ændringer i nævnte tekstanmærkning vil der blive stillet forslag om på tillægsbevillingsloven for indeværende finansår.

Til 7.

Ændringerne er af redaktionel karakter.

Til 8.

Til militære tjenestemænd er der siden 1952 ydet et rådighedstillæg, der siden 1. april 1960 udbetales med følgende årlige beløb:

Tjenestemænd i 21.-30. lønningsklasse 864 kr.
Tjenestemænd i 3.-20. lønningsklasse 648 kr.

hvtill kommer procenttillæg som for finanslovshonorarer fastsat, for tiden 120 pct.

Tillægget ydes som vederlag for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste samt som godtgørelse for de ulemper, der er en følge af den militære rådighedspligt.

Ved ordningens forlængelse for finansåret 1960-61 foretoges der efter henstilling fra bevillingsmyndighederne en undersøgelse, der for det militære personel viste en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 61 timer, hvoraf de 9 timer mellem kl. 21.00 og 06.00, antallet af mistede fridage udgjorde gennemsnitlig 0,2 pr. uge. Endvidere viste undersøgelsen, at der herudover forekommer rådighedstjeneste i hjemmet i betydeligt omfang.

Vedrørende begrundelsen for merarbejdet er det oplyst, at den militære uddannelsesvirksomhed ikke kan afvikles inden for normal daglig arbejdstid. Tilsvarende gør sig gældende for øvelsesvirksomhed og beredskabstjeneste samt den egentlige vagttjeneste og den sejlende tjeneste. Den herskende befalingsmandsmangel forhindrer, at der kan gives erstatningsfrihed.

For den del af merarbejdet, der ikke vederlægges gennem de foreslåede tillæg for døgn-tjeneste m. v. og søtillæg, jfr. det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændringer i lønningsloven, foreslås der ydet vederlag gennem et generelt tillæg til de militære tjenestemænd. Dette tillæg foreslås som vederlag for overarbejde, nattjeneste, tjeneste på søn- og helligdage, delt tjeneste og for mistede fridage samt for de ulemper det militære beredskab medfører i form af rådighedstjeneste i hjemmet, mønstringer på arbejdsstedet og lignende. Der stilles endvidere forslag om, at der gennem dette tillæg - i stedet for gennem de i lønningslovens § 98 hjemlede timepenge - ydes dækning for merudgifter som følge af sådanne fravær fra det faste tjenestested, der ikke medfører overnatning uden for dette.

Ved fastsættelsen af de foreslåede satser for militærtillæg er der bl. a. taget hensyn til, at en ændring af den faktiske arbejdstid for militære tjenestemænd i overensstemmelse med den fra 1. april 1961 gennemførte almindelige nedsæt-

telse af tjenestemændenes arbejdstid til 195 timer månedlig ikke har kunnet gennemføres, ligesom der er taget hensyn til de fra samme dato indførte nye ordninger, hvorefter der ydes tjenestemænd særligt vederlag for delt tjeneste og tjeneste på søn- og helligdage. Endvidere er der taget hensyn til udvidelsen af natpengeordningen samt til de stedfundne forhøjelser af betalingen for overarbejde og mistede fridage, ligesom det er taget i betragtning, at den udkommandogodtgørelse, hvorom der er stillet forslag i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændringer i lønningsloven, alene ydes for perioder af fulde 6 timers fravær.

Til 9.

Til de civile tjenestemænd i forsvaret, for hvem der ikke er fastsat højeste tjenestetid, er der siden 1953 ydet merarbejdstillæg. Til tjenestemænd i 15. og højere lønningsklasser udbetales merarbejdstillægget med samme beløb og efter samme retningslinier som anført foran for rådighedstillægget til militære tjenestemænd og således, at tillægget ydes som godtgørelse for overarbejde, mistede fridage og nattjeneste.

Til tjenestemænd i lavere lønningsklasser ydes der efter indstilling i hvert enkelt tilfælde et merarbejdstillæg, der alene er en godtgørelse for overarbejde.

Specielt for så vidt angår tjenestemænd i 15. lønningsklasse skal det anføres, at ordningen indførtes på et tidspunkt, da disse ifølge finansministeriets tjenestetidscirkulære var afskåret fra højeste tjenestetid.

For civile tjenestemænd i forsvaret i lavere lønningsklasser end 15. vil der nu som hovedregel blive fastsat højeste tjenestetid med deraf følgende adgang til overarbejdsbetaling. I de tilfælde, hvor der som følge af tjenestens særlige karakter, ikke kan fastsættes højeste tjenestetid (f. eks. for personel i administrationskontorer), vil der være adgang til ydelse af vederlag én gang for alle. Der vil herefter ikke være behov for en særlig merarbejdstillægsordning for forsvarets civile tjenestemænd i lavere lønningsklasser end 15.

Tjenestemænd i 15. lønningsklasse er ikke længere afskåret fra højeste tjenestetid, og det sidst anførte om betaling for overarbejde eller vederlag én gang for alle vil derfor i princippet også blive bragt i anvendelse for disse. Da disse tjenestemænd imidlertid har haft adgang til merarbejdstillæg som fast gennemsnitsydelse, vil der - som en overgangsordning - blive givet dem

adgang til inden udgangen af indeværende finansår én gang for alle at vælge mellem den hidtidige faste gennemsnitsydelse og den nye ordning.

Civile tjenestemænd i forsvaret i 16. lønningsklasse og højere har hidtil haft adgang til merarbejdstillæg som en fast gennemsnitsydelse efter tilsvarende retningslinier som militært personel, og der stilles under hensyn hertil samt til, at en foretagen tjenestetidsundersøgelse har vist, at der for disse civile tjenestemænd er tale om regelmæssigt forekommende overarbejde, forslag om lovfæstelse af merarbejdstillægsordningen, således at merarbejdstillægget bliver vederlag for overarbejde, nattjeneste, mistede fridage, tjeneste på søn- og helligdage samt for delt tjeneste.

Ud fra de hensyn, der er anført i forbindelse med forslaget vedrørende militærtillæggets størrelse, stilles der forslag om en a-jourføring af merarbejdstillæggets satser.

Merarbejdstillægsordningen vil finde anvendelse for de tjenestemænd i 16. og højere lønningsklasser inden for forsvaret, hvem der normalt pålægges overarbejde, og hvor forholdene iøvrigt taler derfor. I denne forbindelse bemærkes, at ordningen som hidtil vil være begrænset til forsvarsministeriet og værnene samt de institutioner og myndigheder m. v. under forsvarsministeriet, der har nær tilknytning til værnene.

Til 10 og 11.

§§ 271, 272 og 273 samt § 274, stk. 1, 4 og 6, foreslås ophævet, idet det er fundet naturligt, at disse bestemmelser angående lønning m. v. til forsvarets ikke-tjenestemandsansatte militære personel holdes uden for tjenestemandsløvgivningen.

Ved den fastsættelse af lønningsvilkårene for dette personel, som herefter skal finde sted, er det hensigten i det omfang, der er grundlag herfor, at tage hensyn til de i nærværende lovforslag og i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændringer i lønningsloven indeholdte forbedringer af de militære tjenestemænds lønningsvilkår.

Til 12.

Forslaget er en følge af foranstående.

Til § 2.

Der henvises til bemærkningerne til § 2 i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændringer i lønningsloven.

Forslag

vedrørende
ydelse af flyvertillæg.

Til tjenestemænd foreslås der i medfør af § 117 i lov (nr. 154 af 7. juni 1958) om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd ydet flyvertillæg således:

1.A. Til militære tjenestemænd, der er piloter i flyvevåbnet, og som anvendes i stillinger, hvor pilotuddannelse er nødvendig, ydes der - som pilottillæg - følgende årlige tillæg:

Tjenestemænd i 14. og 17. lønnings-	
klasse.....	600 kr.
Tjenestemænd i 22. og højere løn-	
ningsklasser.....	900 kr.

B. a. Til tjenestemænd, der - som piloter eller besætningsmedlemmer - deltager i beordret flyvning med militære luftfartøjer, ydes — som flyvetillæg - 7,50 kr. for hvert kalenderdøgn, hvori sådan flyvning foretages.

b. Til tjenestemænd, der - som piloter eller besætningsmedlemmer — deltager i beordret flyvning med luftfartøjer i flyvevåbnets kampenheder, ydes det under a. nævnte tillæg med 15 kr.

Samme tillæg kan efter forsvarsministerens

bemyndigelse ydes under beordret flyvning med andre militære luftfartøjer, når ganske særlige forhold gør sig gældende.

c. Til tjenestemænd, der er til udelukkende tjeneste ved flyvevåbnets kampeskadriller som piloter, og til operationsofficerer, der direkte leder flyvevirksomheden, ydes der for hver fuld kalendermåned, sådan tjeneste varer, i stedet for det under a. og b. nævnte tillæg - som flyvetillæg - 225 kr.

Samme tillæg kan efter forsvarsministerens bemyndigelse ydes under beordret flyvning med andre militære luftfartøjer, når ganske særlige forhold gør sig gældende.

d. Flyvetillæg i medfør af stk. a-c vil i et kalenderår højst kunne oppebæres med 2.700 kr.

C. Til de under A. og B. nævnte beløb ydes samme procenttillæg som til enhver tid for finanslovshonorarer gældende.

2. De under 1. B. nævnte tillæg kan af forsvarsministeren bringes til anvendelse for tjenestemænd ved geodætisk institut og ved meteorologisk institut.